

การออกแบบนิตยสารเชิงสารคดี ชื่อ “ค.คนข้างล่าง”

DOCUMENTARY MAGAZINE DESIGN “KORKON KANGLANG”

T120946

นางสาวสุกานดา สีนพูนภักดิ์

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน, เดือน, ปี.....

120946

4 12 2555

b.....
i.....

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิตยสารศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2553-54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบนิตยสารเชิงสารคดี ชื่อ “ค.คนข้างล่าง”

DOCUMENTARY MAGAZINE DESIGN “KORKON KANGLANG”

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตยศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ พรวิภา วัฒนศิริ วันที่ 29/3/2554
(อาจารย์พรรณศรี ชูอารยะประทีป)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การออกแบบนิตยสารเชิงสารคดี ชื่อ “ค.คนข้างล่าง” DOCUMENTARY MAGAZINE DESIGN “KORKON KANGLANG”
ชื่อ	นางสาวสุกานดา สีนพูนภักดิ์
สาขาวิชา	นิเทศศิลป์
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2553
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ พรรณศรี ชูอารยะประทีป

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน นิตยสารตามท้องตลาดทั่วไปส่วนใหญ่ที่มียอดขายดีและมีจำนวนมากที่สุดแผงหนังสือ จะเป็นนิตยสารที่เน้นเนื้อหาในเรื่องการบันเทิง แฟชั่น และซูบชิบคารา ซึ่งแตกต่างกับนิตยสารเชิงสารคดี เมื่อพูดถึงนิตยสารสารคดี (Non-fiction) บางคนคงทำท่าเบื่อหน่าย ด้วยคิดว่างานเขียนชนิดนี้มีสาระสูง และไม่สนุกเร้าใจเอาเสียเลย หลายคนนึกถึงตำราเรียนไปโน่น พานให้ไม่อยากหยิบจับหนังสือสารคดีมาอ่านแม้แต่น้อย ทำให้นิตยสารเชิงสารคดีที่ปรากฏตามท้องตลาดนับวันยิ่งจะลดน้อยลงไปเรื่อยๆ เนื่องจากนิตยสารเชิงสารคดี ขาดความน่าสนใจ เมื่อเทียบกับนิตยสารอื่นๆ ทำให้สารคดีชีวิตจริงในรูปแบบนิตยสารนั้น ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนบางประเภท ซึ่งก็คือวัยรุ่น ทั้งที่ข้อมูลเชิงสารคดี ที่มาจากชีวิตจริง ปราศจากการปรุงแต่งเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและการพัฒนาประเทศต่อไป

ทางผู้จัดทำ จึงได้มีความคิดที่จะทำนิตยสารเชิงสารคดีที่เหมาะสมกับวัยรุ่น ซึ่งทำเป็นนิตยสารแจกฟรี เนื่องในโอกาสพิเศษวันแรงงานแห่งชาติ เนื้อหาเกี่ยวกับการสัมภาษณ์คนต่างจังหวัดที่เข้ามาประกอบอาชีพแรงงานในกรุงเทพ จำนวน 8 อาชีพ โดยการทำภาพประกอบด้วยเทคนิคการวาดในคอมพิวเตอร์และผสมผสานกับเทคนิคคอลลาจ และการนำภาพถ่ายดิจิทัลมาเป็นส่วนประกอบ ราวกับผู้อ่านได้เข้าไปอยู่ในที่แห่งนั้นด้วย และผู้จัดทำคิดว่านิตยสารเล่มนี้จะช่วยเป็นแรงผลักดันให้เด็กหันมาสนใจในการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นของสังคม สัมภาษณ์ชีวิตจริงที่ยิ่งกว่านิยาย ผ่านบุคคลทั้ง 8 อาชีพเหล่านี้ที่พบเจอได้ตามท้องถนน เพื่อถ่ายทอดบรรยากาศต่างๆของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งให้ข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริง และน่าสนใจ ซึ่งจะดึงดูดผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

การทำศิลปะนิพนธ์ในครั้งนี้ คงจะประสบความสำเร็จไม่ได้ หากปราศจากสิ่งดีๆ จากบุคคลหลายๆท่าน ขอขอบคุณ...

- อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้คำแนะนำดีๆ ให้การช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดการทำงาน
- อาจารย์ภาควิชาศิลปะศิลป์ทุกท่าน สำหรับคำติชม และคำแนะนำ
- การสนับสนุนของครอบครัว นื่องๆ ทั้งกำลังใจ และกำลังทรัพย์
- เพื่อนๆ ศิลปินทุกคนที่คอยพูดคุย ถามไถ่ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ในเรื่องงานและเรื่องอื่นๆ
- หนังสือจิตวิทยาดีๆ ที่คอยให้กำลังใจ คอยจุดประกายเมื่อกำลังหมดไฟ
- นิตยสารคนและข้อมูลจากสำนักงานสถิติ ได้เป็นจุดเริ่มต้นในการทำศิลปะนิพนธ์ในเรื่องนี้
- พี่ैयाก,ป้าพร,พี่ศร,พี่ดา,ลุงขาว,แอนนี่,พี่แสง และน้องนนนี่ ที่สละข้อมูลทั้งหมด ที่เป็นประโยชน์มากต่อผู้อ่าน และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของการทำศิลปะนิพนธ์ครั้งนี้
- หลายๆองค์ประกอบ ที่เป็นแรงบันดาลใจต่อการคิด และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง

สุกานดา สีนพูนภักดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	จ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของโครงการ.....	1
วัตถุประสงค์ของ โครงการ.....	2
ขอบเขตของ โครงการ.....	2
แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	3
ขั้นตอนการทำงาน.....	3
2 แรงงานต่างจังหวัดในกรุงเทพฯ.....	4
2.1 ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของประชากร.....	4
2.2 ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.....	9
2.3 ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร.....	13
2.4 ผู้ว่างงานมีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลืออย่างไรบ้าง.....	14
2.5 ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการให้รัฐแก้ไข.....	15
3 นิตยสารสารคดีและทฤษฎีการออกแบบที่เกี่ยวข้อง.....	16
3.1 นิยามและลักษณะของสารคดี.....	16
3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการทำสารคดี.....	17
3.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการออกแบบสิ่งพิมพ์.....	19
3.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการออกแบบนิตยสาร.....	24
3.5 หนังสือเชิงสารคดี กำลังมาแรงในโลก และในอเมริกา.....	27
3.6 รูปแบบของนิตยสารเชิงสารคดีในรูปแบบเดิม.....	34

4	การสัมภาษณ์แรงงานต่างจังหวัด.....	35
	4.1 คำถามที่ใช้สัมภาษณ์.....	35
	4.2 สัมภาษณ์แรงงานก่อสร้าง.....	36
	4.3 สัมภาษณ์แม่ค้าลอตเตอรี่.....	38
	4.4 สัมภาษณ์หาบเร่.....	40
	4.5 สัมภาษณ์แม่บ้านทำความสะอาด.....	42
	4.6 สัมภาษณ์พนักงานรักษาความปลอดภัย.....	44
	4.7 สัมภาษณ์สาวเชียร์เบียร์.....	46
	4.8 สัมภาษณ์คนจับแท็กซี่.....	48
	4.9 สัมภาษณ์ห้างเครื่อง.....	50
5	วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลเบื้องต้น.....	52
	การวางแผนทางของนิตยสาร.....	52
	Art Direction ของนิตยสาร.....	52
	แนวความคิดย่อยในแต่ละส่วน.....	53
6	การออกแบบ.....	57
	การออกแบบภาพประกอบ.....	57
	การออกแบบ Lay Out.....	64
	การออกแบบปก.....	68
	แบบร่างสุดท้าย และ งานที่พร้อมใช้งานจริง.....	70
7	ผลงานสำเร็จ.....	78
8	บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	92
	บรรณานุกรม.....	94
	ประวัติผู้เขียน.....	95

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
	บทที่ 2	
ภาพที่ 2.1	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามภาคที่อยู่ในปัจจุบัน พ.ศ.2552.....	4
ภาพที่ 2.2	อัตราการย้ายถิ่นรายภาค พ.ศ.2548-2552.....	5
ภาพที่ 2.3	อัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามเพศ พ.ศ.2548-2552.....	5
ภาพที่ 2.4	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามอายุ พ.ศ.2551-2552.....	6
ภาพที่ 2.5	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ.2551-2552.....	6
ภาพที่ 2.6	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ.2552..	7
ภาพที่ 2.7	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามประเภทของการย้ายถิ่น พ.ศ.2548-2552.....	7
ภาพที่ 2.8	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามเหตุผลของการย้ายถิ่น พ.ศ.2552.....	8
ภาพที่ 2.9	ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นที่กลับภูมิลำเนา จำแนกตามช่วงเวลาที่ย้ายกลับ พ.ศ.2552....	8
ภาพที่ 2.10	ร้อยละของผู้รับเงิน/สิ่งของปลายทาง พ.ศ.2552.....	9
ภาพที่ 2.11	ร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนจำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ปี 2552.....	10
ภาพที่ 2.12	ร้อยละของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่ายปี 2552.....	10
ภาพที่ 2.13	ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามการมีหนี้สิน และจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ปี 2552.....	11
ภาพที่ 2.14	ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบและนอกระบบและจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ปี 2552.....	12
ภาพที่ 2.15	ร้อยละของหนี้สินในระบบ และนอกระบบเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ปี 2552.....	12
ภาพที่ 2.16	เปรียบเทียบร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ จำแนกเป็นรายภาคปี 2551 กับปี 2552.....	13
ภาพที่ 2.17	ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ จำแนกตามหลักสูตรที่ต้องการพัฒนา ปี 2552.....	14
ภาพที่ 2.18	ร้อยละของผู้ว่างงานที่ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ จำแนกตามเรื่องที่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือ ปี 2552.....	15
ภาพที่ 2.19	ร้อยละของประชาชน 10 อันดับความต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในปีพ.ศ.2553.....	15
-------------------	----

บทที่3

ภาพที่ 3.1	ทิศทางและการเคลื่อนไหว.....	19
ภาพที่ 3.2	การจัดวางองค์ประกอบสม่ำเสมอ.....	19
ภาพที่ 3.3	การสร้างความต่อเนื่องกัน.....	20
ภาพที่ 3.4	การเว้นพื้นที่ว่างรอบองค์ประกอบ.....	20
ภาพที่ 3.5	ความสมดุลแบบสมมาตร.....	20
ภาพที่ 3.6	ความสมดุลแบบอสมมาตร.....	21
ภาพที่ 3.7	ความสมดุลแบบรัศมี.....	21
ภาพที่ 3.8	ความแตกต่าง โดยขนาด.....	21
ภาพที่ 3.9	ความแตกต่าง โดยรูปร่าง.....	22
ภาพที่ 3.10	ความแตกต่าง โดยความเข้ม.....	22
ภาพที่ 3.11	ความแตกต่าง โดยทิศทาง.....	22
ภาพที่ 3.12	การใช้จังหวะ สีลา การซ้ำ.....	23
ภาพที่ 3.13	หนังสือสารคดี ชื่อ The 9/11 Commission Report.....	28
ภาพที่ 3.14	หนังสือสารคดี ชื่อ In Cold Blood ของ ทรูแมน คาโพตี.....	29
ภาพที่ 3.15	หนังสือสารคดี ชื่อ Maus ของ อาร์ด สปีเกลมาน.....	30
ภาพที่ 3.16	หนังสือสารคดี ชื่อ Persepolis ของ มาร์เจน ซาทรานปี.....	30
ภาพที่ 3.17	หนังสือสอนการใช้เครื่องมือขรรคตอน Eat, Shoots and Leaves.....	32
ภาพที่ 3.18	ปกนิตยสารเชิงสารคดีที่มีอยู่ตามท้องตลาด.....	34

บทที่4

ภาพที่ 4.1	สัมภาษณ์แรงงานก่อสร้าง.....	36
ภาพที่ 4.2	สัมภาษณ์แม่ค้าลอตเตอรี่.....	38
ภาพที่ 4.3	สัมภาษณ์หาบเร่.....	40
ภาพที่ 4.4	สัมภาษณ์แม่บ้านทำความสะอาด.....	42
ภาพที่ 4.5	สัมภาษณ์พนักงานรักษาความปลอดภัย.....	44
ภาพที่ 4.6	สัมภาษณ์สาวเชียร์เบียร์.....	46
ภาพที่ 4.7	สัมภาษณ์คนขับแท็กซี่.....	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.8	สัมภาษณ์ทางเครื่อง.....	50
------------	-------------------------	----

บทที่ 5

ภาพที่ 5.1	ภาพตัวอย่างที่ใช้เป็นแนวทางการออกแบบปก.....	53
ภาพที่ 5.2	ตัวอย่างภาพกรุงเทพฯที่ใช้เป็นแนวทางการออกแบบ.....	54

บทที่ 6

ภาพที่ 6.1	แนวทางการออกแบบภาพประกอบ.....	57
ภาพที่ 6.2	ส่วนหนึ่งของภาพถ่ายที่ได้จากการสัมภาษณ์.....	57
ภาพที่ 6.3	ภาพร่างของอาชีพแรงงานก่อสร้าง 1.....	58
ภาพที่ 6.4	ภาพร่างของอาชีพแรงงานก่อสร้าง 2.....	58
ภาพที่ 6.5	ภาพร่างของอาชีพแม่ค้าลอตเตอรี่ 1.....	58
ภาพที่ 6.6	ภาพร่างของอาชีพแม่ค้าลอตเตอรี่ 2.....	59
ภาพที่ 6.7	ภาพร่างของอาชีพหาบเร่ 1.....	59
ภาพที่ 6.8	ภาพร่างของอาชีพหาบเร่ 2.....	59
ภาพที่ 6.9	ภาพร่างของอาชีพแม่บ้านทำความสะอาด 1.....	60
ภาพที่ 6.10	ภาพร่างของอาชีพแม่บ้านทำความสะอาด 2.....	60
ภาพที่ 6.11	ภาพร่างของอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย 1.....	60
ภาพที่ 6.12	ภาพร่างของอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย 2.....	60
ภาพที่ 6.13	ภาพร่างของอาชีพสาวเชียร์เบียร์ 1.....	61
ภาพที่ 6.14	ภาพร่างของอาชีพสาวเชียร์เบียร์ 2.....	61
ภาพที่ 6.15	ภาพร่างของอาชีพคนขับแท็กซี่ 1.....	61
ภาพที่ 6.16	ภาพร่างของอาชีพคนขับแท็กซี่ 2.....	62
ภาพที่ 6.17	ภาพร่างของอาชีพทางเครื่อง 1.....	62
ภาพที่ 6.18	ภาพร่างของอาชีพทางเครื่อง 2.....	62
ภาพที่ 6.19	ภาพของแรงงานก่อสร้างและองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้ในการออกแบบ.....	64
ภาพที่ 6.20	แบบร่างที่สมบูรณ์ พัฒนามาจากแนวทางก่อนหน้า.....	65
ภาพที่ 6.21	แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง 1.....	66
ภาพที่ 6.22	แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง 2.....	66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.23	แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง 3.....	67
ภาพที่ 6.24	ภาพตัวอย่างที่ใช้เป็นแนวทางการออกแบบปก.....	68
ภาพที่ 6.25	แบบร่าง เพื่อหาแนวทาง1,2.....	68
ภาพที่ 6.26	ภาพปกนอก ที่พัฒนามาจากแนวทางทั้งหมด.....	69
ภาพที่ 6.27	ภาพปกใน ที่พัฒนามาจากแนวทางทั้งหมด.....	69
ภาพที่ 6.28	ภาพร่างสุดท้ายของแรงงานก่อสร้าง.....	70
ภาพที่ 6.29	ภาพร่างสุดท้ายของแม่ค้าลอตเตอรี่.....	71
ภาพที่ 6.30	ภาพร่างสุดท้ายของหาบเร่.....	72
ภาพที่ 6.31	ภาพร่างสุดท้ายของแม่บ้านทำความสะอาด.....	73
ภาพที่ 6.32	ภาพร่างสุดท้ายของพนักงานรักษาความปลอดภัย.....	74
ภาพที่ 6.33	ภาพร่างสุดท้ายของสาวเชียร์เบียร์.....	75
ภาพที่ 6.34	ภาพร่างสุดท้ายของอาชีพขับแท็กซี่.....	76
ภาพที่ 6.35	ภาพร่างสุดท้ายของหางเครื่อง.....	77

บทที่ 7

ภาพที่ 7.1	ภาพปกนอก จากรูปเล่มจริง.....	78
ภาพที่ 7.2	การเข้าเล่มแบบเย็บมือด้วยด้ายสีด้า.....	78
ภาพที่ 7.3	ภาพถ่ายในเล่มทั้งหมด.....	79
ภาพที่ 7.4	ภาพปกนอก.....	81
ภาพที่ 7.5	ภาพในเล่ม หน้า1 หน้า2.....	81
ภาพที่ 7.6	ภาพในเล่ม หน้า3 หน้า4.....	81
ภาพที่ 7.7	ภาพในเล่ม หน้า5 หน้า6.....	82
ภาพที่ 7.8	ภาพในเล่ม หน้า 7 หน้า8.....	82
ภาพที่ 7.9	ภาพในเล่ม หน้า 9 หน้า10.....	82
ภาพที่ 7.10	ภาพในเล่ม หน้า 11 หน้า12.....	83
ภาพที่ 7.11	ภาพในเล่ม หน้า 13 หน้า14.....	83
ภาพที่ 7.12	ภาพในเล่ม หน้า 15 หน้า16.....	83
ภาพที่ 7.13	ภาพในเล่ม หน้า 17 หน้า18.....	84
ภาพที่ 7.14	ภาพในเล่ม หน้า 19 หน้า20.....	84
ภาพที่ 7.15	ภาพในเล่ม หน้า 21 หน้า22.....	84

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่7.16	ภาพในเล่ม หน้า 23 หน้า24.....	85
ภาพที่7.17	ภาพในเล่ม หน้า 25 หน้า26.....	85
ภาพที่7.18	ภาพในเล่ม หน้า 27 หน้า28.....	85
ภาพที่7.19	ภาพในเล่ม หน้า 29 หน้า30.....	86
ภาพที่7.20	ภาพในเล่ม หน้า 31 หน้า32.....	86
ภาพที่7.21	ภาพในเล่ม หน้า 33 หน้า34.....	86
ภาพที่7.22	ภาพในเล่ม หน้า 35 หน้า36.....	87
ภาพที่7.23	ภาพในเล่ม หน้า 37 หน้า38.....	87
ภาพที่7.24	ภาพในเล่ม หน้า 39 หน้า40.....	87
ภาพที่7.25	ภาพในเล่ม หน้า 41 หน้า42.....	88
ภาพที่7.26	ภาพในเล่ม หน้า 43 หน้า44.....	88
ภาพที่7.27	ภาพในเล่ม หน้า 45 หน้า46.....	88
ภาพที่7.28	ภาพในเล่ม หน้า 47 หน้า48.....	89
ภาพที่7.29	ภาพในเล่ม หน้า 49 หน้า50.....	89
ภาพที่7.30	ภาพในเล่ม หน้า 51 หน้า52.....	89
ภาพที่7.31	ภาพในเล่ม หน้า 53 หน้า54.....	90
ภาพที่7.32	ภาพในเล่ม หน้า 55 หน้า56.....	90
ภาพที่7.33	ภาพในเล่ม หน้า 57 หน้า58.....	90
ภาพที่7.34	ภาพในเล่ม หน้า 59 หน้า60.....	91
ภาพที่7.35	ภาพในเล่ม หน้า 61 หน้า62.....	91

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

หนังสือเป็นสื่อความรู้ที่มีประโยชน์ ใช้งานกันมาอย่างช้านาน เพราะมนุษย์ต้องมีเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา แต่ในปัจจุบัน หนังสือประเภทให้ความรู้เชิงสารคดี ปัญหาของสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ ไม่มีความน่าสนใจ เมื่อเทียบกับสื่อในรูปแบบอื่นๆที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทำให้สื่อประเภทหนังสือ ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนประเภท “วัยรุ่น” หรือ “คนรุ่นใหม่” ได้มากเท่าที่ควร ทั้งที่ข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาในเรื่องของสังคมไทยอย่างลึกซึ้ง และเกิดขึ้นจริง และช่วยทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง มากกว่าการรับรู้แบบผิวเผิน หรือมองแต่โลกที่สวยงามอย่างในปัจจุบัน เนื่องจากสาเหตุเพราะ เป็นข้อมูลที่เขย เข้าใจยาก น่าเบื่อ ไม่รู้ว่าจะรู้ไปทำไม เพราะไม่ใช่เรื่องของตนเอง เพราะภาพที่สื่อออกมาขาดความน่าสนใจ ดูจริงจังเกินไป และภาพลักษณ์ของหนังสือโดยรวม ดูไม่น่าดึงดูดใจและดูไม่ทันสมัย

โครงการนี้เกิดขึ้นจากความสนใจเกี่ยวกับ คนต่างจังหวัดที่ย้ายเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ อาชีพส่วนใหญ่ที่ทำ ชีวิตความเป็นอยู่ มุมมองที่พวกเขามีต่อเมืองหลวงและ คนกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก แต่หลายคนมองข้ามไป และมองว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ เป็นเรื่องของส่วนรวม และเนื่องจากไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใด ที่จัดทำขึ้นให้ดูน่าสนใจ เข้าใจง่าย กระชับ และเข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนต่อไปในอนาคตและแก้ปัญหาเหล่านี้ได้บ้าง จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อถ่ายทอดให้ทราบถึงความเป็นอยู่ แนวคิด เหตุผล และปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งกว่าเดิม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีคุณค่า มีความน่าสนใจ และสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปแก้ปัญหา หรือสานต่อได้ จึงนำเสนอขายหากเยาวชนสนใจ หรือไม่มีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เพียงเพราะเรื่องราวเหล่านี้ อยู่ในสื่อที่มีรูปแบบเดิมๆ ที่เขย และไม่สวยงามเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้เรื่องราวเหล่านี้ดูไม่น่าเบื่อ จึงนำเอาหลักการทางกระบวนการออกแบบ และองค์ประกอบศิลปะมาตีความ โดยใช้รูปภาพในการสื่อถึงข้อมูลต่างๆ ที่ซับซ้อนจากสิ่งที่ไม่สวยงาม ทำให้ออกมาน่าสนใจ สวยงาม และเข้าใจง่าย เหมาะสมสำหรับเยาวชน สามารถเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดี มีประสิทธิภาพ และยังผลักดันให้คนรุ่นใหม่สนใจ มองเห็น และให้ความสำคัญ กับคนทุกระดับอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อถ่ายทอดข้อมูลเชิงสารคดี เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ของคนต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงาน ในกรุงเทพ
- เพื่อศึกษา ค้นคว้า ทดลองหาวิธีการนำเสนอข้อมูลเชิงวิชาการในรูปแบบต่างๆ โดยอาศัย กระบวนการออกแบบกราฟิกเป็นสำคัญ
- เพื่อศึกษา เสริมทักษะความเข้าใจในลำดับขั้นตอนการออกแบบจัดทำหนังสือ
- เพื่อศึกษาขั้นตอนการทำงานในระยะยาว ฝึกฝนการคิดอย่างเป็นระบบ และการแบ่งเวลาให้ เหมาะสมกับการทำงาน

ขอบเขตของโครงการ

หนังสือขนาด 210mm x 148.5mm (ครึ่งA4) จำนวน 1 เล่ม โดยแบ่งหมวดอย่างคร่าวๆดังนี้

- ปกหน้า
- จุดประสงค์
- ภาพเกริ่น กรุงเทพฯยามเช้าในมุมสูง
- ข้อมูลสัมภาษณ์ส่วนตัว และคำถาม-คำตอบ 8 อาชีพ
ตัวแทนของคนต่างจังหวัด ทุกภูมิภาค (เหนือ อีสาน ใต้ ตะวันออก ตะวันตก)
อาชีพละ 6 หน้าดังนี้
 1. แรงงานก่อสร้าง
 2. แม่ค้าขายล็อตเตอรี่
 3. พ่อค้าหาบเร่
 4. แม่บ้านทำความสะอาด
 5. พนักงานรักษาความปลอดภัย
 6. สาวเชียร์เบียร์
 7. คนขับแท็กซี่
 8. หางเครื่อง
- ภาพจบ กรุงเทพฯค่าคืนในมุมสูง
- ปกหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1. รวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในส่วนของการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่น่าสนใจ

- ข้อมูลคำถาม-คำตอบ ที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยตรง 8 อาชีพ
- หนังสือ ในรูปแบบเดิม
- ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคนต่างจังหวัด /ชนชั้นแรงงาน
- เว็บไซต์ บล็อก บทความต่างๆ ที่ให้ความรู้ที่สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ / เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลสถิติ

ข้อมูลในส่วนของแต่ละเทคนิคต่างๆที่เหมาะสมในการนำมาเป็นภาพประกอบในหนังสือ

- หนังสือรวบรวมภาพประกอบ/กราฟิก/โปสเตอร์ ในปัจจุบัน
- หนังสือเทคนิคการทำภาพประกอบต่างๆ

2. วิเคราะห์ / สังเคราะห์ข้อมูล / สรุปประเด็นที่จะนำเสนอ / รูปแบบในการนำเสนอ
3. สรุปขอบเขตของโครงการและลักษณะของงานโดยรวม
4. สร้างแนวความคิดโดยรวม
5. ออกแบบตามแนวทางที่วางไว้
6. ปรับปรุงข้อบกพร่อง

ขั้นตอนการทำงาน

1. เสนอหัวข้อ เพื่อพิจารณา อธิบายแนวความคิด ความเป็นไปได้ ในการออกแบบ
2. เสนอข้อมูล สรุปแนวทางเบื้องต้น จัดเลือกข้อมูลที่จะนำเสนอ
3. เสนอแบบร่างที่ครอบคลุมทุกส่วน สรุปเนื้อหา
4. ตรวจสอบข้อบกพร่องและปรับปรุง
5. เสนอชิ้นงานสำเร็จ พร้อมเอกสารข้อมูลทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

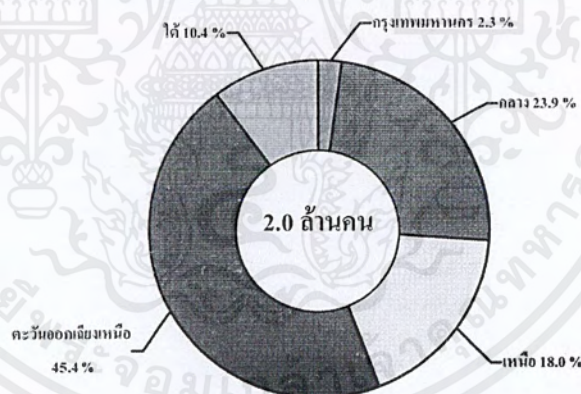
แรงงานต่างจังหวัดในกรุงเทพฯ

2.1 ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของประชากรประเทศไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ.2552 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2552 จากประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 894,218 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรและสังคมของผู้ย้ายถิ่น สำหรับนำไปใช้ในการติดตามสถานการณ์การย้ายถิ่นของประชากร ซึ่งผลการสำรวจสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1.1 จำนวนและอัตราการย้ายถิ่น

ผู้ย้ายถิ่น มีทั้งสิ้น 2.0 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.0 ของประชากรทั้งประเทศ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนผู้ย้ายถิ่นสูงสุดคือ 9.1 แสนคน (ร้อยละ 45.4) และกรุงเทพมหานครมีจำนวนผู้ย้ายถิ่นต่ำสุดคือ 4.5 หมื่นคน (ร้อยละ 2.3)

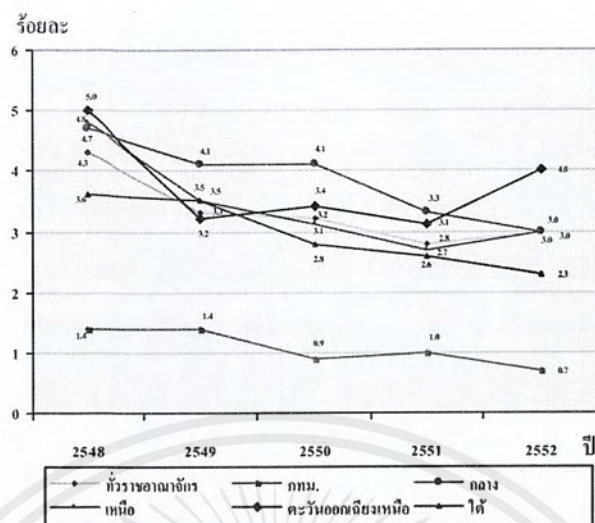

1/ ผู้ย้ายถิ่น หมายถึง ผู้ที่ย้ายสถานที่อยู่อาศัยจากหมู่บ้านอื่น หรือเขตเทศบาลอื่น หรือจากประเทศอื่น ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยครั้งสุดท้ายมายังหมู่บ้านหรือเขตเทศบาลซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ปัจจุบันที่กำลังถูกสัมภาษณ์ ระหว่าง 1 มกราคม 2551 ถึง 30 กันยายน 2552

ภาพที่ 2.1 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามภาคที่อยู่ในปัจจุบัน พ.ศ.2552

เมื่อพิจารณาอัตราการย้ายถิ่นเป็นรายภาคในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2548-2552) พบว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการย้ายถิ่นของประชากรทั้งประเทศ คือร้อยละ 3.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.2 อัตราการย้ายถิ่นรายภาค พ.ศ.2548-2552

2.1.2 เพศและอายุ

เพศชายมีอัตราการย้ายถิ่นสูงกว่าเพศหญิง(ร้อยละ 3.3 และ 2.7 ตามลำดับ) และพบว่าอัตราการย้ายถิ่นของเพศชายและเพศหญิง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการสำรวจในปี 2551

อัตราการย้ายถิ่น	พ.ศ.				
	2548	2549	2550	2551	2552
ชาย	4.9	3.6	3.5	3.1	3.3
หญิง	3.8	3.1	2.9	2.5	2.7

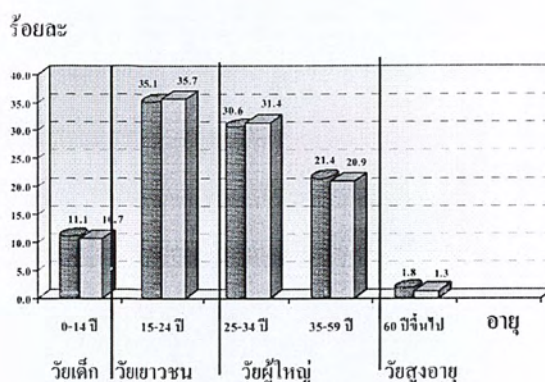
ภาพที่ 2.3 อัตราการย้ายถิ่น จำแนกตามเพศ พ.ศ.2548-2552

ในปี 2552 วัยที่มีการย้ายถิ่นสูงสุด คือ วัยผู้ใหญ่ (25-59 ปี) ซึ่งมีร้อยละ 52.3 ของผู้ย้ายถิ่นทั้งสิ้น รองลงมาคือ วัยเยาวชน วัยเด็ก และต่ำสุดในวัยสูงอายุ (ร้อยละ 1..3) และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2551 พบว่าการย้ายถิ่นของเด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีอายุ 35-59 ปี พบว่ามีสัดส่วนลดลง สำหรับเยาวชนและผู้ที่มีอายุ 25-34 ปี สัดส่วนเพิ่มขึ้น

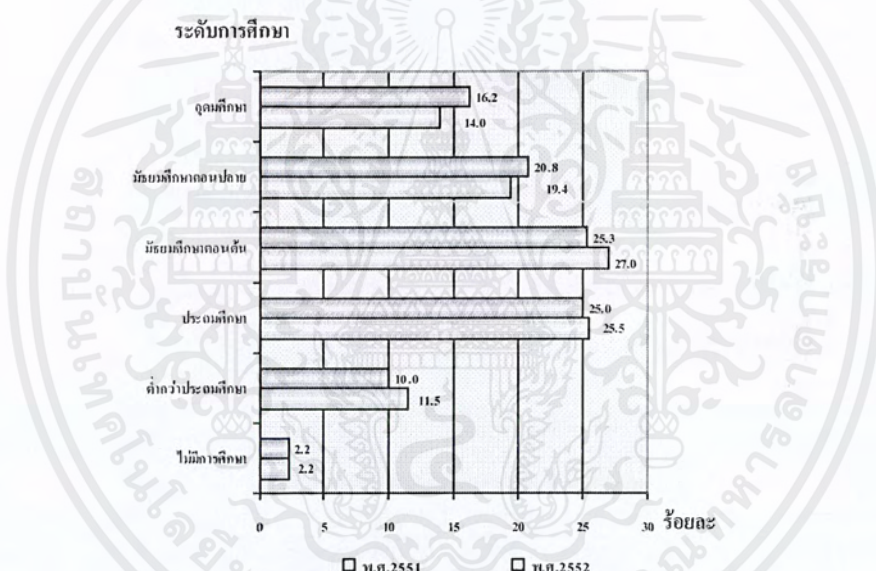
2.1.3 ระดับการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบกับการสำรวจครั้งที่ผ่านมามีพบว่า ผู้ย้ายถิ่นที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่ามีสัดส่วนลดลง ส่วนผู้ย้ายถิ่นที่สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.4 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามอายุ พ.ศ.2551-2552

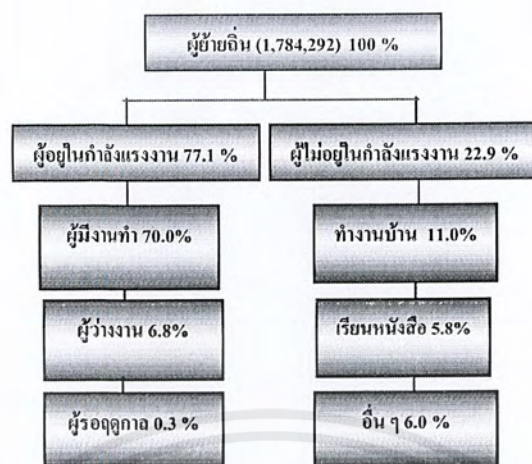

ภาพที่ 2.5 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ.2551-2552

2.1.4 การทำงาน

ในจำนวนผู้ย้ายถิ่นอายุ 15 ปี มีทั้งสิ้น 1.8 ล้านคนนั้น พบว่าเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานร้อยละ 77.1 และ 3 ใน 4 เป็นผู้ที่มีการทำงาน (ร้อยละ 70.0) โดยอาชีพเกษตรกรรมมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 30.3) รองลงมาคือ อาชีพพนักงานบริการและอาชีพขึ้นพื้นฐานในด้านการขายและการบริการ (ร้อยละ 17.2 และ ร้อยละ 16.4 ตามลำดับ) สำหรับผู้ย้ายถิ่นที่ว่างงานพบว่ามียู่ร้อยละ 6.8 ส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีร้อยละ 22.9 ซึ่งในจำนวนนี้ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานเพราะทำงานบ้าน(ร้อยละ 11.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.6 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ.2552

2.1.5 ประเภทของการย้ายถิ่น

เมื่อพิจารณาการย้ายถิ่นตามประเภทการย้ายถิ่นพบว่า ผู้ย้ายถิ่นระหว่างภาคมีจำนวนมากกว่าผู้ย้ายถิ่นภายในภาคเดียวกันเล็กน้อย (ร้อยละ 50.7 และร้อยละ 46.5 ตามลำดับ) ซึ่งมีข้อสังเกตว่าตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา การย้ายถิ่นภายในภาคเริ่มมีแนวโน้มลดลงในขณะที่การย้ายถิ่นระหว่างภาคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยพบว่า การย้ายถิ่นออกจากกรุงเทพมหานครสูงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือย้ายออกจากภาคกลาง ส่วนอัตราการย้ายถิ่นมาจากต่างประเทศ เริ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2551 และพบว่าในปี 2552 มีอัตราสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

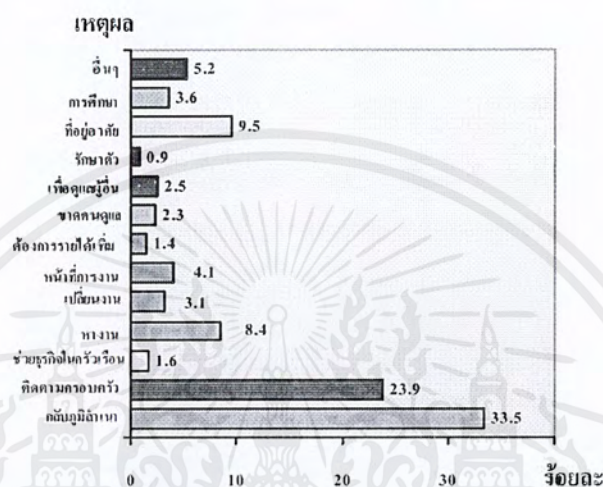
ประเภทของการย้ายถิ่น	พ.ศ.				
	2548	2549	2550	2551	2552
ย้ายภายในภาคเดียวกัน	48.3	51.2	51.5	49.9	46.5
ย้ายระหว่างจังหวัด	16.9	16.1	17.6	16.9	17.2
ย้ายภายในจังหวัด	31.4	35.1	33.9	33.0	29.3
ย้ายระหว่างภาค	49.6	46.1	46.5	48.4	50.7
ย้ายมาจาก กทม.	23.3	20.2	23.1	21.1	22.7
ย้ายมาจากภาคกลาง	14.4	10.8	11.3	13.8	16.5
ย้ายมาจากภาคเหนือ	3.5	4.4	3.3	4.0	3.4
ย้ายมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5.5	8.4	6.0	6.8	5.1
ย้ายมาจากภาคใต้	2.9	2.3	2.7	2.7	3.1
ย้ายมาจากต่างประเทศ	2.0	2.7	2.1	1.7	2.8

ภาพที่ 2.7 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามประเภทของการย้ายถิ่น พ.ศ.2548-2552

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.6 เหตุผลของการย้ายถิ่น

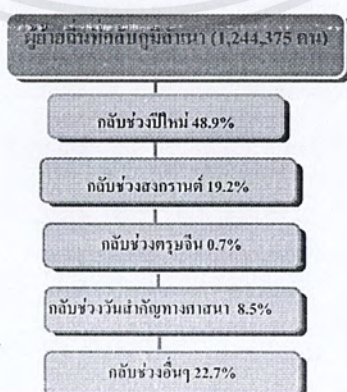
เหตุผลของการย้ายถิ่นที่มีสัดส่วนสูงสุดคือเหตุผลด้านครอบครัว โดย 1 ใน 3 ของผู้ย้ายถิ่น ย้ายกลับภูมิลำเนา (ร้อยละ 33.5) รองลงมาคือการย้ายเพราะติดตามครอบครัว (ร้อยละ 23.9) สำหรับเหตุด้านการงาน พบว่ามี ร้อยละ 17.0 ซึ่งเหตุผลที่ย้ายเพื่อหางานมากกว่าย้ายเพราะเปลี่ยนงาน

ภาพที่ 2.8 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นจำแนกตามเหตุผลของการย้ายถิ่น พ.ศ.2552

2.1.7 การกลับภูมิลำเนา

ผู้ย้ายถิ่น 2.0 ล้านคน มีผู้ที่กลับภูมิลำเนาในช่วง 1 ปี นับตั้งแต่ย้ายมาอยู่สถานที่อยู่ปัจจุบัน ประมาณ 3 ใน 5 (ร้อยละ 62.3) โดยพบว่าเกือบครึ่งหนึ่งกลับช่วงเชิงใหม่ (ร้อยละ 48.9) สำหรับพาหนะในการเดินทางกลับภูมิลำเนา พบว่า ผู้ย้ายถิ่นเดินทางด้วยรถทัวร์ สูงเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 39.1) รองลงมาคือ รถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 32.2 นอกนั้น คือ โดยสาร รถตู้ รถไฟ เครื่องบิน และอื่นๆ และผู้ที่ไม่เคยกลับภูมิลำเนาเลยประมาณร้อยละ 37.7

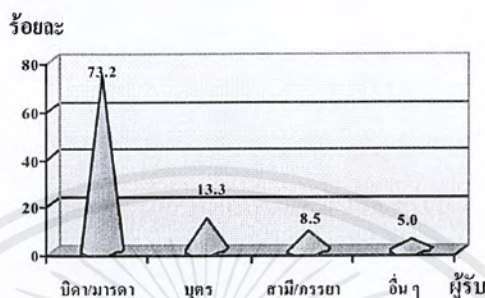

ภาพที่ 2.9 ร้อยละของผู้ย้ายถิ่นที่กลับภูมิลำเนา จำแนกตามช่วงเวลาที่กลับ พ.ศ.2552

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.8 การส่งเงิน/ส่งของ

ผู้ย้ายถิ่นอายุ 15 ปีขึ้นไป (1.8 ล้านคน) เป็นผู้ที่ส่งเงิน/ส่งของไปเขตเทศบาล/หมู่บ้านอื่น จำนวน 3.0 แสนคน (ร้อยละ 15.0) โดย 3 ใน 4 ของผู้ย้ายถิ่น (ร้อยละ 73.8) ส่งให้กับบิดา/มารดา รองลงมาคือส่งให้บุตร และสามี/ภรรยา

ภาพที่ 2.10 ร้อยละของผู้รับเงิน/ส่งของปลายทาง พ.ศ.2552

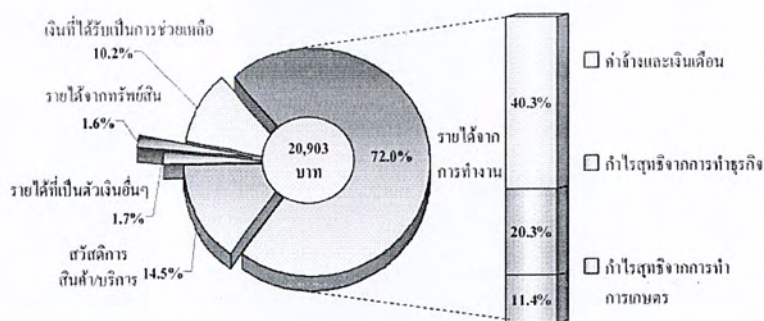
2.2 การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2552

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดทำการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2552 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย ภาวะหนี้สิน และทรัพย์สินของครัวเรือน ตลอดจนลักษณะที่อยู่อาศัย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกเดือน (มกราคม – ธันวาคม 2552) จากครัวเรือนตัวอย่างในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลจำนวนครัวเรือนตัวอย่างประมาณ 52,000 ครัวเรือน ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายที่นำเสนอเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่จำเป็นต้องใช้ในการยังชีพเท่านั้น จึงไม่รวมการสะสมทุน เช่น ซื้อบ้าน/ที่ดิน และเงินออม ซึ่งสรุปผลการสำรวจที่สำคัญ ได้ดังนี้

2.2.1 รายได้ครัวเรือน ปี 2552

จากผลสำรวจ ในปี 2552 พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 20,903 บาท ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการทำงาน (ร้อยละ 72.0) ซึ่งได้แก่ ค่าจ้างเงินเดือน (ร้อยละ 40.3) จากการทำธุรกิจ (ร้อยละ 20.3) และจากการทำการเกษตร (ร้อยละ 11.4) และมีรายได้ที่ไม่ได้เกิดจากการทำงาน เช่น เงินที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน/รัฐ (ร้อยละ 10.2) รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ดอกเบี้ย (ร้อยละ 1.6) นอกจากนั้นยังมีรายได้ในรูปแบบสวัสดิการ/สินค้าและบริการต่างๆ (ร้อยละ 14.5)

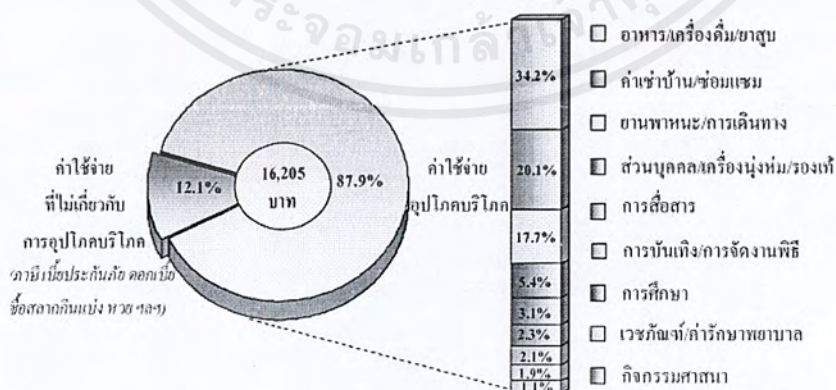
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.11 ร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน
จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ ปี 2552

2.2.2 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ปี 2552

ครัวเรือนทั่วประเทศ ในปี 2552 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 16,205 ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ร้อยละ 34.2 เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม (ซึ่งในจำนวนนี้มีค่าเครื่องดื่มที่เป็นแอลกอฮอล์ร้อยละ 1.4) รองลงมา เป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน (ร้อยละ 20.1) ใช้เกี่ยวกับการเดินทางและยานพาหนะ (ร้อยละ 17.7) ใช้ส่วนบุคคล/เครื่องนุ่งห่ม/รองเท้า (ร้อยละ 5.4) ในการสื่อสารร้อยละ 3.1 ใช้ในการบันเทิง/การจัดงานพิธีและในการศึกษาร้อยละ 2.3 และ 2.1 ตามลำดับ ค่าเวชภัณฑ์/ค่ารักษาพยาบาล (ร้อยละ 1.9) กิจกรรมทางศาสนามีเพียงร้อยละ 1.1 แต่อย่างไรก็ตามพบว่าค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค เช่น ค่าภาษี ของขวัญ เบี้ยประกันภัย สลากกินแบ่ง/หวย ดอกเบี้ย สูงถึงร้อยละ 12.1

ภาพที่ 2.12 ร้อยละของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน
จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่ายปี 2552

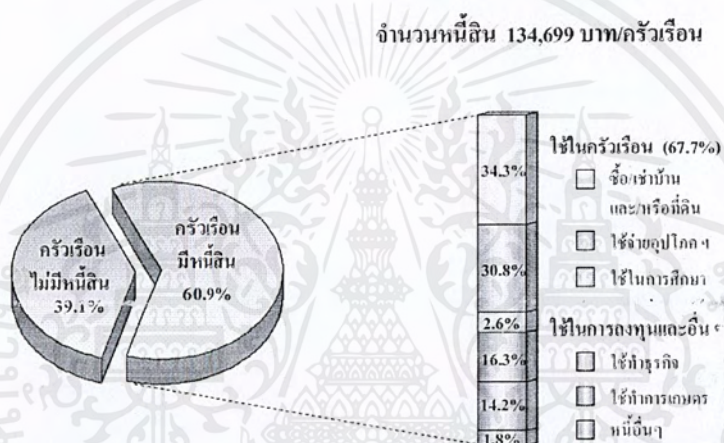
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 หนี้สินของครัวเรือน ปี 2552

ครัวเรือนทั่วประเทศ มีหนี้สินร้อยละ 60.9 โดยมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 134,699 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.7) เป็นการก่อหนี้สินเพื่อใช้ในครัวเรือน คือซื้อบ้าน ที่ดินร้อยละ 34.3 ใช้ในการอุปโภคบริโภคร้อยละ 30.8 และหนี้สินเพื่อใช้ในการศึกษามีเพียงร้อยละ 2.6 เท่านั้น สำหรับใช้ทำธุรกิจจะสูงกว่าการเกษตร ร้อยละ 2.1

แผนภูมิ 3 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามการมีหนี้สิน

และจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม (ปี 2552)

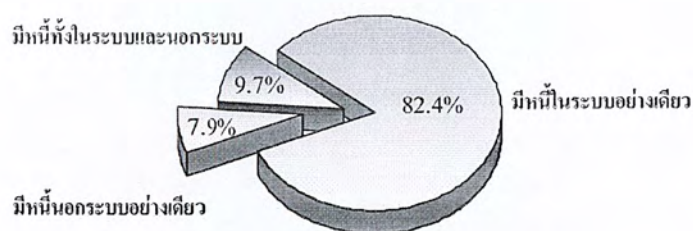

ภาพที่ 2.13 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามการมีหนี้สิน และจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ปี 2552

2.2.4 ครัวเรือนมีหนี้ในระบบ และนอกระบบ ปี 2552

ครัวเรือนทั่วประเทศที่มีหนี้ ส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบโดยเป็นครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบอย่างเดียวร้อยละ 82.4 และเป็นครัวเรือนที่เป็นหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบร้อยละ 9.7 สำหรับครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบอย่างเดียว มีเพียงร้อยละ 7.9 และพบว่าจำนวนเงินเฉลี่ยที่เป็นหนี้ในระบบสูงกว่านอกระบบถึง 18 เท่า (127,715 และ 6,984 บาท ตามลำดับ)

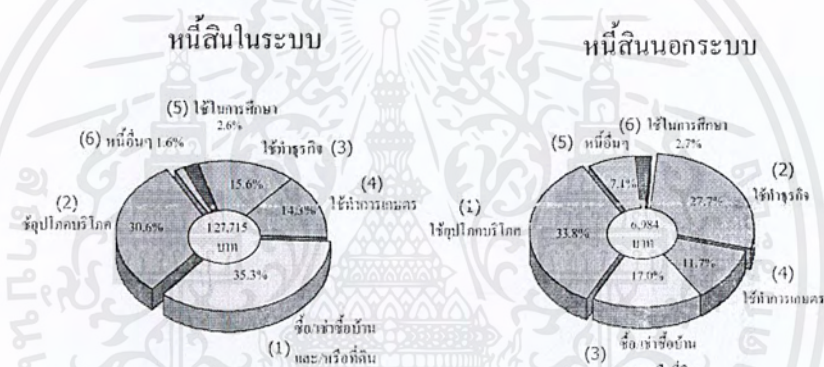
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนหนี้สินในระบบ 127,715 บาท/ครัวเรือน

จำนวนหนี้สินนอกระบบ 6,984 บาท/ครัวเรือน

ภาพที่ 2.14 ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบและนอกระบบ และจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ปี 2552

ภาพที่ 2.15 ร้อยละของหนี้สินในระบบ และนอกระบบเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ปี 2552

2.2.5 การเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือน รายภาค ปี 2552

เมื่อพิจารณารายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือนเป็นรายภาค พบว่ากรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี และ สมุทรปราการ มีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ยสูงกว่าภาคอื่น มาก คือ 37,732 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายและจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุดเช่นเดียวกัน คือ 27,988 และ 199,608 บาท ตามลำดับ และมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ร้อยละ 74.2 และพบว่า ครัวเรือนในภาคกลางเป็นภาคที่เป็นภาคที่มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงสุดถึงร้อยละ 81.6 ซึ่ง จะทำให้เกิดการออม หรือชำระหนี้ได้น้อยมากเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ (ภาคใต้/เหนือ/ ตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ระหว่างร้อยละ 75-80)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

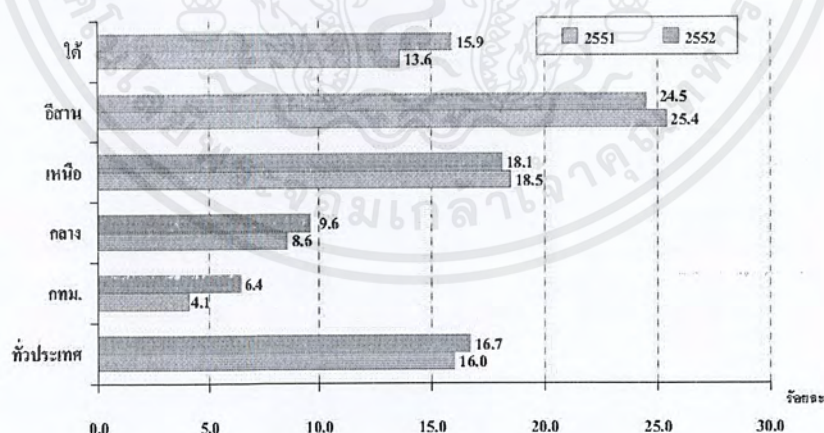
2.3 ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร

2.3.1 ใครบ้างที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ

ในจำนวนประชากรที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ 8.8 ล้านคน ถ้าพิจารณาตามโครงสร้างกำลังแรงงาน พบว่า ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ จำนวน 6.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด จำแนกเป็นผู้มีงานทำที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถจำนวน 6.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ส่วนผู้ว่างงานนั้น ต้องการพัฒนาขีดความสามารถจำนวน 4.0 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.7 ของผู้ว่างงานทั้งหมด ซึ่งเห็นได้ว่ามีสัดส่วนที่สูง เนื่องจากผู้ว่างงานนั้นมีความต้องการที่จะพัฒนาขีดความสามารถของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อสามารถหาช่องทางอื่น ๆ ที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และผู้ที่รอฤดูกาลต้องการพัฒนาขีดความสามารถ 5.2 หมื่นคน คิดเป็นร้อยละ 20.9 ของผู้รอฤดูกาลทั้งหมด

สำหรับกลุ่มผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน แม่บ้าน เป็นต้น มีจำนวนทั้งสิ้น 15.04 ล้านคน แต่มีผู้ที่ต้องการที่จะพัฒนาขีดความสามารถจำนวน 2.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 13.7 ของผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงานทั้งหมด

เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า ภาคใต้เป็นภาคที่ต้องการพัฒนาฯ เพิ่มมากที่สุด ร้อยละ 2.3 รองลงมาเป็นกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.9 และภาคกลางร้อยละ 1.0 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีสัดส่วนการพัฒนาฯ ลดลง ร้อยละ 0.9 และ 0.4 ตามลำดับ

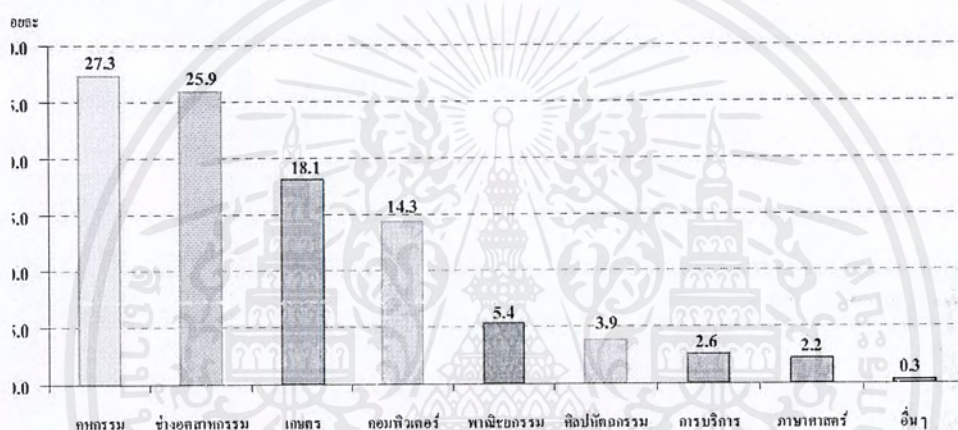

ภาพที่ 2.16 เปรียบเทียบร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ จำแนกเป็นรายภาคปี 2551 กับปี 2552

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 หลักฐานที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ

ในปี 2552 มีผู้สนใจเข้ารับการพัฒนาขีดความสามารถใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านคหกรรม เช่น การประกอบอาหาร การเสริมสวย และ ตัดเย็บเสื้อผ้า ร้อยละ 27.3 รองมาเป็นด้านช่างอุตสาหกรรม ร้อยละ 25.9 และลำดับที่ 3 เป็นด้านเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 18.1 และยังพบว่า ชายและหญิง มีความต้องการพัฒนาฯ ที่แตกต่างกัน โดยชายต้องการพัฒนาฯ ทางด้านช่างอุตสาหกรรม ร้อยละ 50.4 ด้านเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 23.7 และด้านคอมพิวเตอร์ หรือ ICT ร้อยละ 12.4 ในขณะที่หญิง ต้องการพัฒนาฯ ทางด้านคหกรรม คิดเป็นร้อยละ 49.4 ด้านคอมพิวเตอร์ หรือ ICT ร้อยละ 16.2 และด้านเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 12.7

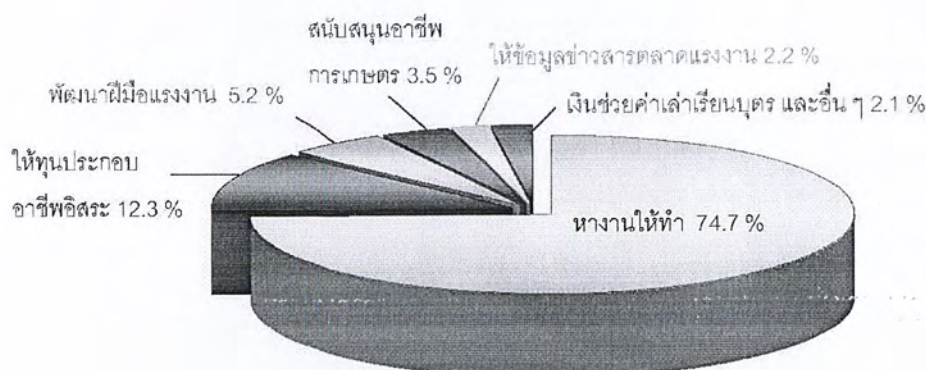

ภาพที่ 2.17 ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถ
จำแนกตามหลักฐานที่ต้องการพัฒนา ปี 2552

2.4 ผู้ว่างงานมีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

นอกจากนี้แล้วจากการสำรวจ ยังได้สอบถามผู้ว่างงาน ถึงความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ พบว่า ผู้ว่างงานต้องการให้รัฐช่วยหางานให้มากที่สุด ร้อยละ 74.7 โดยในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐช่วยหางานให้ทำภายในจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ รองลงมาต้องการให้รัฐช่วยเรื่องการให้ทุนสำหรับประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 12.3 ช่วยพัฒนาฝีมือแรงงาน ร้อยละ 5.2 ช่วยสนับสนุนอาชีพทางการเกษตร ร้อยละ 3.5 ให้ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน ร้อยละ 2.2 และให้เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร ที่เหลือในเรื่องอื่นๆ ร้อยละ 2.1

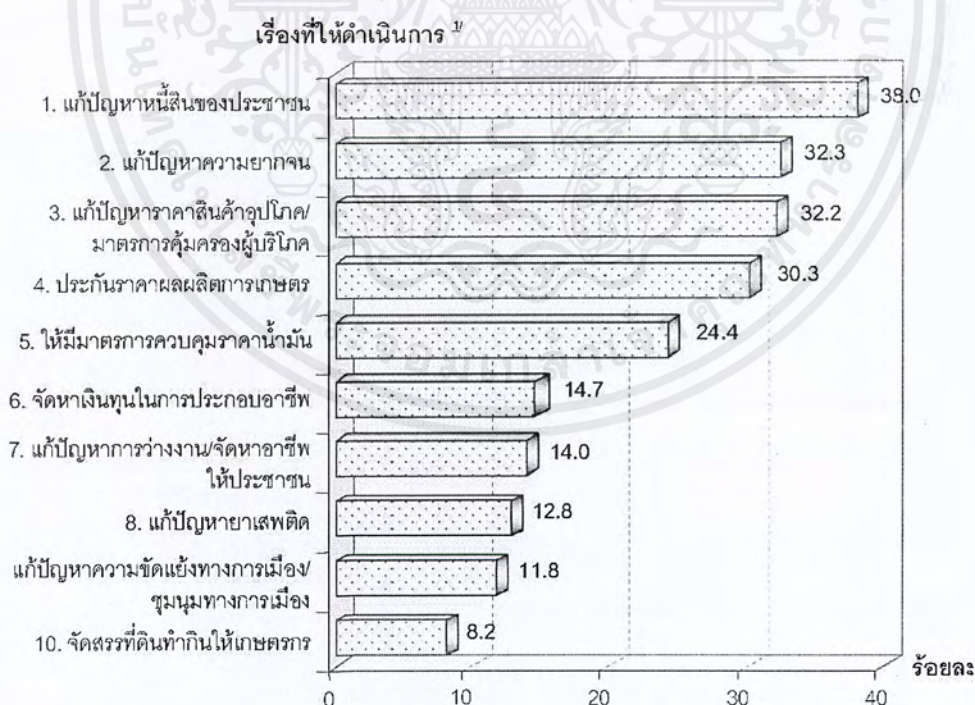
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.18 ร้อยละของผู้ว่างงานที่ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ
จำแนกตามเรื่องที่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือ ปี 255

2.5 ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการให้รัฐแก้ไข

ผลจากการสำรวจ พบว่า เรื่องที่ประชาชนต้องการให้รัฐบาลดำเนินการให้มากที่สุดในปี 2553 คือ การแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชน ร้อยละ 38.0 รองลงมาคือ การแก้ปัญหาความยากจน ร้อยละ 32.3 แก้ปัญหาราคาสินค้าอุปโภค/บริโภคและให้มีมาตรการควบคุมครองผู้บริโภค ร้อยละ 32.2 และให้มีการประกันราคาผลผลิตการเกษตร ร้อยละ 30.3 เป็นต้น

ภาพที่ 2.19 ร้อยละของประชาชน 10 อันดับแรก
จำแนกตามความต้องการให้รัฐบาลดำเนินการในปี พ.ศ.2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

นิตยสารสารคดีและทฤษฎีการออกแบบที่เกี่ยวข้อง

3.1 นิยามและลักษณะของสารคดี (จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี)

(อังกฤษ: Non-fiction) เป็นงานเขียนที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วรรณกรรมร้อยแก้ว ในลักษณะตรงข้ามกับกับ**บันเทิงคดี** (Fiction) ที่มุ่งให้ให้สาระความรู้แก่ผู้อ่านเป็นเบื้องต้น มีความเพลิดเพลินเป็นเบื้องหลัง ที่มุ่งแสดงความรู้ ความคิด ความจริง ความกระฉับกระเฉง และเหตุผลเป็นสำคัญ อาจจะเขียนเชิงอธิบาย เชิงวิจารณ์เชิงแนะนำสั่งสอน เป็นต้น เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่มีตัวตนจริง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มีเจตนาเบื้องต้นในการให้สาระ ความรู้ ความคิด ทั้งนี้ ต้องมีกลวิธีการเขียนให้เกิดความเพลิดเพลิน

- **ลักษณะของสารคดี**

งานเขียนสารคดีจะมุ่งให้ความรู้ ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ

- การเสนอข้อมูลหรือเนื้อหาสาระเป็นข้อเท็จจริง โดยเน้นเนื้อหาสาระ เรื่องราว เหตุการณ์ ตัวบุคคล หรือสถานที่ต้องเป็นข้อเท็จจริง (fact) และยังเป็นการเสนอข้อมูลให้ผู้เขียนได้ศึกษา สังเกต สืบค้น หรือวิเคราะห์ตีความเป็นอย่างดีแล้ว
- มีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในการอ่าน เป็นสองส่วนที่แยกกันไม่ได้
- การเขียนสารคดีอาจใช้จินตนาการประกอบได้ (อาจมีหรือไม่มีก็ได้) เป็นการสร้างภาพตามความนึกคิดที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียน เป็นการสร้างภาพที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ สังเกต พิจารณา จากข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง
- สารคดีต้องเป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์ เป็นการนำเสนอความคิดเห็นและทัศนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านโดยทั่ว ๆ ไป มิใช่สร้างสรรค์ให้แก่บุคคลใดโดยเฉพาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 หลักการทำสารคดี

สารคดีเป็นวรรณกรรมชนิดหนึ่ง หากต่างจากวรรณกรรมอื่นที่เป็นเรื่องแต่ง (เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หรือบทกวี) ตรงที่สารคดีเป็นวรรณกรรมที่ยืนอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ดังนั้น คุณค่าของสารคดีจึงเป็นงานที่สะท้อนถึงความเป็นจริง ให้ทั้งสาระความรู้ และรสของวรรณกรรม มิใช่เป็นงานที่สร้างจากจินตนาการที่อาจอ่านเพื่อความบันเทิงเพียงประการเดียว “ข้อเท็จจริง” เหล่านี้ทำให้คนเขียนสารคดีไม่สามารถนั่งทำงานอยู่ตามลำพังในห้องหับกับจินตนาการ ความฝันของตนเองได้ แต่ต้องก้าวออกไปหาข้อมูลจากภายนอก งานข้อมูลจึงถือเป็นหัวใจหลักของการทำงานสารคดี

พื้นฐานแรกของการเขียนหนังสือที่ดี คือการเป็นนักอ่าน การอ่านเป็นพื้นฐานของการเขียน ทำให้เราได้รู้วิธีการเรียบเรียงความคิด ได้คลังคำ ได้ความรู้ นอกจากมีความรักในการอ่านแล้ว หากจะเริ่มต้นลงมือเขียน ควรเลือกเรื่องที่เรารสนใจ หรืออาจเป็นเรื่องที่เราคุ้นชิน หรือเรื่องใกล้ตัว เพราะการเลือกเรื่องที่เรารสนใจ ทำให้เรามีความบันเทิงใจหรือแรงขับเคลื่อนในการทำงาน ซึ่งมีผลให้เราทำงานด้วยความสนุก หรือการเลือกเรื่องใกล้ตัวที่เราพอคุ้นชิน ทำให้เราเริ่มต้นหาข้อมูลไม่ยากจนเกินไป

• เราจะหาข้อมูลได้อย่างไร ?

โดยหลัก ๆ ข้อมูลอาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือข้อมูลเอกสาร และข้อมูลบุคคล ก่อนออกไปเก็บข้อมูลจากภาคสนาม หรือภายนอก เราควรค้นคว้า หาข้อมูลเอกสารไว้ก่อน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน เป็นการเตรียมความรู้ ความพร้อมของตนก่อนไปพบข้อมูลบุคคล จากข้อมูลเอกสารที่มีอยู่ อาจทำให้เราได้รู้ว่ามีข้อมูลบุคคลท่านใดที่น่าสนใจที่เราจะไปพบได้ด้วย ข้อมูลเอกสารนั้นอาจพอค้นคว้าหาได้จากห้องสมุด จากหนังสือพิมพ์ วิทยุเคตบุ๊ก หนังสือเก่า หอจดหมายเหตุ เป็นต้น แต่การไปพบแหล่งข้อมูลบุคคลนั้น ต้องอาศัยเทคนิคในการทำงานเก็บข้อมูลไม่น้อย เคยมีผู้ถามผู้เขียนว่ามีเคล็ดลับอย่างไรในการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูล เคล็ดลับของผู้เขียนมีอยู่ว่าทำให้แหล่งข้อมูลรู้สึกว่าเขาไม่ได้ให้สัมภาษณ์เรา ซึ่งเป็นคนแปลกหน้าอยู่แต่กำลังพูดคุยอยู่กับใครสักคนซึ่งเป็นคนที่เขารู้จักคุ้นเคย เป็นเพื่อนหรือญาติมิตรของเขา การที่เขาไว้วางใจเรา เขาจะไม่รู้สึกเกร็ง แต่จะพูดออกมาอย่างเป็นธรรมชาติ ธรรมดา ทำให้เราได้ข้อมูลอย่างที่เป็นจริง และลุ่มลึกกว่า

งานเขียนสารคดีที่ดีต้องมีข้อมูลที่รอบด้านและลุ่มลึก จากข้อมูลที่รอบด้าน ลุ่มลึกนี้เอง ทำให้ผู้อ่านได้ข้อมูลใหม่ ๆ อันทำให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ ในการมองชีวิตในประเด็นเรื่องนั้น ๆ

การจะมีข้อมูลที่รอบด้าน ลุ่มลึกได้ ต้องมาจากการขยันหาข้อมูล ลงพื้นที่จริงนับครั้งไม่ถ้วน พุดคุยกับผู้คนหลากหลายชีวิต ข้อพึงระวังคืองานสารคดีต้องมีความเที่ยงธรรม คนเขียนสารคดีเพียงเสนอข้อมูลผ่านงานเขียน วิจารณ์ญาณเป็นของผู้อ่าน ไม่ใช่ผู้เขียน

● สิ่งใดที่เป็นคุณสมบัติของคนทำสารคดี ?

เนื่องจากงานเขียนสารคดีเป็นงานที่ต้องใช้วิทยายุทธหลายด้าน หากจะอนุมานได้ง่าย ๆ คือต้องมีทั้งความเป็นนักฝัน หรือนักจินตนาการ และความเป็นนักปฏิบัติอยู่ในตัว ดังนั้น คุณสมบัติของคนเขียนสารคดีที่ดี จึงอาจมีหลายประการ พอประมาณคร่าว ๆ ได้ดังนี้

1. เป็นคนที่ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาอยู่ตลอดเวลา มีความสนใจใคร่รู้ กระตือรือร้น
2. เป็นคนละเอียดอ่อน ช่างสังเกต ช่างคิด
3. เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์
4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน เข้าไหนเข้าได้ ปรับตัวให้เข้ากับผู้คนหลากหลายแวดลอมได้ง่าย
5. มีพลัง ความตั้งใจจริง มีน้ำอดน้ำทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ
6. มีความยุติธรรม มีเมตตา รักในเพื่อนมนุษย์ มีใจที่เปิดกว้าง ไม่คับแคบและไม่ตัดสินคน

● ผู้กระบวนการ ขั้นตอนการจัดทำและเขียน

เมื่อได้ข้อมูลมาทั้งหมด ก็ถึงขั้นตอนการเรียบเรียง การเขียน ก่อนลงมือเขียน ให้อ่านทบทวนข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด เพื่อทำความเข้าใจแล้วย่อยข้อมูล แบ่งหมวดหมู่ หัวข้อ ว่าส่วนไหนควรอยู่กลุ่มไหน หากได้ข้อมูลมาจำนวนมาก ถ้างัดทั้งหมดก็จะกินเนื้อที่หน้ากระดาษ อาจจำเป็นต้องตัดข้อมูลบางส่วนทิ้งไปบ้าง โดยให้เลือกคงข้อมูลที่น่าสนใจกว่า หรือเป็นข้อมูลใหม่ไว้

การร้อยเรียงงานเขียนให้น่าสนใจ น่าอ่าน ย่อมมาจากการเรียบเรียงความคิดให้เป็นระบบระเบียบก่อนจรดปากกา ดินสอ หรือกดแป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น สารคดีที่ดีก็เหมือนภาพยนตร์ดี ๆ สักเรื่อง คือเปิดมุมมองทางปัญญาให้กับผู้อ่าน คือจบแล้วเหมือนไม่จบ แต่มีข้อให้ขบให้คิดนั้นแล

3.3 หลักการออกแบบสิ่งพิมพ์

สิ่งพิมพ์ที่พบเห็นโดยทั่วไปประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญหลายอย่าง ได้แก่ ตัวอักษร ข้อความ ภาพประกอบ เนื้อที่ว่าง และส่วนประกอบอื่น การออกแบบสิ่งพิมพ์ต้องคำนึงถึงการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวเข้าด้วยกันโดยใช้หลักการดังนี้

1. ทิศทางการและการเคลื่อนไหว (Direction & Movement)

ภาพที่ 3.1 ทิศทางและการเคลื่อนไหว

เมื่อผู้รับสารมองดูสิ่งพิมพ์ การรับรู้เกิดขึ้นเป็นลำดับตามการมองเห็น กล่าวคือเกิดขึ้นตาม การกวาดสายตจาก องค์ประกอบหนึ่ง ไปยังอีกองค์ประกอบหนึ่ง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการดำเนินการวางแผน กำหนดและชักจูงสายตาของผู้รับสารให้เคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ถูกต้อง ตามลำดับ ขององค์ประกอบที่ต้องการให้รับรู้ก่อนหลัง โดยทั่วไปหากไม่มีการสร้างจุดเด่นขึ้นมา สายตาของผู้รับสารจะมองดูหน้ากระดาษที่เป็นสื่อพิมพ์ในทิศทางของตัวอักษรซี (Z) ในภาษาอังกฤษ คือ จะเริ่มมองที่มุมบนด้านขวา แล้วโค้งมายังมุมล่างด้านซ้าย ไปจบที่มุมล่างด้านขวาตามลำดับ การจัดองค์ประกอบที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการมองเห็นนี้ เป็นส่วนช่วยให้เกิดการรับรู้ตามลำดับที่ต้องการ

2. เอกภาพและความกลมกลืน (Unity & Harmony)

เอกภาพคือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งในการจัดทำเลย์เอาต์หมายถึงการนำเอาองค์ประกอบที่แตกต่างกันมาวางไว้ใน พื้นที่หน้า กระดาษเดียวกันได้อย่างกลมกลืน ทำหน้าที่สอดคล้องและส่งเสริมกันและกันในการสื่อสารความคิดรวบยอดและบุคลิกภาพของสื่อสิ่งพิมพ์นั้นๆ การสร้างเอกภาพนี้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

2.1 การเลือกใช้อ้องค์ประกอบอย่างสม่ำเสมอ

ภาพที่ 3.2 การจัดวางองค์ประกอบสม่ำเสมอ

เช่น การเลือกใช้แบบตัวอักษรเดียวกัน การเลือกใช้ภาพขาว ดำทั้งหมด เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 การสร้างความต่อเนื่องกันให้องค์ประกอบ

ภาพที่3.3 การสร้างความต่อเนื่องกัน

เช่น การจัดให้พาดหัววางทับลงบนภาพ การใช้ตัวอักษรที่เป็นข้อความ ล้อตาม ทรวดทรง ของภาพ เป็นต้น

2.3 การเว้นพื้นที่ว่างรอบองค์ประกอบทั้งหมด

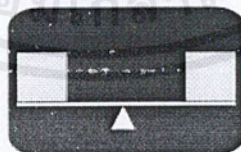
ภาพที่3.4 การเว้นพื้นที่ว่างรอบองค์ประกอบ

ซึ่งจะทำให้พื้นที่ว่างนั้นทำหน้าที่เหมือนกรอบสีขาวล้อมรอบองค์ประกอบทั้งหมดไว้ภายในช่วยให้องค์ประกอบทั้งหมดดูเหมือนว่าอยู่กันอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อน

3. ความสมดุล (Balance)

หลักการเรื่องความสมดุลนี้เป็นการตอบสนองธรรมชาติของผู้รับสารในเรื่องของแรงโน้มถ่วง โดยการจัดวางองค์ประกอบทั้งหมดในพื้นที่หน้ากระดาษ จะต้องไม่ขัดกับความรู้สึกนี้ คือ จะต้องไม่ดูเอนเอียงหรือหนักไปด้านใดด้านหนึ่ง โดยไม่มีองค์ประกอบมาถ่วงในอีกด้าน การจัดองค์ประกอบให้เกิดความสมดุลแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ

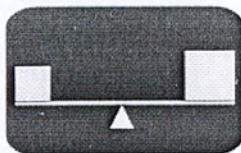
3.1 สมดุลแบบสมมาตร (Symmetrical Balance)

ภาพที่3.5 ความสมดุลแบบสมมาตร

เป็นการจัดวางองค์ประกอบโดยให้องค์ประกอบในด้านซ้ายและด้านขวาของพื้นที่หน้ากระดาษมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองข้าง ซึ่งองค์ประกอบ ที่เหมือนกันใน แต่ละด้านนี้จะถ่วงน้ำหนักกันและกันให้เกิดความรู้สึกสมดุล

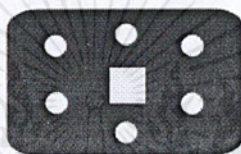
3.2 สมดุลแบบอสมมาตร(Asymmetrical Balance)

ภาพที่3.6 ความสมดุลแบบอสมมาตร

เป็นการจัดวางองค์ประกอบโดยให้องค์ประกอบในด้านซ้ายและด้านขวาของพื้นที่หน้ากระดาษมีลักษณะไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง แม้องค์ประกอบจะไม่เหมือนกันในแต่ละด้าน แต่ก็ถ่วงน้ำหนักกันและกันให้เกิดความสมดุล

3.3 สมดุลแบบรัศมี (Radial Balance)

ภาพที่3.7 ความสมดุลแบบรัศมี

เป็นการจัดวางองค์ประกอบ โดยให้องค์ประกอบแผ่ไปทุกทิศทุกทางจากจุดศูนย์กลาง

4. สัดส่วน (Proportion)

การกำหนดสัดส่วนนี้เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ในเรื่องของขนาด ซึ่งมีความสำคัญโดยเฉพาะในหน้ากระดาษของสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องการให้มีจุดเด่น เช่น หน้าปกหนังสือเป็นต้น เพราะองค์ประกอบที่มีสัดส่วนแตกต่างกันจะดึงดูดสายตาได้ดีกว่าการใช้องค์ประกอบทั้งหมดในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในการกำหนดสัดส่วนจึงต้องพิจารณาองค์ประกอบทั้งหมดในพื้นที่หน้ากระดาษไปพร้อม ๆ กัน ว่าควรเพิ่มหรือลดองค์ประกอบใด ไม่ใช่ค่อย ๆ ทำไปที่ละองค์ประกอบ

5. ความแตกต่าง (Contrast)

เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด โดยการเน้นให้องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเด่นขึ้นมาด้วยการเพิ่มขนาดให้ใหญ่กว่าองค์ประกอบอื่น ๆ โดยรอบ เช่น พาดหัวขนาดใหญ่ เป็นต้น ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วผู้ดูจะเลือกมองดูองค์ประกอบที่ใหญ่กว่าก่อน

5.1 ความแตกต่างโดยขนาด

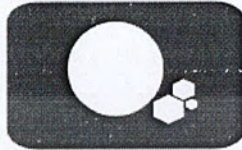

ภาพที่3.8 ความแตกต่างโดยขนาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด โดยการเน้นให้องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเด่นขึ้นมาด้วย การเพิ่มขนาดให้ใหญ่กว่าองค์ประกอบอื่น ๆ โดยรอบ เช่น พาดหัวขนาดใหญ่ เป็นต้น ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วผู้ดูจะเลือกมองดูองค์ประกอบที่ใหญ่กว่าก่อน

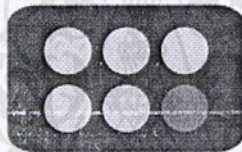
5.2 ความแตกต่างโดยรูปร่าง

ภาพที่3.9 ความแตกต่าง โดยรูปร่าง

เป็นวิธีที่เน้นให้องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเด่นขึ้นมาด้วยการใช้รูปร่างที่แตกต่างออกไปจากองค์ประกอบอื่นในหน้ากระดาษ เช่น การได้ตัดภาพคนตามรูปร่างของร่างกายแล้วนำไปวางในหน้ากระดาษที่มีภาพแทรกเล็กๆ ที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม เป็นต้น

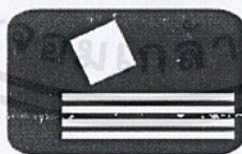
5.3 ความแตกต่างโดยความเข้ม

ภาพที่3.10 ความแตกต่าง โดยความเข้ม

เป็นวิธีการที่เน้นให้องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเด่นขึ้นมาด้วยการใช้เพิ่มหรือลดความเข้มหรือน้ำหนักขององค์ประกอบนั้นให้เข้มหรืออ่อนกว่าองค์ประกอบอื่นที่อยู่ร่วมกันในหน้ากระดาษ เช่น การใช้ตัวอักษรที่เป็นตัวหนาในย่อหน้าที่ต้องการเน้นเพียงย่อหน้าเดียวในหน้ากระดาษ เป็นต้น

5.4 ความแตกต่างโดยทิศทาง

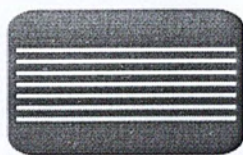

ภาพที่3.11 ความแตกต่าง โดยทิศทาง

ทิศทาง เป็นวิธีการที่เน้นให้องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเด่นขึ้นมาด้วยการวางองค์ประกอบที่ ต้องการจะเน้นนั้นให้อยู่ในทิศทางที่แตกต่างจากองค์ประกอบอื่นๆ ที่อยู่ร่วมกัน ในหน้ากระดาษเช่น การวางภาพเอียง 45 องศา ในหน้ากระดาษที่เต็มไปด้วยตัวอักษรที่เรียง เป็นแนวนอน เป็นต้น

6. จังหวะ ถีลา และการซ้ำ (Rhythm & Repetition)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.12 การใช้จิ้งหว่า ตีลา การซ้ำ

การจัดวางองค์ประกอบหลาย ๆ ชิ้นโดยกำหนดตำแหน่งให้เกิดมีช่องว่างเป็นช่วง ๆ ตอน ๆ อย่างมีการวางแผนล่วงหน้า จะทำให้เกิดจิ้งหว่าและตีลาขึ้น และหากว่าองค์ประกอบหลาย ๆ ชิ้นนั้นมีลักษณะซ้ำกันหรือใกล้เคียงกัน ก็จะเป็นการเน้นให้เกิดจิ้งหว่าและตีลา ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ลักษณะตรงกันข้ามกับแบบแรก จิ้งหว่าและตีลาลักษณะนี้จะก่อให้เกิดความรู้สึก ที่ตื้นตันดูเคลื่อนไหวและมีพลัง

• ระบบกริดในการออกแบบสิ่งพิมพ์

การใช้ระบบกริดในการออกแบบทางการพิมพ์นั้น เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดว่าจะนำเอาข้อความหรือภาพ ทั้งส่วนที่เป็นหัวเรื่อง ข้อหน้า ข้อความ คำบรรยาย ภาพ แผนภูมิ ตาราง เลขหน้า ชื่อหนังสือหรือชื่อบทความไว้ในตำแหน่งใดจึงจะถูกต้อง เหมาะสม และสวยงาม เมื่อกำหนดจนเป็นที่พอใจแล้ว ก็นำไปสู่การดำเนินงานเพื่อจัดทำเป็นอาร์กเวิร์ก ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าระบบกริดเปรียบเสมือนพิมพ์เขียว ที่ใช้ในการออกแบบจัดหน้าสิ่งพิมพ์

3.4 การออกแบบนิตยสาร

นิตยสารหรือวารสารมีความหมายที่ใกล้เคียงกันมากในปัจจุบันจนเกือบแยกไม่ ออกจากเล่ม ใดคือนิตยสาร เล่มใดคือวารสาร ฉะนั้นในเรื่องต่อไปนี้จะกล่าวถึงในลักษณะรวมกันไปทั้งสอง ชนิด และจะเรียกว่า นิตยสารเท่านั้น

นิตยสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่ต่างจากหนังสือพิมพ์ คือ หนังสือพิมพ์ มุ่งเสนอข้อเท็จจริงและ ข่าวสารที่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่นิตยสารมุ่งเสนอเนื้อหาทางด้านการบันเทิง วิชาการบทวิเคราะห์ บทความ วิจัยและแนวคิด เป็นส่วนใหญ่มิได้มุ่งถึงความสดใหม่ของข่าว และโดยทั่วไปคุณภาพ ในการพิมพ์และการออกแบบจะดีกว่าหนังสือพิมพ์รายวัน การวางรูปแบบของนิตยสาร จึงมักจะ โน้มเอียงในทางารโฆษณามากกว่าหนังสือพิมพ์ มีการพิมพ์ภาพสีใช้กระดาษเนื้อค่อนข้างดี ภาพดี เพื่อเรียกความสนใจให้แก่ผู้อ่าน

ลักษณะของนิตยสารทั่วไปควรเป็นดังนี้

1. มีขนาดเล็กพอที่จะเปิดดูพร้อมกันคราวเดียว 2 หน้าได้
2. มีหน้าหลายหน้า และมีเรื่องหลายเรื่องต่อกันไปตามลำดับ

● จุดมุ่งหมายของการออกแบบหน้านิตยสาร

โดยทั่วไปการวางรูปแบบนิตยสารจะมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. สร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน เป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นที่ผู้ออกแบบจะต้องพยายามทำให้ เกิดขึ้นให้ได้ ซึ่งอาจทำได้โดยการ ใช้สีที่สวยงาม ใช้ภาพที่น่าสนใจ ใช้พาดหัวเรื่อง หรือชื่อเรื่องใน แบบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและเร้าความสนใจ เพื่อให้ผู้อ่านอยากติดตามเนื้อหาต่อไป

หลักเกณฑ์สำคัญเกี่ยวกับหัวเรื่องหรือชื่อเรื่องบนหน้าของนิตยสารมีดังนี้

- 1.1 ต้องมีขนาดตัวอักษรโตพอสมควรที่จะเห็นได้ชัดเจน
- 1.2 มีบริเวณว่างรอบตัวที่เป็นหัวเรื่องเพื่อให้มีความเด่น
- 1.3 การจัดตำแหน่งของชื่อเรื่องนี้อาจจัดไว้ที่ตำแหน่งใดก็ได้ไม่มีข้อจำกัด
- 1.4 ชื่อเรื่องควรสั้นแต่ได้ใจความชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

2. ทำนิตยสารให้อ่านง่ายดูง่าย วัตถุประสงค์ข้อนี้ ทำได้โดยการใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและ ออกแบบที่ดี เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสบายตาในการอ่านและติดตามเนื้อเรื่องได้ง่ายที่สุด ดังได้กล่าว มาแล้วในตอนต้น การใส่คำอธิบายภาพไว้ใกล้ภาพก็จะเป็นการช่วยการอ่านได้อย่างมากเช่นกัน นอกจากนี้ การกำหนดขนาดตัวอักษรที่เหมาะสมกับขนาดคอลัมน์ก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้า คอลัมน์ แคบ แต่ใช้อักษรตัวโตเกินไปก็จะทำให้การอ่านไม่เรียบมีการสะดุดตลอดเวลาเพราะ ต้องเปลี่ยน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรทัดบ่อย แต่ถ้าคอลัมน์กว้างแล้วใช้ตัวอักษรเล็ก ผู้อ่านจะต้องเพ่งสายตามาเพื่อติดตามอ่านข้อความ และอาจหลงบรรทัดได้ง่าย

3. รูปแบบ (format) นิตยสารมีรูปแบบต่าง ๆ กันและมีหลายขนาดตั้งแต่เล็กขนาดพอใส่กระเป๋าได้ จนถึงขนาดหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก (tabloid) การกำหนดขนาดและรูปแบบของนิตยสารว่าจะเป็นขนาดใดนั้น มักจะเนื่องมาจากเหตุผล 3 ประการ คือ

3.1 เพื่อความสะดวกในการพก เช่น ด้วยตุน, Reader' Digest

3.2 เพื่อให้เหมาะกับลักษณะของเนื้อหา

3.3 เพื่อให้เหมาะกับขนาดของเครื่องพิมพ์

นิตยสารขนาดใหญ่มักเป็นพวกที่มีเนื้อหาที่ต้องการแสดงภาพ ประกอบหรือนวนิยายเป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามนิตยสารโดยทั่วไปก็จะมีเนื้อหาที่เป็นข้อความและเป็น ภาพอย่างละประมาณครึ่งต่อครึ่ง และไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ตาม จะมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าในแนวตั้งเป็นส่วนมาก

4. การกำหนดกรอบ (frame) กรอบหรือขอบของหน้าเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกำหนดในการจัดหน้านิตยสารเพราะ เป็นเครื่องแสดงจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดของเนื้อความ เพื่อความสะดวกในการสังเกตของผู้อ่าน การมีกรอบช่วยให้การจัดหน้าทำได้ง่ายขึ้น และยังช่วยในการรวบรวมเรื่องที่มีลักษณะเดียวกันไว้ด้วยกันในกรอบเดียวกันด้วย

5. นิตยสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่ผู้อ่านจะมองเห็นพร้อมกันทีเดียว 2 หน้า ซึ่งต่างไปจากหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านจะอ่านคราวละหน้า ฉะนั้นในการออกแบบหน้าใดหน้าหนึ่งจะต้องคำนึงถึงอีกหน้าหนึ่งด้วยเสมอ เช่น ในกรณีที่เป็นเรื่องเดียวกันต่อเนื่องกันอาจออกแบบให้ชื่อเรื่องหรือภาพคลุมไป ทั้ง 2 หน้า เพื่อแสดงความต่อเนื่องกัน

6. ในกรณีที่ 2 หน้าซ้ายเป็นคนละเรื่อง จะต้องออกแบบไม่ให้ผู้อ่านเกิดความสับสน จึงต้องออกแบบให้ 2 หน้านี้อาจมีลักษณะต่างจากกัน เช่น เว้นช่องว่างตรงบริเวณนอกหนังสือไว้มากน้อย และจัดภาพหรือเรื่องให้มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

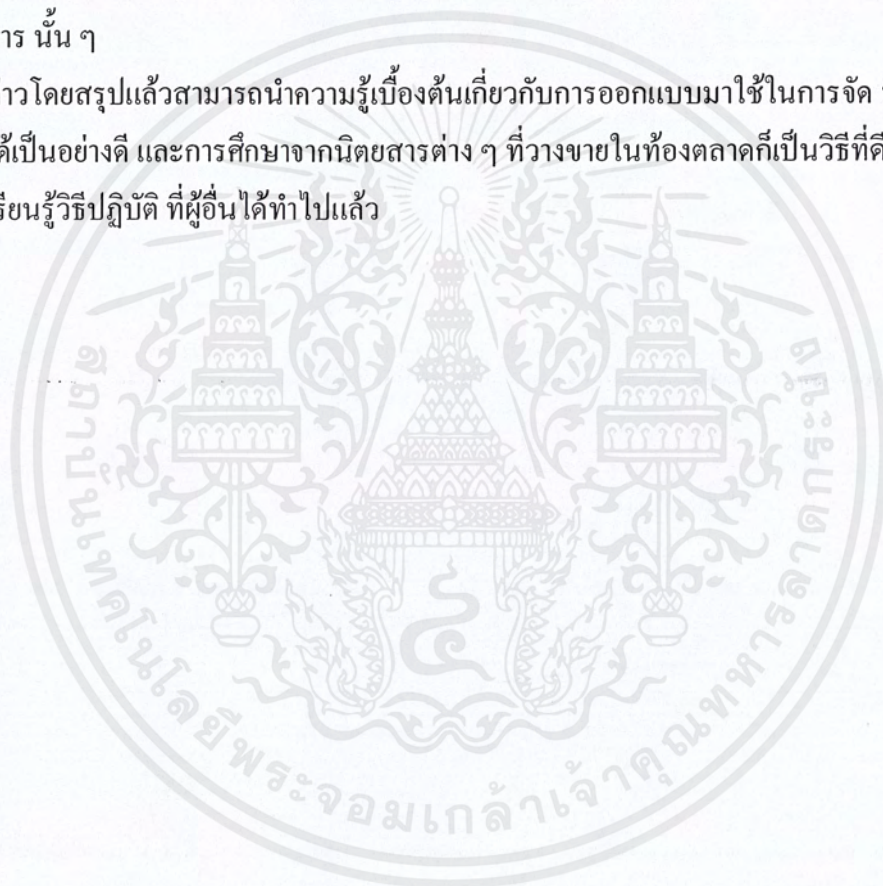
7. การจัดหน้าของนิตยสาร จะต้องมีความสวยงาม น่าสนใจ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้หลักการออกแบบหน้าของสิ่งพิมพ์ที่กล่าวถึงก่อน หน้าที่แล้ว และข้อควรระวังก็คือ ต้องหลีกเลี่ยงการออกแบบที่ขาดความเป็นระเบียบในการจัดองค์ประกอบ ซึ่งความจริงแล้วในการจัดหน้าหนังสือ นั้น ไม่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบมาก ยังมีองค์ประกอบต่าง ๆ มากเท่าใดก็ยังจัดยากเท่านั้น ความเรียบง่ายและได้ประโยชน์ใช้สอยครบครันจะทำให้แลดูงามกว่า แต่ทั้งนี้หน้าหนังสือที่จัดออกมานั้นจะต้องสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะและจุดสำคัญของเรื่องในหน้านั้น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ปกของนิตยสาร ปกของนิตยสารสวนใหญ่จะประกอบด้วยตัวหนังสือ ภาพ และชื่อนิตยสารนั้น ๆ ซึ่งจะต้องมีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ และมีขนาดใหญ่ พอที่ผู้อ่านจะเห็นและจำได้ง่าย การออกแบบปกหน้าจะต้องมีความยืดหยุ่นพอควร เพื่อให้สามารถจัดหน้าเป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้ไม่ซ้ำกันในแต่ละฉบับ

ภาพประกอบบนปกมักจะเลือกมาจากภาพในเนื้อเรื่อง เพื่อชักนำให้ผู้อ่านติดตามเรื่องภายใน และใช้ตัวหนังสือเป็นเครื่องชี้แนะเรื่องราวภายใน นิตยสารบางฉบับอาจขยายพื้นที่บางส่วนของปกเป็นพื้นที่โฆษณาด้วย ซึ่งผู้ออกแบบก็ต้องจัดไว้ในมุมที่ไม่บดบังความเป็นเอกลักษณ์ของนิตยสาร นั้น ๆ

กล่าวโดยสรุปแล้วสามารถนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบมาใช้ในการจัด หน้า นิตยสารได้เป็นอย่างดี และการศึกษาจากนิตยสารต่าง ๆ ที่วางขายในท้องตลาดก็เป็นวิธีที่ดีอีกวิธีหนึ่งที่จะเรียนรู้วิธีปฏิบัติ ที่ผู้อื่นได้ทำไปแล้ว

3.5 หนังสือเชิงสารคดี กำลังมาแรงในโลก และในอเมริกา

การอ่านในฤดูกาลปัจจุบัน สารคดีกำลังมาแรงอย่างยิ่ง ไดอารี่ที่ขายดีและอ่านกันมากที่สุด ในโลกนั้นไม่ใช่ ไดอารี่ของ บริดเจ็ต โจนส์ แต่เป็น ไดอารี่ของ แอนน์ แฟรงค์ เด็กสาวชาวยิวที่ หลบซ่อนตัวจากนาซี

ไดอารี่ของ แอนน์ แฟรงค์ (The Diary of a Young Girl) เป็นไดอารี่ขายดีที่สุดในโลก. กินเนสบันทึกว่าขายได้มากกว่า ๒๕ ล้านเล่มและได้รับการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ มากกว่า ๕๕ ภาษา แฟรงค์เขียนบันทึกในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขณะหลบซ่อนตัวจากนาซีในที่ลับ ณ กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ ในที่สุด ทางทหารพบที่ซ่อนนี้และส่งตัวเธอพร้อมครอบครัวไปยังค่ายกักกัน แฟรงค์เสียชีวิตที่ค่ายด้วยโรคไข้รากสาดใหญ่ก่อนสงครามสิ้นสุดเพียงไม่กี่เดือน ไดอารี่เล่มนี้แสดงว่าในช่วงเวลาที่มีดมนั้น แฟรงค์ไม่เคยสูญเสียความหวังเลย

● ใคร ๆ ก็รักสารคดี

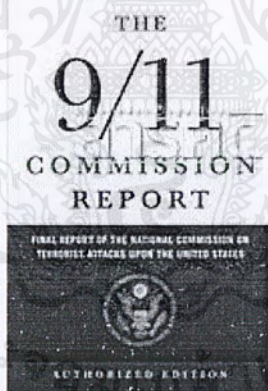
สารคดีคืองานเขียนที่เป็นเรื่องจริง หรือประกอบขึ้นด้วยข้อเท็จจริง จึงมีหลากหลายได้ตั้งแต่ ความเรียง บันทึก รายงานวิชาการ ชีวิตประวัติ ตำราเรียน ประวัติศาสตร์ บทวิจารณ์ หนังสือท่องเที่ยว ปัจจุบันนี้ หนังสือสารคดีขายดี ขายง่ายกว่า และกำลังเป็นที่สนอกสนใจอย่างสูงของคนในวงการหนังสือ ถึงขนาดที่ทำให้แฟนนิยายพากันน้อยอกน้อยใจไปตาม ๆ กัน

ก่อนอื่นจำเป็นต้องบอกว่า "วงการหนังสือ" ในที่นี้คือวงการหนังสืออเมริกา ซึ่งเป็นตลาดหนังสือภาษาอังกฤษใหญ่ที่สุดของโลก แม้ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นภาพตัวแทนของหนังสือโลก แต่น่าจะให้ภาพวงการหนังสือโดยรวมได้ระดับหนึ่ง

ตลาดหนังสืออเมริกันกำลังนิยมนงานเขียนสารคดีอย่างยิ่ง เห็นได้จากสื่อสิ่งพิมพ์ยักษ์ใหญ่ทั้งหลายที่ให้ความสำคัญกับหนังสือสารคดีมากขึ้น ตัวอย่างเช่นหนังสือพิมพ์ นิวยอร์กไทมส์ ผู้พิมพ์บทความวิจารณ์หนังสือที่ทรงอิทธิพลที่สุดในอเมริกา ที่หันมาให้เนื้อที่วิจารณ์งานสารคดีมากขึ้น โดยข่าวฮือฮาที่สุดข่าวหนึ่งในวงการหนังสือปีที่แล้ว มาจากคำของบรรณาธิการบริหารของ นิวยอร์กไทมส์ ที่ว่าจะเน้นบทความหนังสือสารคดีให้มากขึ้น ซึ่งเรียกเสียงร้องแบบเจ็บปวดจากคอลัมนิสต์ชาวสารคดีเดือดร้อนให้บุคลากรของหนังสือพิมพ์ต้องออกมาแก้วาทกใหญ่ ว่ามิได้หมายความว่าให้ความสำคัญของสารคดีไปเบียดเบียนเนื้อที่ของนิยาย

● สารคดีขายดี กว่านวนิยาย

ผลตอบรับด้านการขายในปีที่ผ่านมาออกมาว่างานสารคดีขายง่ายกว่า ขายดีกว่า ซึ่งไม่น่าแปลกใจ ด้วยนวนิยายสมัยนี้ออกใหม่ในปริมาณมหาศาล (ประมาณ ๑๗,๐๐๐ เรื่องต่อปี) การเลือกซื้อนิยายสักเล่มจึงเป็นเรื่องยากมาก หากไม่ได้คำแนะนำหรือไม่รู้จักนักเขียนมาก่อน นักอ่านต้องประสบความสำเร็จด้วยคาดเดาว่าเราจะถูกใจนิยายสักเล่มหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือสารคดีแล้ว เราหยิบหนังสือสักเล่มมาดู ก็รู้ได้ทันทีว่าเราสนใจหนังสือเล่มนั้นๆ หรือไม่ เช่นหนังสือเกี่ยวกับโภชนาการของสุกรรี วางลงได้เลย หนังสือเรื่องกึ่งมังกรรี อร่อย เอ๊ย น่าอ่าน หนังสือขายดีในช่วงสิ้นปีที่ผ่านมาล้วนแต่เป็นสารคดี เช่น America (The Book) ของ จอน สจ๊วต ที่เสียดสีการเมืองอเมริกาให้อ่านได้ฮาถึง และ The Five People You Meet in Heaven ของ มิตช์ อัลบอม ผู้เขียนหนังสือ วันอังคารกับครุฑมอริ ที่ขายดีมาแล้วก่อนหน้านี้ ตัวอย่างหนังสือสารคดีขายดีระเบิดในปีที่แล้วคือ My Life ของ บิลล์ คลินตัน ที่ขายดีแม้จะได้คำวิจารณ์ทางลบจำนวนมาก และ The 9/11 Commission Report รายงานจากคณะกรรมการสอบสวนเหตุการณ์ก่อการร้ายในอเมริกา ที่เขียนดีจนได้เสนอชื่อเข้าชิงชัยรางวัลหนังสือแห่งชาติ

ภาพที่ 3.13 หนังสือสารคดี ชื่อ The 9/11 Commission Report

หนังสือสารคดีสมัยนี้ไม่ได้น่าเบื่อหรือเชยอย่างที่คิด มีงานเขียนสารคดีแนวใหม่ที่เรียกกันว่า สารคดีสร้างสรรค์ (Creative Nonfiction) ทั้งนี้มีไว้ว่าสารคดีของเดิมไม่สร้างสรรค์ แต่คำนี้ใช้เรียกสารคดีที่เขียนด้วยลีลาวรรณศิลป์ดูเกี่ยวกับนิยาย สารคดีชนิดนี้มีชื่อเรียกอื่นจำนวนมาก เช่น วารสารศาสตร์แนวใหม่ (New Journalism) วารสารศาสตร์เชิงวรรณกรรม (Literary Journalism)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากจะบอกว่าใครเป็นผู้ริเริ่มสารคดีสร้างสรรค์นี้ ก็คงมีการวางมวักกันหลายยก แต่หนังสือที่เป็นจุดเปลี่ยนและริเริ่มงานเขียนแนวนี้ที่โด่งดังคือ In Cold Blood ของ ทรูแมน คาโพตี ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๖๕

ภาพที่ 3.14 หนังสือสารคดี ชื่อ In Cold Blood ของ ทรูแมน คาโพตี

In Cold Blood เล่าเรื่องจริงของเหตุฆาตกรรมล้างคราบครวในเมืองเล็ก ๆ ของรัฐแคนซัส คาโพตีเล่าความโดยใช้เทคนิคการเขียนแบบใหม่ ดังตัวอย่างนี้ "ก่อนหน้าเช้าวันหนึ่งในกลางเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. ๑๙๕๕ มีอเมริกันชนน้อยคนนัก หรือจะว่าไปแล้ว มีชาวแคนซัสน้อยคนนักที่เคยได้ยินชื่อเมืองฮอลโคมบี้ ดังเช่นสายน้ำในแม่น้ำ เหมือนกับผู้ขับขี่ยวดยานบนไฮเวย์ และดูเดียวกับรถไฟสีเหลืองที่แล่นตามรางของซานตาเฟ ซึ่งเหล่านี้ไม่เคยหยุดที่เมืองฮอลโคมบี้ นาฏกรรมในรูปของเหตุการณ์พิเศษสำคัญ ไม่เคยเกิดขึ้นที่เมืองนี้เช่นกัน"

งานเขียนทำนองเดียวกันที่โดดเด่นอีกเรื่องคือ The Executioner's Song ของ นอร์แมน เมลเลอร์ ที่เล่าเหตุการณ์ที่นำไปสู่การก่ออาชญากรรมของ แกรี กิลเมอร์ จนถึงวาระที่เขาถูกประหาร หรือหากจะดูงานสมัยใหม่ก็มีเช่น The Orchid Thief ของ ซูซาน ออร์สตัน เล่าเรื่องของนักขโมยกล้วยไม้ป่า ผู้คลั่งไคล้หลงใหลกล้วยไม้ชนิดไม่ธรรมดา (เรื่องนี้ได้รับการดัดแปลงเป็นหนังแบบไม่ประสบความสำเร็จ จนกลายเป็นความในใจคนเขียนบทในหนังเรื่อง Adaptation)

• สารคดีในหนังสือภาพ

ประเภทหนังสือดาวรุ่งที่น่าจับตามองที่สุดในยุคนี้คือ Graphic Novel (หนังสือภาพ) หรือที่เราเห็นแล้วอาจเรียกว่าการ์ตูน ทว่าต่างจากการ์ตูนทั่วไปตรงที่เป็นเรื่องสำหรับผู้ใหญ่อ่าน ด้วยความ

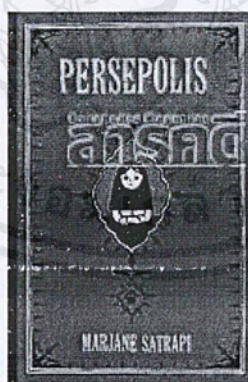
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยาวเท่ากับหนังสือเล่ม หนังสือภาพจำนวนมากเล่าชีวิตจริง ในจำนวนนี้มีหนังสือที่ดีต้องพูดถึงอย่างน้อย ๒ เล่มต่อไปนี้

ภาพที่ 3.15 หนังสือสารคดี ชื่อ Maus ของ อาร์ต สปีเกิลมาน

Maus ของ อาร์ต สปีเกิลมาน เล่าชีวิตบิดาชาวยิวของเขาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อประสบภัยนาซี จนถูกส่งตัวไปค่ายกักกัน นอกจากเรื่องนี้จะเล่าความโหดร้ายของนาซีต่อชาวยิวได้ดีแล้ว เนื้อเรื่องยังซับซ้อนไปกว่านั้น ด้วยได้สะท้อนความสัมพันธ์อันระหกระเหินของเขากับบิดาไปด้วยกัน ภาพและเรื่องนี้น่าประทับใจมากเพราะบอกเล่าความเป็นมนุษย์ได้ลึกซึ้งกินใจ หนังสือเล่มนี้ได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ ชื่อหนังสือ แมส สื่อถึงการแสดงภาพชาวยิวด้วยหนู และแสดงภาพคนเชื้อชาติอื่นด้วยสัตว์ต่างชนิด เช่นเยอรมันคือแมว

ภาพที่ 3.16 หนังสือสารคดี ชื่อ Persepolis ของ มาร์เจน ซาตราปี

Persepolis ของ มาร์เจน ซาตราปี เล่าชีวิตวัยเด็กของเธอในอิหร่านในสถานะสงคราม ภาพของเธอเรียบง่ายแต่เล่าความได้มีพลังมาก มุมมองจากวัยเยาว์ของเธอเล่าความที่ทั้งหดหู่ ขวนขวาย และเสียสละ ซาตราปีเกิดในครอบครัวปัญญาชน เธอมีความคิดก้าวหน้า จึงแสดงความขัดแย้งภายใน ตัวตนต่อสภาพสังคมแวดล้อมได้ดี Persepolis จะออกฉบับแอนิเมชันเร็ว ๆ นี้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนังสือภาพจะมีคนอ่านจำกัดในวงแคบ แต่มีแนวโน้มสูงว่างานแนวนี้จะเป็นที่รู้จักและนิยมมากขึ้นในเร็ววันนี้

• สารคดีในใจคนอ่าน

อาการขายดีและความนิยมอาจเป็นกระแสชั่วคราว แต่เรื่องที่ว่าสารคดีให้ความรู้และผลิตเพลิณั้น เป็นความจริงที่จะไม่ผ่านไปกับกาลเวลา ที่ผ่านมามีการจัดอันดับสารคดีดีเด่นจากสำนักต่าง ๆ อันดับเหล่านี้กำเนิดความเห็นขัดแย้งจำนวนมาก (เป็นเรื่องธรรมดา เพราะการจัดอันดับที่ถูกต้องเราที่สุดย่อมเป็นอันดับที่เราจัดเอง)

Speak, Memory โดย วลาดิมีร์ นาโบคอฟ

อัตชีวประวัติจากนักเขียนฝีมือเอกผู้นี้ย่อมไม่ธรรมดา นาโบคอฟเล่าชีวิตก่อนย้ายถิ่นฐานมาพำนักที่อเมริกาในปี ค.ศ. ๑๙๔๐ ชีวประวัติเล่มนี้พิเศษกว่าเล่มอื่น ด้วยผู้เขียนให้ความทรงจำที่รุ่มรวยด้วยผลึกความคิดของเขาเล่าเรื่อง จึงให้ทั้งภาพ แสงเงา และความรู้สึกที่มีชีวิตชีวาอย่างยิ่ง เขาเล่าให้เราฟังตั้งแต่ความทรงจำสมัย ๔ ขวบ บอกกระทั่งว่าตัวอักษรแต่ละตัวให้ความรู้สึกและสื่อถึงสีสันใด เช่นตัวอักษร q มีสีน้ำตาลเข้มกว่า k คำว่ารู้ในภาษานาโบคอฟคือ kzspyg

The Feynman Lectures on Physics และ Six Easy Pieces โดย ริชาร์ด พี. ไฟน์แมน

ไฟน์แมนเป็นนักฟิสิกส์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รักที่จดจำมากคนหนึ่งแม้เขาจะจากโลกนี้ไปแล้ว งานเขียนฟิสิกส์ของเขาเป็นตำราเรียนที่ถือกันว่าดีที่สุด ส่วนงานเขียนอื่น ๆ ของไฟน์แมนอ่านสนุกและกระตุ้นความคิดได้มาก เขาเป็นนักสร้างแรงบันดาลใจ ความรักในความรู้และในวิทยาศาสตร์ของเขาเป็นหนึ่งในสิ่งทรงงามที่สุดบน โลกใบนี้

The Elegant Universe โดย ไบรอัน กรีน

หนังสือเล่มนี้เขียนถึงความรู้ฟิสิกส์ปัจจุบันได้ดีที่สุดเท่าที่เคยอ่านมา กรีนเป็นครูที่ดีของคนอ่าน และไม่พอใจให้คนอ่านรับรู้แต่เพียงผิว ๆ ดังเช่น สตีเฟน ฮอว์กิง พอใจ (ฮอว์กิงเขียนหนังสือวิทยาศาสตร์ขายดีชื่อ A Brief History of Time และ The Universe in a Nutshell) แต่กรีนจงมือคนอ่านแล้วพากเพียรสอนให้คนอ่านเข้าใจทฤษฎีสัมพัทธภาพภาคทั่วไป ควอนตัมฟิสิกส์ ไปจนถึงทฤษฎีสตริง การเขียนยอดเยี่ยมของกรีนเล่าอศรรยใน โลกฟิสิกส์ได้สง่างามดังชื่อเรื่องโดยแท้

Silent Spring โดย เรเชล คาร์สัน

หนังสือที่เป็นแรงสำคัญในกระบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของอเมริกา คาร์สันเปิดเผย

อันตรายของการใช้สารเคมีกำจัดแมลงและศัตรูพืชต่อสิ่งแวดล้อม โดยเสนอข้อมูลทางวิทยาศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผนวกฝีมือการเขียนที่ดี ทำให้หนังสือเล่มนี้ขายดีทันทีทันใดและกลายเป็นกรณีโต้แย้งรุนแรงกับ
กลุ่มธุรกิจผู้ผลิตสารเคมี จนในที่สุดรัฐบาลประกาศห้ามใช้ดีดีที ความคลาสสิกของหนังสืออายุกว่า
๔๐ ปีเล่มนี้อยู่ที่ทำให้ผู้คนตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อม และส่งผลให้คาร์สันเป็นตัวแทนนักต่อสู้เพื่อ
สิ่งแวดล้อมคนสำคัญคนหนึ่ง เธอเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ เมื่ออายุ ๕๖ ปี

Collected Essays และ Homage to Catalonia โดย จอร์จ ออร์เวล

ออร์เวลมีผลงานนวนิยายโด่งดังเช่น 1984 และ Animal Farm แต่เขายังเป็นนักเขียนบทความที่ดี
ที่สุดคนหนึ่งในศตวรรษที่ ๒๐ อีกด้วย นักอ่านไม่ควรพลาดบทความอันแหลมคมของเขา ที่อ่านได้
ครั้งแล้วครั้งเล่าและยังสดใหม่เสมอ Homage to Catalonia เล่าประสบการณ์ของออร์เวลในสงคราม
กลางเมืองสเปนที่เขาเข้าร่วมรบในแนวหน้า เขาเขียนความซับซ้อนของการเมืองทั้งภายในและภายนอก
เกี่ยวกับสงคราม และบอกประสบการณ์ที่สลายมายาคติเดิมของตนเองหลายประการ หนังสือเล่มนี้
ได้รับการยกย่องว่าเป็นสารคดียอดเยี่ยม และเป็นบันทึกเชิงการเมืองที่เขียนดีจวบจนวรรณกรรมชิ้นเอก
เรื่องหนึ่ง

● แนวโน้มของสารคดี

สารคดีขายดีในรอบทศวรรษที่ผ่านมาเต็มไปด้วยหนังสือที่คนดังเขียนเล่าชีวิต งานเขียน
แนวนี้คงได้รับความนิยมต่อไปอีกชั่วกาลนาน อย่างไรก็ตาม หนังสือชนิดนี้ขายดีในช่วงเวลาสั้น
มาก สำนักพิมพ์ต่างหวังกอบโกยผลประโยชน์แบบสายฟ้าแลบด้วยกันทั้งนั้น

ภาพที่ 3.17 หนังสือสอนการใช้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาอังกฤษ Eat, Shoots and Leaves

น่าดีใจว่าสารคดีขายดีมีหลากหลายชิ้นเรื่อย ๆ สารคดีหลายเรื่องได้รับการสร้างเป็น
ภาพยนตร์ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้งานเขียนแนวนี้เป็นที่รู้จักและอ่านกว้างขวาง เช่น Angela's Ashes ของ
แฟรงค์ แมคคอร์ต และ Midnight in the Garden of Good and Evil ของ จอห์น เบเรนดต์ สารคดีที่
ไม่น่าจะขายได้กลับขายดีอย่างคาดไม่ถึง เช่นหนังสือสอนการใช้เครื่องหมายวรรคตอนภาษา
อังกฤษ Eat, Shoots and Leaves ของ Lynne Truss ที่ขายดีชนิดสำนักพิมพ์ยังงง ปรากฏการณ์เช่นนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยสนับสนุนให้สารคดีออกมาหลากหลายขึ้น แม้แต่ในแนวที่สำนักพิมพ์ไม่เตรียมใจมาก่อน แนวโน้มเหล่านี้ไม่ต่างจากบ้านเรา ข้อแตกต่างอยู่ที่สารคดีในภาษาอังกฤษหลากหลายกว่ามาก แต่เป็นเรื่องดีว่าสำนักพิมพ์บ้านเรามีแนวโน้มให้ความสนใจพิมพ์และแปลงานสารคดีมากขึ้น ทั้งแนววิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และท่องเที่ยว

สำนักพิมพ์อเมริกันมีแนวโน้มผลิตงานสารคดีมากขึ้น ด้วยมีโอกาขายดีและขายง่ายกว่า นิยาย การแข่งขันของหนังสือสารคดีที่สูงขึ้นจะเป็นผลดีกับคนอ่าน ที่จะได้อ่านงานหลากหลายกว่าเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 รูปแบบของนิตยสารเชิงสารคดีในรูปแบบเดิม

ภาพที่ 3.18 ปกนิตยสารเชิงสารคดีที่มีอยู่ตามท้องตลาด

ส่วนใหญ่เป็นการนำเอาภาพถ่ายจริงมาใช้เป็นภาพประกอบ นำเสนอความเป็นเรื่องของชีวิต ความจริง จะดูจริงจังเกินไปสำหรับวัยรุ่น และบางปกใช้สีที่หลากหลาย ไม่เรียบง่าย ไม่น่าสนใจ และแต่ดูน่าเบื่อ ส่วนใหญ่ยังมีองค์ประกอบที่ยังไม่ลงตัว ใช้รูปแบบอักษรที่หลากหลายไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ใช้ข้อความเยอะ ไม่กระชับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การสัมภาษณ์แรงงานต่างจังหวัด

4.1 คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ชื่อ ภูมิลำเนาเดิม

การศึกษาสูงสุด

มากรุงเทพฯทำไม

ตอนที่เข้ามาในกรุงเทพฯทำอะไรติดตัวมาบ้าง
งานแรกที่ทำ

ตอนนี้ทำอาชีพอะไร

รายได้ต่อวันเท่าไร

ได้เงินแล้วเอาไปใช้จ่ายอะไรบ้าง

ตอนนี้เป็นหนี้อยู่เท่าไร

มีเงินติดตัวเท่าไร

จะทำอาชีพนี้ไปอีกกี่ปี

ก่อนหน้านี้ทำอะไร

มาอยู่กรุงเทพฯกี่ปีแล้ว

รู้สึกยังไงกับคนกรุงเทพฯ

ภูมิใจกับอาชีพที่ทำอยู่ไหม

คิดว่าอาชีพนี้ในสายตาลคนกรุงเทพฯเป็นอย่างไร

รู้สึกยังไงกับคำพูดที่ว่า “คนต่างจังหวัดโง่”

คิดว่าความแตกต่างทางชนชั้นมีอยู่จริงไหม

4.2 สัมภาษณ์แรงงานก่อสร้าง

ชื่อ นายทองคำ ใจกล้า(เปี้ยก)

อายุ 45 ปี

ภูมิลำเนา จ.สุรินทร์

อาชีพ แรงงานก่อสร้าง

ช่วงเวลาทำงาน 08.00น.-17.00น.

รายได้ต่อวัน 290 บาท

(ภาพที่ 4.1 สัมภาษณ์แรงงานก่อสร้าง)

ทำอาชีพก่อสร้างมากกว่า 10 ปีแล้ว สร้างผลงานมานับไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นตึกใบหยก สะพานข้ามแม่น้ำ สะพานข้ามสี่แยก ทางยกระดับ หอบังคับการบินสนามบินสุวรรณภูมิ ภูมิลำเนา จังหวัดสุรินทร์ การศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ ย้ายมากรุงเทพมหานครตอนอายุ ตอน30กว่าๆ ทำไม่ถึงย้ายมากทม. มาทำงาน เรามีลูก 3 คน หาเงินส่งลูกเรียน อยู่บ้านมันได้เงินน้อย มันไม่พอ อยู่บ้านทำอาชีพอะไร แล้วมันไม่ดียังไง ทำนา เกี่ยวข้าว ข้าวก็ถูก เกวียนละ7พันเอง อย่างคนกรุงเทพฯ ซื้อข้าวเกวียนละ3หมื่น คิดดูแล้วกัน ห่างกันเกือบ5เท่า งานนี้เริ่มทำงานก็โหมง เริ่มเข้างาน 8 โมงเช้า เลิกงาน 5 โมงเย็น หลังเลิกงานก็มานั่งสังสรรค์กัน อาชีพนี้เสี่ยงแค่ไหน ผมว่าเสี่ยงมากไหมขึ้นอยู่กับงาน อย่างตอนไปสร้างตึกใบหยกชั้นที่ 42 ถึงชั้น 48 ผมเป็นช่างประกอบ มันยังจำได้ดี ตอนนั้นเห็นเพื่อนร่วมงานพลัดตกตึกลงมาเสียชีวิตก็หลายคน เพราะไม่ได้ระวัง บางคนเมาแล้วมาทำงานเดินตกปล่องลิฟต์ไปเลยก็มี หรือบางครั้งอาจจะพลาดเดินตกตึก ถ้าระบบรักษาความปลอดภัยไม่ดี

ไม่เห็นเหนื่อยหรอก ไม่มีใครบ่นว่าเหนื่อย เพราะทุกคนเหนื่อยเหมือนกันหมด เหนื่อยก็อดการบวกับข้าวกล่องสิ(หัวเราะ)

คุณสมบัติของแรงงานก่อสร้าง ต้องอดทน สู้อุตส่าห์ได้ดี เพื่อที่จะทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่เพื่อประเทศชาติได้ แม้ต้องเสี่ยงกับอันตราย คือ อุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นกับเราได้แทบทุกเวลา

ทำไมแรงงานก่อสร้างถึงต้องแต่งตัวมิดชิดขนาดนั้น อาชีพนี้มันอยู่กับแดด อยู่กับฝน ทำงานตอนกลางวัน เจอแดดเปรี้ยงๆมันก็ช่วยได้เยอะ เราก็ต้องป้องกัน มีหมวกไอ้โหม่ง มีปลอกแขน เพราะอย่าง

บางคนแพ้ ผิวลอกเป็นแผ่นๆเลยนะ ถ้าไม่กันไว้ก็จะเป็นมะเร็งผิวหนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ต่อวัน ของผมเขาก็ให้ค่าจ้างเป็นรายสัปดาห์ 2,050 บาท แต่พวกพี่มาเขาจะให้เป็นรายวัน (วันละ 290 บาท) เมื่อก่อนค่าแรง 100 กว่าบาทนะ ก็อยู่ได้ เพราะของกินของใช้ไม่แพงมากนัก แต่ตอนนี้ข้าวของแพงขึ้นก็มีผลกระทบบ้าง ทำให้ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด กินและใช้ที่จำเป็น

ได้เงินมาแล้วเอาไปใช้จ่ายอะไรบ้าง ส่งให้เมียให้ลูก ค่าเทอมบ้าง ค่ากินค่าอยู่

ตอนนี้มีเงินติดตัวเท่าไร โอ้ยไม่ก็ร่อยอะ

คิดจะเปลี่ยนงานอื่นทำไม เพราะไม่รู้จะไปทำอะไร ไม่มีความรู้ เพราะไม่ได้เรียนหนังสือ

คิดว่าจะทำอาชีพนี้ไปอีกกี่ปี ทำไปเรื่อยๆ เราไม่มีทางเลือก ชีวิตมันเลือกเกิดไม่ได้ เมื่อเป็นอย่างนี้ก็ต้องยอมรับ จะให้นานังคิดเสียใจ สงสารตัวเองก็ไม่มีอะไรดีขึ้น สู้สร้างกำลังใจให้ตนเอง ทำสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดีที่สุดดีกว่า ส่วนหนึ่งก็เพื่อครอบครัว อีกอย่างอยากเก็บเงินให้ได้สักก้อนแล้วกลับไปทำสวนทำไร่ที่บ้านเกิด

ภูมิใจกับอาชีพที่ทำอยู่นี้ไหม ภูมิใจสิ ยิ่งเวลาเรามองไปยังสิ่งที่เราสร้างมากับมือ มันเกิดความรู้สึกภูมิใจ..ว่าเออ..นี่กูเป็นคนสร้างนะ.."

ถ้าถูกทำอาชีพแบบที่ พี่จะว่าไง ผมไม่ได้ให้ลูกเข้ามาเห็นตรงนี้เลย ผมว่าเด็กเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมแบบนี้ก็ต้องทำงานแบบนี้ ไปด้วย ผมไม่อยากให้ลูกผมเป็นแบบนั้น ก็วางแผนไว้ว่าอยากให้ลูกเรียนสูงๆ มีอนาคตที่ดี แต่ก็ไม่ได้คาดหวังอะไรในตัวเขา แต่ผมก็ไม่อยากให้เขาต้องมาทำงานแบบนี้ เพราะผมรู้ว่ามันเหนื่อยต้องตากแดด ตากลม ผมอยากให้เขามีงานทำที่สบายๆ คิดว่าคนทั่วไปเขามองอาชีพนี้ยังไง เขาก็คงดูถูก พอพูดถึงพวกคนงานพวกก่อสร้างอะไรแบบนี้ เขาก็มองไม่ค่อยดี เหมือนเป็นคนไม่ค่อยดีอะไรแบบนี้

มองคนกรุงเทพเป็นยังงัย คนกรุงเทพจะชอบดูถูก บางคนชอบเรียกเราว่า พวกกรรมกร เป็นคำที่ไม่ชอบเลย เพราะมันมีความรู้สึกที่ถูกเรียกแบบจิกหัว ฟังดูต่ำมาก เรียกว่าแรงงานจะดีกว่า รู้สึกยังงัยกับคำว่า คนต่างจังหวัดโง่ คงโมโหอะ ค่าแบบนี้พี่ก็ทนไม่ได้เหมือนกัน ว่ากูจนกูจะไม่ว่าเลย เออกูจนจริง นี่หาว่ากูโง่มั้รู้ได้งัย

เคยเปรียบเทียบชีวิตตัวเองกับคนอื่นไหม รู้สึกยังงัย ตัวผมเองก็เคยนั่งคิดเล่นๆ เปรียบเทียบอาชีพตัวเองกับอาชีพอื่นที่เขาได้เงินมากกว่า แต่ทำงานเบากว่า แต่มันก็เป็นไปไม่ได้ที่เราจะทำแบบนั้น ต้องยอมรับว่าเรียนมาเท่านี้ ทำได้แค่นี้ก็ภูมิใจแล้ว เราต้องยอมรับสภาพตัวเราเอง หากไปจมปลักอยู่ชีวิตก็จะไม่มีความสุข และคิดซะว่าหากเราไม่มีสิ่งปลูกสร้างเราก็แย่เหมือนกัน

เวลาท้อนึกถึงใคร นึกถึงที่บ้าน นึกถึงเมียนึกถึงลูก แต่ก็โทรคุยกัน คิดถึงก็โทรหาเขา

ความฝันตอนนี้ คิดว่าจะทำงานจนกว่าจะได้เงินเก็บสักก้อนเพื่อสร้างบ้านของตัวเองสร้างบ้านคนอื่นมาเยอะ บ้านตัวเองยังไม่มีเลย

ความสุขในชีวิต ได้นอนพักผ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 สัมภาษณ์แม่ค้าขายล็อตเตอรี่

ชื่อ ป้าพร

อายุ 54 ปี

ภูมิลำเนา จ.เลย

อาชีพ ขายล็อตเตอรี่

ช่วงเวลาทำงาน 09.00น.-17.00น.

รายได้ต่อวัน 50-300บาท

(ภาพที่ 4.2 สัมภาษณ์แม่ค้าล็อตเตอรี่)

บริเวณบนพุทธบาทริมถนนสายหนึ่งในกรุงเทพฯ มีแม่ค้าเร่ขายความหวัง ด้วยสีหน้าเป็นมิตร และมีเอกลักษณ์ที่ผู้คนจดจำได้ คือฟันหลอๆของเธอ และรอยยิ้มที่แสนจะมั่นใจ เธอคือ “ป้าพร” หญิงสูงอายุน่ารักหน้าตาดี

ทำไมถึงเลือกที่จะมาขายล็อตเตอรี่ ก็เพื่อนๆป้ามากันเยอะ เป็นคันรถบัสเลย เพื่อนก็ชวนเรามาทำลองขายดู พอมีรายได้ ป้าก็เลยมาขาย มันก็พอมีทำให้มีเงินใช้มากกว่าเดิมหน่อย

ป้าคิดว่า ทำไมล็อตเตอรี่ถึงขายได้ ก็ มันมีรางวัลที่ 1 แล้วรางวัลอื่นอีก คนก็หวัง เป็นความหวัง ก็ห้ามไม่ได้ หวังจะรวยทางลัดบ้าง บางคนก็รวยแบบไม่รู้เนื้อรู้ตัวนะ แต่มีบางคนก็หมดตัวเหมือนกัน แล้วอีกอย่างคนที่เชื่อเรื่องดวงเยอะ ดวงดี ดวงไม่ดี ก็อยากจะเสี่ยง เพื่อตัวเองจะเป็นคนดวงดีที่ได้รางวัล

คิดว่าอนาคต ล็อตเตอรี่จะไปหมดไปจากสังคมไทยไหม ไม่มีทาง ถ้ายังมีคนจน คนลำบากอยู่ ล็อตเตอรี่ไม่มีทางหมด มันก็จะมีการเสี่ยงโชคแบบอื่นแทน ถึงไม่ถูกยัง งั้นก็ยังซื้อ ประเทศไทยเขาเรียกว่า รวยกระจุกจนกระจาย (หัวเราะ)

ส่วนใหญ่คนระดับไหนจะซื้อ ทุกระดับ เท่าที่ป้าขายมาก็มีหลากหลาย บางคนใส่สูทมาซื้อก็มี วัยรุ่นก็มี คนทำงานก็มี คนแก่ก็ยังซื้อเลย แต่ส่วนใหญ่ที่ซื้อเยอะๆจะเป็นผู้ใหญ่หน่อย คนที่รายได้ไม่เยอะมาก

ป้าขายมานานหรือยัง ก็หลายปีแล้วนะ 4ปีกว่าแล้ว แต่ป้าไม่ได้ขายตลอด พอ 7 วัน ป้าก็กลับบ้านทีไปๆมาๆทำแบบนี้มา 4 ปีกว่าแล้ว

ที่บ้านทำอาชีพอะไร ทำนา ถึงเวลาที่เกี่ยว ปลูกถั่วดำ ถั่วแดงขาย พอขายห่วยได้ 7 วัน ป้าก็จะกลับไป ก็ไปเก็บถั่วมาขาย มันก็ขายได้พอดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าวันละเท่าไร? วันละเหร...มันก็แล้วแต่นะ บางวันเจ็บมาก ช่วงนี้ห่วยเพิ่งออกไป ก็อาจจะเจ็บหน่อย ก็50-60บาท แต่ช่วงใกล้ห่วยออก ก็ได้ถึง300บาท

ได้เงินมาแล้วเอาไปใช้จ่ายอะไรบ้าง เอากลับบ้าน กลับไปซื้อของเข้าบ้านด้วย แต่บางที 7 วันกลับไปไม่มีอะไรคิดมือไปเลยก็มี ขายเป็นไม่ค่อยได้ แล้วก็ต้องส่งลูกเรียนด้วย ไหนจะต้องใช้หนี้ก็มีลูกที่คน 3 คน คนโต 30 แล้ว ก็เลี้ยงลูกอ่อนอยู่ที่บ้านจังหวัดเลย ส่วนอีก2คนกำลังเรียน มีหนี้เท่าไร? หนี้ว่าบาท

ก็ไม่เยอะนะป้า โอ๊ย... คนบ้านนอก หนี้กว่าก็ถือว่าเยอะแล้วนะ ก็ปีจะใช้หมด ป้ากู้ธนาคารไป ดอกเบี้ยมันสูง แต่เราไม่มีอะไรไปค้า ก็ต้องกู้ธนาคาร บ่ายดอกกันไป

ตอนนี้มีเงินติดตัวเท่าไร? ประมาณ500 เอาไว้ทอน

ได้เรียนใหม่ป้า เรียนจบอะไรมา ป้าจบป.4 แล้วก็ออกมา ที่บ้านส่งไม้ไผ่ ยากจน ออกมาช่วยทำงานที่บ้าน ทำมาหากิน สมัยก่อนไม่ค่อยเรียนกันหรอก ตอนนั้นยังไม่สำคัญเท่าสมัยนี้ จะทำอาชีพนี้ไปอีกกี่ปี ก็ทำไปเรื่อยๆ ป้าว่ามันสนุกกว่าที่บ้าน มันมีเพื่อน มีคนคุย เดินขายก็ดูนั่นดูนี่ไปเรื่อยๆ ก็ทำได้เรื่อยๆนะ ถ้าร่างกายไม่ไหวเมื่อไหร่ก็หยุดเมื่อนั้น ก็กลับบ้านไปเลี้ยงหลาน ความฝัน ก็จะรวยกว่านี้ มีเงินใช้ไม่ขาดสน สะดวกสบาย ไม่ต้องลำบาก ไม่ต้องเหนื่อยแบบนี้นะ ความสุขในชีวิต อยู่กับลูกๆหลานๆที่บ้าน ได้คุยกับเพื่อน มองคนกรุงเทพเป็นยังไง คนกรุงเทพเหร ก็สวยๆหล่อๆทั้งนั้น หน้าตาดี พุคจาดี แต่ไม่จริงใจเท่าคนบ้านนอกนะ ปากกับใจไม่ตรงกัน

4.4 สัมภาษณ์หาบเร่

ชื่อ พิศร

อายุ 33 ปี

ภูมิลำเนา จ.อุบลราชธานี

อาชีพ หาบเร่ไม้กวาด

ช่วงเวลาทำงาน 09.00น.-17.00น.

รายได้ต่อวัน 400-800บาท

(ภาพที่ 4.3 สัมภาษณ์แรงงานก่อสร้าง)

ขณะที่พิศร ผู้ชายร่างเล็กคนนี้กำลังพักเหนื่อย จากการหาบเร่ไม้กวาดขายมาหลายชั่วโมง บทสนทนาเหล่านี้ก็เกิดขึ้น ...

เป็นคนที่ไม่ค่อยขี้บ่น ผมคนต่างจังหวัดครับ เป็นคนอูบลครับ

หาบไม้กวาดขายมานานรึยัง ก็ทำมานานแล้ว หลายเดือนแล้ว ถ้านับแล้วก็เกือบๆปีได้แหละ

ก่อนหน้านี้ทำงานอะไร ก่อนย้ายมากรุงเทพฯหรือ ...ก็ทำนาอยู่ที่บ้าน ทำนาเกี่ยวข้าว มีที่นาอยู่ 6ไร่ ก็ทำนาทั้งหมดเลย แต่พอมีเมียก็ย้ายมากรุงเทพฯ งานแรกก็ทำอู่ซ่อมรถก่อน ทำอยู่นานเหมือนกัน แต่พอคิดว่าแพ้พวกสารเคมี สุขภาพก็แย่งๆ ก็เลยเลิกทำดีกว่า มันเสี่ยง เรามีลูกเมียต้องดูแลก็เลยมาหาบไม้กวาดขายแทน

ไม้กวาดพวกนี้เอามาจากไหน ทำเองรึเปล่า อ้อ เปล่า เรา ก็ไปรับซื้อมาจากที่ปราจีนบุรี มันจะถูกกว่าที่อื่น ก็มาเป็นคันรถแล้วเราก็แบ่งกัน แยกกันไปขายตามเขตต่างๆสลับเขตกันไปเรื่อยๆ รายได้ใคร รายได้มัน ใครขายมากก็ได้มาก ใครขายน้อยก็ได้น้อย

แล้ววันหนึ่งต้องหาบเร่ขายกี่ชั่วโมง ตั้งแต่ 9โมงเช้าถึง 5 โมงเย็น

มีครอบครัวรึยัง มีแล้วครับ มีลูกเล็กอยู่ อยู่อนุบาลแล้ว ก็หาเงินส่งลูกเรียนเนี่ยแหละ

ไม่คิดจะเปลี่ยนงานหรือ มีงานที่สบายกว่านี้เยอะเยอะ อืม ก็เหนื่อยมาก แต่อิสระกว่าไปเป็นลูกจ้างเขา ไม่ต้องทำตามคำสั่งเขา แต่เนี่ยเราขายได้ก็อด เหนื่อยตอนแบกนะ แต่ถ้าไม่ไหวก็พักสักแปะปึง แล้วก็หาบต่อ มันได้พักนี่ แล้วมันไม่เสี่ยงเหมือนทำที่อู่แค่นี้ก็พอใจแล้ว

รายได้ต่อวันเท่าไร ก็ราวๆ 400-800 บาท ไม่เกินนี้หรอก ก็ขายได้เรื่อยๆนะ

คิดว่าจะทำอาชีพนี้ไปอีกกี่ปี ทำงานเก็บเงินไป จนกว่าจะปลูกบ้านได้เสร็จ อยากได้เป็นบ้าน ชั้น

ล่างเป็นปูน ชั้นบนเป็นไม้ มันเย็นดี ตอนนี้เช่าเขาอยู่ ไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง

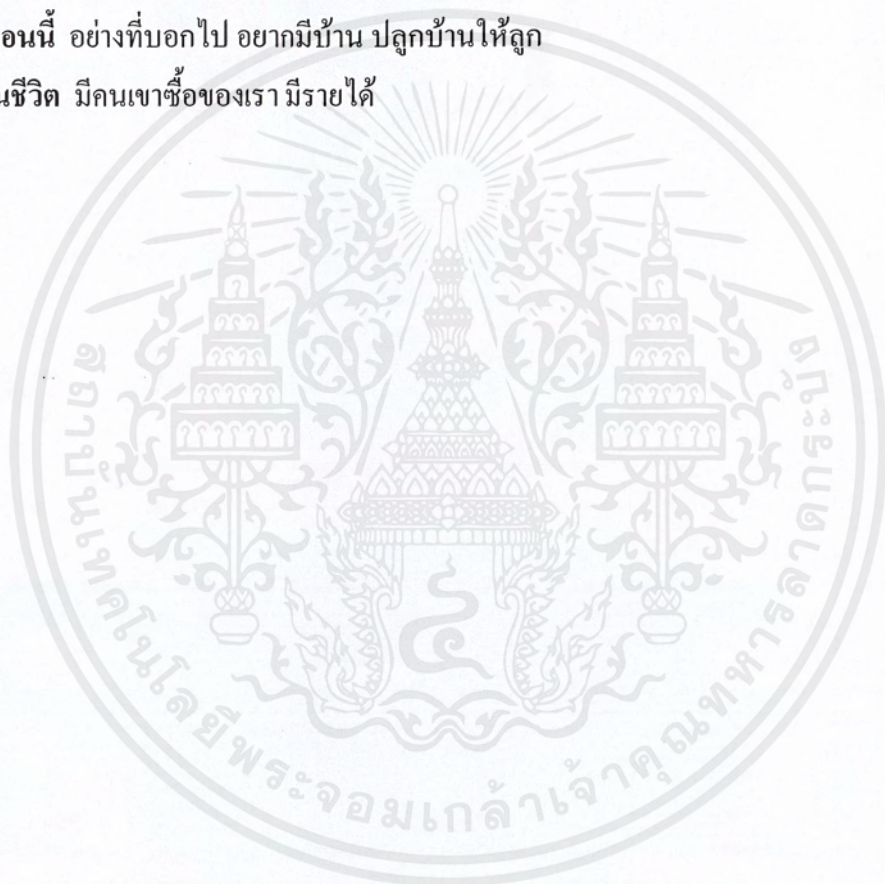
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภูมิใจกับอาชีพที่ทำอยู่นี้ไหม ก็เฉยๆนะ บางคนก็มองแบบดูถูก มองเหมือนเราเป็นขอทาน มีไถ่เราบ้าง เกะกะเขาอะไรแบบนี้ แต่เราทำงานสุจริต ก็จะไม่สนใจตรงนั้น อยากซื้อเราก็เรียก ไม่อยากซื้อเราก็เดินผ่านไป

รู้สึกยังงี้ก็คำว่า คนต่างจังหวัดโง่ แต่ก่อนก็น้อยใจนะ ตอนนี้เริ่มเฉยๆแล้ว ค่าอะไรมาก็ทำเป็นว่าไม่ได้ยินไปซะ

เคยเปรียบเทียบชีวิตตัวเองกับคนอื่นไหม ก็เคยนะแต่เราปลงแล้วอะ แค่ว่าเราก็ดำรงกายครบ 32 ก็ดีใจแล้ว ไม่พิการ ทำงานได้ดีแล้ว

ความฝันตอนนี้ อย่างที่บอกไป อยากมีบ้าน ปลุกบ้านให้ลูก
ความสุขในชีวิต มีคนเขาซื้อของเรา มีรายได้

4.5 สัมภาษณ์แม่บ้านทำความสะอาด

ชื่อ สุดา(ดา)

อายุ 35 ปี

ภูมิลำเนา จ.เชียงราย

อาชีพ แม่บ้านทำความสะอาด

ช่วงเวลาทำงาน 08.00น.-19.00น.

รายได้ต่อวัน 270บาท

(ภาพที่4.4 สัมภาษณ์แม่บ้านทำความสะอาด)

ทันทีที่พี่ดาหันมายิ้มให้กับเรา หลังถูกมองอยู่นานสองนาน ขณะกำลังดูพื้นด้วยใบหน้าที่ชุ่มไปด้วยเหงื่อ...

เหนื่อยไหมพี่ ไม่เหนื่อยหรอกค่ะ ทำงานชินแล้ว ดูแบบนี้ทุกวันนี้แหละ
ที่เป็นคนกรุงเทพฯรีเปล่าละ อ้อเปล่าจะ พี่เป็นคนเชียงราย เกิดที่นั่น ย้ายมาทำงานที่นี่เฉยๆ
ทำไมถึงได้คิดจะย้ายมาทำงานที่กรุงเทพฯฯ ก็กรุงเทพฯมันมีงานดีๆทำ แล้วค่าแรงจะสูงกว่า เราก็เลย
มาหาเงินอยากกลับไปต่อเติมบ้านให้ลูกได้อยู่สบายๆ
เป็นแม่บ้านมานานี่ยัง เพิ่งมาทำงานนี้ได้ไม่ถึงเดือนเอง พี่เพิ่งเปลี่ยนงานมา ย้ายมากรุงเทพฯได้
ปีนึง แต่ก่อนทำงานเลี้ยงเด็กอ่อนอยู่ที่ขอนแก่น แต่ตอนนี้เรามีลูกเล็ก เลยออกมาเลี้ยงลูก ย้ายมาอยู่
กรุงเทพฯอยู่ได้ปีนึง ลูกโตแล้ว เราก็เลยมาสมัครงาน พอได้งานที่นี่
งานแม่บ้านยากไหม พี่ว่าไม่ยากนะ เหมือนนี้เป็นบ้านเราอะ เราก็ทำเหมือนว่ามันเป็นบ้านเราจะได้
ไม่รู้สึกเหนื่อย หรือไม่อยากทำ งานทั้งงานบ้านทั่วไป ทุกคนทำได้ แต่มันจะมีพวกอุปกรณ์ทำความสะอาดก็ค่อยๆฝึก ไม่ยากมากหรอก

คิดว่างานอะไรหนักที่สุดสำหรับแม่บ้าน น่าจะเป็นล้างห้องน้ำตอนส้วมเต็ม ไม่มีใครอยากทำ แต่
ตอนเป็นเเวรใคร ก็ช่วยไป ก็ต้องทำนะ ไม่ทำก็โดนไล่ออก(หัวเราะ)

รายได้ต่อวันเท่าไร? ได้วันละ 270 บาท รวมทำ OT ด้วยแล้วนะ

ที่ภูมิใจกับอาชีพที่ทำอยู่นี้ไหม ก็ภูมิใจนะ เราได้ทำงานในห้างสวยๆ มีแอร์ไม่ร้อน แต่งานหนัก
หน่อย แล้วก็ต้องทนสกปรกนิดหน่อย ทำได้สบาย

คิดว่าคนทั่วไปเขามองอาชีพนี้ยังไง เขาก็คงไม่ได้สนใจอะไรเรานะ เขาคงเหมือนว่า...ไม่รู้จะคุยกับ
เราทำไม เราเป็นแค่แม่บ้าน แต่ก็มีบางคนที่มาพูดคุยกับเราก็น่ามี แต่น้อยมาก

มองคนกรุงเทพฯเป็นยังไง คนที่ดีก็มี คนไม่ดีก็มี มันแล้วแต่คนด้วยมั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

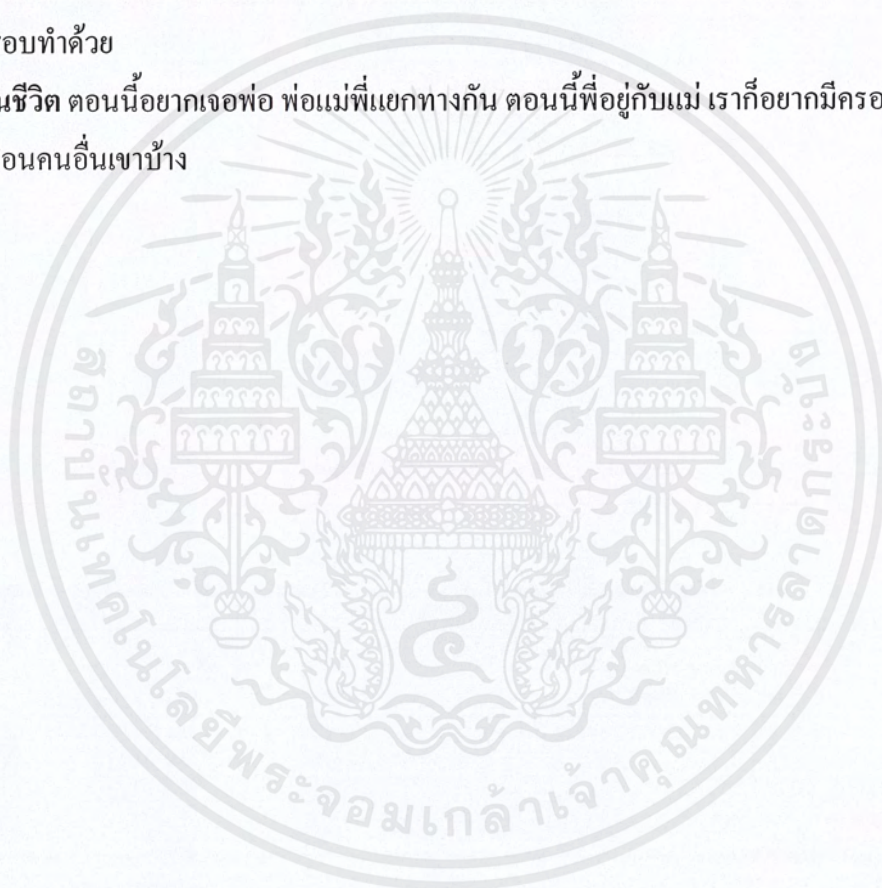
รู้สึกยังงัยกับคำว่า คนต่างจังหวัดโง่ ก็....อยากบอกเขาว่า คนเราก็มีสติที่ที่จะไม่รู้ แต่เราก็เรียนรู้เอาที่
ได้ใช้ใหม่ ไม่ใช่อะอะก็จะหาว่าโง่อย่างเดียว

คิดว่าความแตกต่างทางชนชั้นมีจริงไหม จริงนะ ดูอย่างคนที่เขารวยๆ เขาอยู่อีกระดับหนึ่ง เขาจะไม่
ลงมาพูดกับเราเลยนะแต่คนระดับเดียวกับเขา เขาถึงจะพูดด้วย เรารู้สึกได้อะ

ตอนนี้มีเงินติดตัวเท่าไร? ไม่มีสักบาทเลย เชื้อไหม สาบานได้(หัวเราะ) เพราะหอพักอยู่ใกล้ๆนี้เอง
เดินไป10นาทีก็ถึงแล้ว

ความฝันตอนนี้ อยากจะเปิดร้านอาหาร ขายพวกส้มตำไก่ย่าง ลาบน้ำตก อาหารไทยอีสาน เราชอบ
กินแล้วก็ชอบทำด้วย

ความสุขในชีวิต ตอนนี้อยากเจอพ่อ พ่อแม่ที่แยกทางกัน ตอนนี้พียู่กับแม่ เราก็อยากมีครอบครัวที่
อบอุ่นเหมือนคนอื่นเขาบ้าง

4.6 สัมภาษณ์ พนักงานรักษาความปลอดภัย

ชื่อ ลุงขาว

อายุ 58 ปี

ภูมิลำเนา จ.เพชรบูรณ์

อาชีพ พนักงานรักษาความปลอดภัย

ช่วงเวลาทำงาน 06.00น.-14.00น.

รายได้ต่อวัน 210บาท

(ภาพที่ 4.5 สัมภาษณ์พนักงานรักษาความปลอดภัย)

ลุงเป็นคนต่างจังหวัดรีเปล่า ไร่ศรีบ คนต่างจังหวัด บ้านอยู่สุรินทร์
ทำงานรปภ.นี้มานานหรือยัง โอ๊ย พุดแล้วอย่าตกใจแล้วกัน ทำมา 30 กว่าปีแล้ว(หัวเราะ)
แล้วงานแรกที่ทำตั้งแต่มาอยู่กรุงเทพฯ ก็งานนี้แหละ ตั้งแต่มาอยู่ก็ได้งานนี้ ก็ทำมาตลอด ไม่เคยจะ
เปลี่ยนงานเลย

ทำไมทำได้นานขนาดนี้ แสดงว่าสวัสดิการดีมาก โอ๊ย ไม่ดีหรอก ลุงทำมาตั้ง30ปีแล้ว ขึ้นเงินเดือน
ให้สิบบาท ลุงไม่อยากจะพุด พุดแล้วอยากจะร้องไห้
แล้วทำไมไม่คิดจะเปลี่ยนไปทำงานอื่นดูบ้าง ก็นั่นนะสิ ทุกวันนี้ยังคิดเลยว่า อยู่มากได้ยังไงวะ เป็น
สิบๆปี(หัวเราะ) แต่ก่อนก็เคยคิดจะเปลี่ยนงานใหม่เหมือนกันนั่นแหละ แต่ไม่รู้จะไปทำงานอะไร
เคยลองไปสมัครดูหลายที่ แต่เราดูไม่ถึงใจ ก็เลยไม่มีที่ไหนเขาครับ ก็เลยทำงานนี้มาเรื่อยๆ จนถึง
ตอนนี้

เรียนจบอะไร จบแค่ ป.2 เอง ไม่ได้มีความรู้อะไรมาหรอก พออ่านออกเขียนได้

รปภ.มีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง หลักๆเลยก็เฝ้าหน้าห้าง แล้วก็เดินดูรอบๆทั้งชั้น บางทีก็เปิดประตูให้
คนเข้าบ้าง ถามว่าเบื่อไหมมันก็เบื่อ แต่ก็ต้องคอยสังเกตตลอดเดี๋ยวเราจะโดนว่าเอาได้ แล้วถ้ามีเหตุ
อะไรเราก็ต้องไปดู แล้ววอเรียกคนอื่น

มีครอบครัว มีลูกไหมลุง มีหนึ่งคน ตอนนี้มันหนีไปแล้ว ทั้งหลานเอาไว้ให้เราเลี้ยง 2 คน

ได้เงินมาแล้วเอาไปใช้จ่ายอะไรบ้าง ก็...ต้องจ่ายค่าห้อง 1800 บาททุกเดือน แล้วก็ส่งไปทางบ้านให้
แฟนที่เพชรบูรณ์อีก แล้วแต่บางทีก็พัน ครึ่งพัน แล้วหลานมันที่กำลังเรียนอยู่ด้วย เรียนอยู่ 2 คน

ผู้ชายคน ผู้หญิงคน ก็อยู่กับเราเนี่ยแหละ พ่อแม่มันแยกทางกันไป เราก็ต้องมารับภาระ คิดดูแล้วกัน
ว่ามันจะพอไหม บ้านก็เช่า ข้าวก็ซื้อ พุดไม่อายเลยนะขนาดกินข้าวเปล่ากับน้ำเปล่ายังเคยกินมาแล้ว

กลัวหลานมันจะไม่มีกิน เราเลยอดแทน โอ้เรามันกินเมื่อไหร่ก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนนี้ลุงมีเงินติดตัวเท่าไร? มีไม่ถึงร้อยเลย แค่อำข้าวเย็น ก่อนเข้าห้องก็ต้องแวะซื้อข้าวไปเตรียมให้หลานก่อนกลับมาจากโรงเรียน

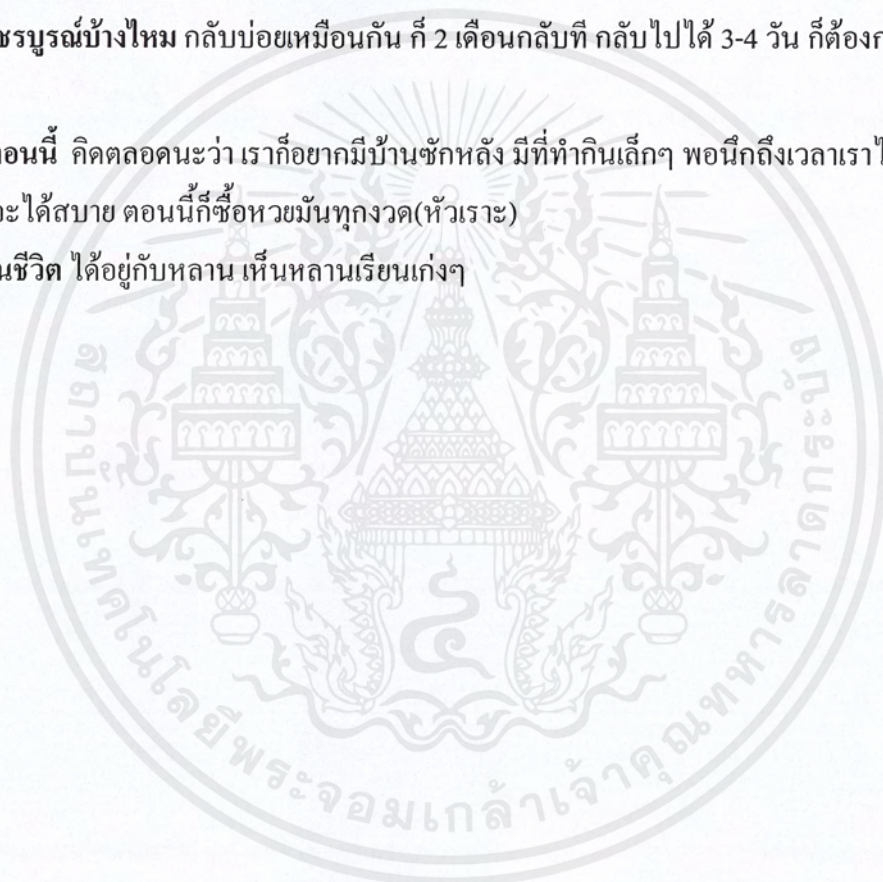
คิดว่าจะทำอาชีพนี้ไปอีกกี่ปี ก็คงทำไปจนกว่าจะไม่ใช่แล้ว ถ้าสังขารไม่ใช่แล้ว ก็เลิก แล้วกลับไปอยู่บ้าน แต่อยากทำงานหลานโตแล้วทำงาน เพราะตอนนี้เราเป็นคนหาเงินอยู่คนเดียวในบ้าน ไม่มีเรากันอื่นก็แย่ หลานก็ไม่ได้เรียน

ช่วงเวลาท้อแท้ นึกถึงใคร แต่ก่อนนึกถึงพ่อแม่เนาะ ตอนนี้พ่อแม่ไม่อยู่แล้ว ก็นึกถึงแต่หลาน ทำทุกวันนี้ก็เพื่อหลานมันนั่นแหละ ให้มันมีอยู่ มีใช้

ได้กลับเพชรบูรณ์บ้างไหม กลับบ่อยเหมือนกัน ก็ 2 เดือนกลับที กลับไปได้ 3-4 วัน ก็ต้องกลับมาทำงานต่อ

ความฝันตอนนี้ คิดตลอดคนละว่า เราก็ออยากมีบ้านซักหลัง มีที่ทำกินเล็กๆ พอนึกถึงเวลาเราไม่อยู่ไหน หลานมันจะได้สบาย ตอนนี้ก็ซื้อหอยมันทุกงวด(หัวเราะ)

ความสุขในชีวิต ได้อยู่กับหลาน เห็นหลานเรียนเก่งๆ

4.7 สัมภาษณ์ สาวเชียร์เบียร์

ชื่อ แอนนี่

อายุ 25 ปี

ภูมิลำเนา จ.ราชบุรี

อาชีพ สาวเชียร์เบียร์

ช่วงเวลาทำงาน 18.00น.-24.00น.

รายได้ต่อวัน 300บาท

(ภาพที่ 4.6 สัมภาษณ์สาวเชียร์เบียร์)

จบการศึกษาอะไร จบแล้วค่ะ จบปริญญาตรี

ย้ายมาอยู่กรุงเทพฯตอนอายุ ก็ตั้งแต่อายุ 19

ทำไมถึงย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ ย้ายมาทำงาน หาเงินเรียนต่อก็ที่เรียนจบปริญญาตรีก็เงินตัวเองเนียแหละ

งานแรกที่ทำ เป็นเด็กเสิร์ฟอยู่ในผับ

ตอนนี้ทำงานอะไรอยู่บ้าง ทำอยู่2งานค่ะ ช่วงเช้าทำพนักงานบัญชี (8.00-17.30น.) ตอนเย็นเชียร์เบียร์ (18.00-24.00)

สาวเชียร์เบียร์มีส่วนทำให้เบียร์ขายดีขึ้นไหม เราว่ามีส่วนนะ มันเป็นกลยุทธ์การขาย อย่างเช่นถ้าเขานั่งอยู่ยังไม่สั่งอะไร ถ้าเราไปแนะนำเครื่องดื่ม ถามว่า “รับเบียร์ไหมคะ?” เขาก็จะตกลงหรือพยายามสั่งอะไรได้เร็วขึ้น ง่ายขึ้น เราก็ได้ค่าเชียร์นิดๆหน่อยๆ

ต้องทำอะไรอีกบ้าง ก็เดินไปตามโต๊ะต่างๆ ถามลูกค้าโต๊ะอื่นอีกว่า “รับเบียร์ไหมคะ?” ถ้าเขาตอบรับก็คอยดูแล คอยรินเบียร์ให้เขา จะได้หมดไวๆเราก็จะได้ขายต่ออีก แต่แขกบางคนจะชวนจิบเบียร์นะ ก็จิบได้ แต่ก็ต้องระวัง เว้นแต่บางคนขอแข็ง ก็ถือว่าเป็นการสร้างมิตรภาพระหว่างเรากับแขกด้วย คราวหน้าเขาก็จะติดใจ เขาก็มาอีก คูนเคยกันแล้ว

เบียร์กินกับอะไรอร่อย กินกับพวกแฮมม ยำต่างๆ คอหมูย่าง กุ้งแช่น้ำปลา ถั่ว ก็แล้วแต่คนชอบ..พูดแล้วน้ำลายไหล(หัวเราะ)

สิ่งที่สาวเชียร์เบียร์ขาดไม่ได้ กระຈกกับแป้งพืบนั่นอน เพราะเราทำงานกลางแจ้งหน้าจะมันง่ายมาก คอยดูว่าหน้าผมเรายังโอเคอยู่ไหมตลอดเวลา ห้ามสว่นน้อยกว่ายี่ห้ออื่น

รายได้ต่อวันเท่าไร บัญชีได้400บาท/วัน เชียร์เบียร์ได้300บาท/วัน

ได้เงินมาแล้วเอาไปใช้จ่ายอะไรบ้าง ส่งให้ที่บ้านทุกอาทิตย์ ,ส่งน้องเรียน ,ใช้จ่ายของตัวเอง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนนี้มีเงินติดตัวเท่าไร 470 บาท (ถามทำไมเนีย)

คิดว่าจะทำอาชีพนี้ไปอีกกี่ปี ยังไม่รู้เลยอะ น่าจะทำได้เรื่อยๆ

คิดจะเปลี่ยนงานอื่นทำไม คิดจะเปลี่ยนงานหลัก แต่ยังจะทำเชียร์เบียร์อยู่ เพราะทำมานานแล้ว

คิดว่าคนทั่วไปเขามองอาชีพนี้ยังไง พอพูดถึงงานกลางคืนหรือ คนเขาก็จะมองในแง่ลบไปแล้ว ถ้าคนที่เขาไม่รู้ เขาคงคิดว่าเด็กเชียร์เบียร์แบบว่าแย่มาก คงคิดว่าจะทำอะไรกับเราก็ได้ ตอนแรกก็แคร์เหมือนกันนะ แต่ตอนนี้เริ่มชิน

อยากบอกพวกเขาว่าอะไร ที่เรามาทำงานนี้เพราะถือเป็นประสบการณ์ อีกอย่างภูมิใจที่สามารถหาเงินได้เอง บางคนบอกว่าเด็กเชียร์เบียร์เป็นพวกโสเภณีแอบแฝง ดูถูกพวกเรา หลายคนทำงานแบบนี้เขา ทำงานหาเงินจริง ไม่ได้เป็นอย่างที่คนนอกมองหรือคิด หลายคนนำไปเป็นค่าเทอม บางคนก็เป็นเสาหลักของครอบครัว ไม่ใช่อย่างที่เห็นเสมอไป

มองคนกรุงเทพฯ เป็นยังไง มันก็แล้วแต่บางคน อย่างที่บ้านเราเนีย ชวนกินข้าวถามสารทุกข์สุกดิบกันตลอด แต่คนกรุงเทพฯ ไม่ค่อยจะใส่ใจคนรอบข้างเท่าไร ต่างคนต่างอยู่

รู้สึกยังไงกับคำว่าคนต่างจังหวัดไว้ เขาอาจจะใช้คำพูดผิดก็ได้ละ “เชื้อ” มากกว่า

เวลาท้อแท้ถึงใคร ก็นึกถึงตัวเอง(หัวเราะ) แต่บางครั้งก็นึกถึงที่บ้านนะ แต่คือที่บ้านก็ไม่ค่อยอบอุ่นเท่าไร พ่อแม่เลิกกัน กลับบ้านไปก็เหงาๆ ก็มีแค่พ่อ น้องสาว แม่เลี้ยง ลูกแม่เลี้ยง ก็เลยไม่ค่อยอยากกลับบ้าน

ความฝันตอนนี้ อยากมีรถเป็นของตัวเอง อยากได้ฮอนด้าแอสตีเลื่อง

ความสุขในชีวิต หาเงินได้เอง สามารถส่งน้องเรียน ไม่ต้องเบมือขอเงินพ่อแม่ แค่นี้ก็มีความสุขแล้ว

4.8 สัมภาษณ์คนขับรถแท็กซี่

ชื่อ ชัยแสง(แสง)

อายุ 42ปี

ภูมิลำเนา จ.หนองคาย

อาชีพ ขับรถแท็กซี่

ช่วงเวลาทำงาน 06.00น.-17.00น.

รายได้ต่อวัน 500-1500บาท

(ภาพที่ 4.7 สัมภาษณ์คนขับแท็กซี่)

ช่วงนี้รายได้ดีไหมที่ คืออะไรละ เดียวนี้ไม่เหมือนแต่ก่อน ตอนนี้แท็กซี่เยอะมาก เยอะจนรายได้ก็ต้องแย่งกันเลย บางวัน500 บางวันก็1000 บางวันก็1500 แต่เป้าที่อยู่ที่ 1000 ได้ถึง1000 ก็ขับแบบสบายๆแล้ว

อาชีพนี้มีคืออะไร เป็นอาชีพที่อิสระนะ เป็นอาชีพที่อยากจะไปไหนก็ไปได้ มันเสรี มันเหมือนเราได้ท่องเที่ยวไปได้เรื่อยๆ แต่ละวันพบเจอคนไม่เหมือนกันนะ มันสนุกแต่อย่าดูถูกนะ ไม่ง่ายขนาดนั้น เริ่มทำงานตั้งแต่กี่โมง ขับแท็กซี่แต่ก่อนขับกลางคืนนะ เมียให้เลิก เลยมารับกลางวันแทน เริ่มตั้งแต่ 6 โมงเช้า ถึง 5 โมงเย็น รถเราเองก็ตีหน้อย ไม่ได้เช่าเขา เวลาเลยอาจจะมีเกินไปบ้างก็ไม่ใช่ไร ไม่ตายตัว แล้วแต่บางวัน แต่จะจ่ายหนักตอนรถมีปัญหา โคนชนบ้างต้องเสียเงินซ่อมเอง เสียงไหม เวลาขับตอนกลางคืน เราก็ถามก่อนว่าเขาไปไหน ตรงนั้นมันเปลี่ยวไหม เราก็เอาที่อยู่ถนนใหญ่ไว้ก่อนถ้าเริ่มเข้าซอยถามว่าซอยอะไรแล้วดูว่าทำทางเป็นยังงัยนำกลัวไหม ผู้ชายจะนำกลัวกว่าผู้หญิง แต่บางทีถ้าเจอพวกนกตอถั่วชายนะ อย่างเพื่อนที่พี่ง โคนแท่งตายไป ผู้หญิงเป็นนกด่อ

รับผู้โดยสารแล้วไหนบ้าง ก็ตระเวนไปเรื่อยๆ ในกรุงเทพฯนี่แหละ ตามแหล่งที่มีการขนส่ง มีคนเข้าคนออก ไปต่างจังหวัดจะนานๆครั้ง

แท็กซี่เขียวเหลืองต่างกับแท็กซี่สีอื่นยังงัย แท็กซี่สีเขียวเหลืองจะเป็นแท็กซี่ส่วนบุคคล ไม่ขึ้นกับสหกรณ์ เป็นแท็กซี่ที่วิ่งได้ทั่วประเทศ ส่วนแท็กซี่สีชมพู สีฟ้า สีน้ำเงิน ต่างๆสีอะไรพวกนี้ จะเป็นของสหกรณ์ ต้องขึ้นกับสหกรณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นรถเช่า เป็นกะๆ ตีห้าถึงสี่โมงเย็น แล้วอีกกะนั้นก็ตีโมงเย็นถึงตอนเช้า

เอาเงินไปใช้จ่ายอะไรบ้าง ค่ากิน ค่าอยู่ เราเป็นหัวหน้าครอบครัวก็หาเงิน เมียก็อยู่บ้านเลี้ยงลูก บางทีก็หมดไปกับค่าซ่อมรถ ถูารถไปเฉี่ยวชน เงินก็หายแวบเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ว่ากรุงเทพฯไม่มีแท็กซี่จะเกิดอะไรขึ้น เออนั่นซิ น่าคิดนะ รถมันคงจะติดน่าดู เพราะคนก็ต้องมีรถ ส่วนตัวใช้ไหม รถเมล์คนก็คงแน่นมาก

หัวข้อสนทนาที่คุยกับผู้โดยสารมากที่สุดคือเรื่องอะไร ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องการจราจร รถติด เรื่องรายได้ที่มันน้อยลง เศรษฐกิจแย่ ของแพง

อะไรที่ผู้โดยสารจะลืมไว้มากที่สุด โทรศัพท์มือถือจะบอยมีเกือบทุกรุ่น แต่บางทีก็กระเป๋าราก็จะแจ้ง ว่าเราพบเจอนะ ผู้โดยสารลืมไว้ บางทีก็ได้คืน บางทีเราก็ก๊เก็บไว้ถ้าแจ้งแล้วไม่มีคนมารับ เรื่องที่น่าตื่นเต้นที่สุดที่เจอ ตั้งแต่ขับแท็กซี่มาก็อะไร รถชนบ้าง ชนกันจ้งๆเราเห็นคาตาเลยอะไรแบบนี้ อุบัติเหตุจะเจอบ่อย รองมาก็พวกวิ่งราวปล้นจี้กันก็เจอบ้าง

ปัญหาที่เจอในอาชีพขับแท็กซี่คืออะไร แย่งลูกค้ากัน อันนี้เป็นตลอด แล้วก็เสี่ยงกับการโดนจี้ ไม่รู้มันจะมาจี้เราตอนไหน บางทีก็มีโดนเบียดค่าโดยสาร ปัญหาทั้งนั้น ถ้าวันไหนเจอก็จะช่วย

มองคนกรุงเทพฯเป็นอย่างไร ก็แต่งตัวดีๆนะ มีหลากหลาย ที่เจอคนเยอะ ความคิดก็ต่างกันเยอะ คิดว่าจะทำอาชีพนี้ไปอีกกี่ปี มันทำได้สบายๆแท็กซี่บางคนเจ็ดสิบกว่าแล้ว ยังขับเลยนะ ทำเป็นงานอดิเรกใจ เวลาว่างๆ ที่ทำงานมาหลายอย่าง แท็กซี่สบายสุดแล้ว อีสาระด้วยรถของเราเองด้วยก็ไปไหนมาไหนก็ได้ คงทำไปอีกนาน

เวลาท้อแท้ถึงใคร ไม่เคยท้อ เป็นบางช่วง ช่วงคนไม่มีก็ท้อหาคนไปเรื่อยๆแต่เดี๋ยวกี้มี เพราะงานนี้มันไม่หนักด้วยมั้ง ขับไปเรื่อยๆ ใจเราก็อชอบขับรถ

ความฝันตอนนี้ อยากขับไปเที่ยวทั่วประเทศกับครอบครัว ขับไปเรื่อยๆ

ความสุขในชีวิต อยู่กับลูกเมีย ขับรถไปเที่ยวทั้งครอบครัว

4.9 สัมภาษณ์ หางเครื่อง

ชื่อ นนนี่

อายุ 18 ปี

ภูมิลำเนา จ.ระยอง

อาชีพ หางเครื่อง

ช่วงเวลาทำงาน 16.00น.-23.00น.

รายได้ต่อวัน 200-700บาท

(ภาพที่ 4.8 สัมภาษณ์หางเครื่อง)

เป็นคนกรุงเทพฯหรือต่างจังหวัด หนูเกิดที่ระยองค่ะ ไม่ใช่คนกรุงเทพฯ แต่ย้ายมาอยู่ที่นี่นานแล้ว
เป็นคนระยองแล้วทำไมถึงต้องย้ายมากรุงเทพฯ พ่อแม่ย้ายมาทำงานที่นี่ หนูเลยต้องย้ายมาด้วย
ตั้งแต่จบม.3 แล้วค่ะ ตอนนี้อยู่ม.5 ตอนอยู่ที่นั่น พ่อกับแม่รับจ้างทั่วไป ย้ายมากรุงเทพฯมาทำงาน
โรงงาน

เดินทางเครื่องมานานหรือยัง ก็เริ่มตั้งแต่อายุ 16 ได้อะพีเกือบ 2 ปีแล้วค่ะ
มาเป็นหางเครื่องได้อย่างไร ก็มีเพื่อนเขาก็เดินอยู่กับชมรมในหมู่บ้าน เขาก็มาชวนหนูให้ไปลองเต้นดู
ใหม่ ได้ดั่งค์ด้วยนะ ก็เลยลองดู เห็นหนูหุ่นดีด้วยมั้ง (หัวเราะ) เพราะเขาจะดูหุ่น ดูรูปร่างด้วย ว่า
ทะมัดทะแมงไหม มีพื้นฐานมาบ้างหรือยัง แล้วหนูชอบเต้นอยู่แล้วด้วย ตามวงเกาหลี
เริ่มทำงานตั้งแต่กี่โมงถึงกี่โมง หนูเริ่มแต่งหน้าตอน 4 โมงเย็น 6 โมงต้องถึงที่งานแล้ว ต้องเตรียมตัว
ได้แล้ว งานเลิกห้าทุ่มบางงานเกือบๆเที่ยงคืน

รายได้เป็นไงบ้าง มันจะมีค่าตัวที่มันคงที่อยู่แล้ว 200 บาท ทิปก็แยก ก็200บาทขึ้นไปนั่นแหละ
เคยได้มากที่สุดเท่าไหร่ มากสุดหรอก็....ประมาณ 700 บาท

งานไหนได้ทิปเยอะ งานไหนได้ทิปน้อย งานบวช งานบวชแบบชาวบ้านๆ ทิปหนัก คือคนดูชอบ
คนดูเขาร่วมมือ เขาให้เลยไง ใจถึง แต่อย่างงานพวกงานเลี้ยง ดำรวจ ทหาร ผู้ดีเลี้ยงกันอะไรอย่างนี้
เขาก็จะกินกันไป สงบๆ จะทิปน้อย เรียกว่าไม่มีทิปให้เลยจะดีกว่าพี(หัวเราะ)

ได้เงินมาแล้วเอาไปใช้ทำอะไรบ้าง ก็เก็บอย่างเดียว พ่อแม่ก็ให้เงินอยู่ตลอดนะ แต่หนูชอบเก็บเงิน
แต่บางทีก็ซื้อของที่เรอยากได้ หรือแบบเครื่องสำอางหมดแล้วก็ซื้อเพิ่ม พวกขนตาปลอม ถู่น่องสี
เนื้อ ถู่น่องแพ้นั่น หรือเห็นวิกผมเร็ดๆ ก็ซื้อ

ตอนนี้มีเงินเก็บเท่าไหร่ ก็หลายหมื่นแล้ว เกือบๆแสนอะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของอะไรที่เราขาดไม่เคยเลย ถูบน่องพี่ ถูบน่องแน่นอนที่สุด ไม่ไต่เต้นไม่ได้จริงๆ ขาดความมั่นใจสุดๆ เพราะ บางวัน ไม่ได้เว็ทซ์ แบบ...ถ้าไม่มีอารมณ์เสียเลยอะ

เพลงอะไรที่ชอบเด่นมากที่สุด ต้องเพลเร็ว เพลงมันส์ๆ อย่างเพลงมันต้องถอน ชอบมาก หรือน้องไก่ก็ชอบ เต้นให้คุ้มัย(ห้าวเราะ)

ซ้อมหนักมากไหม ซ้อมทุกวันเสาร์-อาทิตย์ วันละ 3 ชั่วโมง ไม่หนักนะ จำทำได้แล้วก็โอเคแล้ว สเต็ปนิ่งเต้นได้หลายเพลง ยากตรงที่จะแยกเป็นสเต็ปเพลงช้ากับสเต็ปเพลงเร็ว

ภูมิใจกับอาชีพที่ทำอยู่ไหม ภูมิใจนะพี่ คนอายุเท่าเรายังทำงานหาเงินไม่ได้ของเรา แล้วมันยังเป็นความสามารถพิเศษของเราด้วย

ไอดอลของเราคือใคร ไอดอลของหนู หนูชอบพี่ทาตามาก มีอัลบั้มของเจ้ทุกอัลบั้ม เขาเซ็กซี่แล้วเก่ง เขามีความพยายาม กว่าจะมาถึงจุดนี้ได้ใช้เวลานาน

เป้าหมายในชีวิตคืออะไร เข้าวิทยาลัยนาฏศิลป์ได้

ความฝัน อยากสมัครเป็นแดนเซอร์ของพี่ทาตา อยากเต้นให้แรงกว่านี้

ความสุขในชีวิต ได้เต้นเก่งๆ ได้ทำให้คนดูมีความสุข และได้ทูปหนักๆ(ห้าวเราะ)

บทที่ 5

วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลเบื้องต้น

การวางแนวทางของนิยายสาร

นิยายสารแจกฟรี(ในเล่มของนิยายสารค.คน) เนื่องในโอกาสพิเศษ วันแรงงานแห่งชาติ ฉบับนี้ ใช้ชื่อว่า “ค.คน ข้างล่าง” ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่ถือว่าอยู่ระดับล่างของสังคม อยู่ฐานของปิรามิด เป็นกลุ่มคนที่ทำงานหนักและเป็นกลไกที่สำคัญต่อเศรษฐกิจระดับใหญ่ๆของประเทศ แต่ขาดการเหลียวแลจากสังคม ไม่ได้ให้ความสำคัญ แต่กลับได้รับการดูถูกเหยียดหยาม ซึ่งเนื้อหาในนิยายสารจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพแรงงาน 8 อาชีพ โดยเป็นข้อมูลจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไม่มีการปรุงแต่ง ส่วนการออกแบบจะใช้บรรยากาศรอบๆตัวของบุคคลในอาชีพเหล่านั้นมาเป็นหลัก เสมือนว่าผู้อ่านได้เข้าไปพูดคุยด้วย อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ได้สัมผัสกับชีวิตจริง แนวความคิด ความรู้สึก และปัญหาที่เกิดขึ้น

การวาง Art Direction ของนิยายสาร

รูปแบบของนิยายสารเป็นเหมือนกับการได้ท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร แล้วเจอบุคคลแต่ละอาชีพไประหว่างการเดินทาง ภาพประกอบแต่ละอาชีพจะไม่ใช้ภาพถ่ายเช่นรูปแบบเดิมๆ แต่เป็นภาพกราฟิกที่ดูไม่จริงจังเกินไป มีการใช้สีสันหลากหลาย สื่อถึงความหลากหลายของกรุงเทพฯ ทั้งนี้การออกแบบยังใช้สิ่งของที่แต่ละบุคคลกล่าวถึง มาเป็นส่วนประกอบใช้ในการบอกเรื่องราวต่างๆ

ปกหนังสือ

ด้านซ้ายบนจะเป็นชื่อหนังสือ พื้นหลังเป็นผนังปูนแตก มีร่องรอย ให้รู้สึกถึงความไม่เรียบ ไม่สมบูรณ์ สื่อถึงความเป็นแรงงาน และความเป็นกรุงเทพฯเมืองคอนกรีต และกราฟิกด้านล่างเป็นภาพเซลลูเอท ของกรุงเทพมหานคร ด้านล่างของกรุงเทพฯเป็นภาพอาชีพแรงงานทั้ง 8 ที่กลับหัว สื่อถึงความเป็น “คนข้างล่าง” ได้อย่างชัดเจน

โทนสีและการใช้สี

สีที่ใช้ภายในนิยายสาร จะเน้นสีเทา สีน้ำตาล สีดำ และเพื่อเพิ่มบรรยากาศ จะใช้สีที่หลากหลายในแต่ละอาชีพ เพื่อแสดงถึงความไม่น่าเบื่อ และความหลากหลายของกรุงเทพฯ และผนังปูนแตกๆ พื้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถนน ภาพคนเดินขวัคไขว่ ตรอก ซอก ซอย และ โทสนีในแต่ละอาชีพจากชุด เครื่องแบบแต่ละอาชีพ มาเป็นตัวกำหนดโทสนีของอาชีพนั้นๆ

รูปแบบตัวอักษร

- รูปแบบตัวอักษร สำหรับชื่อนิตยสารบนปก จะเป็นตัวอักษรที่ให้ความรู้สึกร่าเริงมีชีวิตจริง เป็นสารคดี เรื่องจริง ใช้แบบอักษร TH Niramit
- ตัวอักษรสำหรับข้อความหัวข้อแต่ละอาชีพ ใช้ตัวอักษร TH Niramit
- ตัวอักษรสำหรับtext เนื้อหา ใช้ตัวอักษร TH Krub

แนวคิดย่อยในแต่ละส่วน

ปก

นิตยสารใช้ชื่อว่า “ค.คนข้างล่าง” ความหมายของชื่อดังกล่าวไปข้างต้น เนื่องด้วยเนื้อหาของหนังสือจะเกี่ยวกับอาชีพแรงงาน ปกจึงเป็นผนังปูนแตก มีร่องรอย ความไม่เรียบ การพิมพ์ชื่อของหนังสือ ลักษณะจะเหมือนการใช้สเปรย์พ่นลงไปบนผนังปูน และใช้กราฟิกเป็นเชลลูเอท สร้างจุดสนใจบนปก

ภาพที่ 5.1 ภาพตัวอย่างที่ใช้เป็นแนวทางการออกแบบปก

รองปก

ต่อเนื่องมาจากกราฟิกปกหลัก แต่เป็นการกลับบนลงล่าง ของกราฟิกก่อนหน้า จะปรากฏเป็นด้านบนเป็นเชลลูเอท ของทั้ง 8 อาชีพ ส่วนด้านล่างเป็นเชลลูเอทของกรุงเทพมหานครแต่เป็นลักษณะการกลับหัว

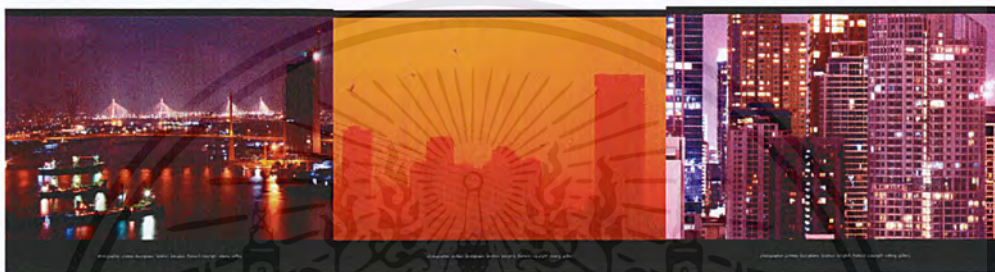
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Editor's talk

บรรณาธิการเกริ่นที่มา จุดประสงค์ และความสำคัญ ของการจัดทำนิตยสารฉบับนี้

ภาพกรุงเทพมหานครยามเช้า(มุมสูง)

เป็นภาพวิวกรุงเทพฯยามเช้า จากมุมสูง ปรากฏเต็มหน้าคู่ มีการเพิ่มเติมบทเพลงลูกทุ่ง โอ้ โอบางกอก ทำให้ถ่ายทอดอารมณ์ของคนต่างจังหวัดที่เข้ามาในกรุงเทพฯ และต่อเนื่องกับหน้าต่อไป

ภาพที่ 5.2 ตัวอย่างภาพกรุงเทพฯที่ใช้เป็นแนวทางการออกแบบ

ภาพถ่ายบรรยากาศกรุงเทพฯมุมต่างๆ

เป็นภาพถ่ายกรุงเทพฯ ตึกสูง การจราจรบนท้องถนน หลายชอต ราวกับได้ท่องเที่ยวและเก็บภาพหลากหลายมุมที่น่าสนใจไว้ แล้วนำมาเรียงกันเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ เพื่อเชื่อมโยงไปยังหน้าต่อไป

นักสร้างด้วยความรู้ ผู้เสริมเมือง

การสัมภาษณ์นายทองคำ ใจกล้าหรือ พี่เปี้ยก ผู้ประกอบอาชีพแรงงานก่อสร้าง ที่มีการศึกษาไม่สูง แต่มีฝีมือและผลงานการเสริมตึกสถานที่สำคัญระดับประเทศมาแล้วมากมาย ออกแบบให้พื้นหลังเป็นปูนฉาบเรียบๆที่ยังไม่แห้งดี มีเหล็กเส้น นั่งร้าน และอิฐบล็อก เป็นส่วนประกอบ ภาพฟอร์กราวเป็นพี่เปี้ยกกำลังนั่งผสมปูนในถังเก่าๆด้วยชุดที่มีฉูด ใส่หมวก เสื้อแขนยาวสีน้ำเงิน ปลอกแขนสีดำกางเกงขาก๊วยสีน้ำตาล รองเท้าแตะหนา ภาพเซลลูล์เอทด้านหลังเป็นคอนกรีตอื่นๆที่กำลังทำหน้าที่ของแต่ละคน เช่น เข็นทราย เจาะพื้น แบกไม้ เป็นต้น

หน้าต่อไปเป็นการสัมภาษณ์ส่วนตัว มีภาพพี่เปี้ยกกำลังนอนพักบนถุงปูน และรอยยิ้มสดใส และเนื้อหาสัมภาษณ์ และภาพเกี่ยวกับเรื่องราวที่พี่เปี้ยกพูดถึง เช่น หมวกคลุม ปลาตุ๋นย่าง การอาบน้ำแดง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม่ค้าความหวังเล็กเล็ก ที่อยู่คู่กับสังคมไทย

เป็นภาพที่อยู่ในเหตุการณ์ในซอยหนึ่งในกรุงเทพฯ ที่คนพลุกพล่าน แม่ค้าผู้นี้กำลังขายล็อตเตอรี่ให้กับลูกค้า ออกแบบให้ด้านหลังเป็นใบล็อตเตอรี่วางๆ ฟอรักราวเป็นแม่ค้าหมวดสี่เหลืง ชุดเสื้อแขนยาวสีน้ำเงิน กางเกงขาขาวสีดำ เปิดตลาดไม้แผงล็อตเตอรี่สะพานช้าง

หน้าต่อไปเป็นแม่ค้าหันมายิ้ม เชื้อเชิญให้ซื้อล็อตเตอรี่ ที่อยู่ในมือเธอ มีเนื้อหาสัมภาษณ์และภาพสิ่งของที่ป่าพรพุดถึง เช่น ถั่วแดง สุก เป็นต้น

หาบเร่ อาชีพที่หนักที่สุด

บรรยากาศตลาดและย่านชุมชนที่ติดกัฟ ฟอรักราวมีชายหาบเร่ไม้กวาด กำลังมองหาลูกค้า แต่งกายมิดชิด ใส่หมวกสานไม้ไผ่กันแดด

หน้าต่อไปเป็นหน้าสัมภาษณ์ชายผู้นี้ ขณะที่กำลังพักเหนื่อยจากการขาย เป็นหน้าใกล้ ด้านหลังเป็นรถเข็นไม้กวาด มีเนื้อหาสัมภาษณ์ และภาพของสิ่งของที่ฟัศพรพุดถึง เช่น บ้านไม้ ช่อมรยนต์ เป็นต้น

พนักงานห้างหรู ผู้ไม่เคยซื้อป้าง

บรรยากาศภายในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งใจกลางเมืองหลวง มีแม่บ้านกำลังกวาดและถูพื้นอยู่ อย่างขะมักเขม้น แต่งกายในชุดยูนิฟอร์มแม่บ้าน สีแดง พร้อมแขวนบัตรพนักงาน มีป้ายระวังพื้นเปียกอยู่ด้านขวา

หน้าต่อไปเป็นหน้าสัมภาษณ์แม่บ้านชื่อพี่ดา ภาพเห็นใบหน้าใกล้ขึ้น ขณะกำลังถือไม้ถูพื้น มีเนื้อหาสัมภาษณ์ และภาพสิ่งของที่พี่ดาพุดถึง เช่น ส้มตำ ไก่ย่าง ไม้ถูพื้นและถังน้ำ เป็นต้น

ความปลอดภัยของผู้อื่น คือความอยู่รอดของครอบครัว

เป็นภาพบรรยากาศภายในอาคารแห่งหนึ่ง มีผู้คนเดินประปราย ด้านขวาเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยกำลังยืนทำหน้าที่อยู่ ภายได้เครื่องแบบอันน่าเกรงขาม

หน้าต่อไปเป็นหน้าสัมภาษณ์รปภ.ผู้นี้ชื่อ ลุงขาว ภาพชัดขึ้นเห็นรายละเอียดมากขึ้น หันมายิ้มให้เรา มีเนื้อหาสัมภาษณ์ และภาพสิ่งของฟัศพรพุดถึง เช่น ข้าวกับน้ำปลา หอย เป็นต้น

สาวเชียร์เบียร์ กับแก้มที่ลงตัว

เป็นภาพบรรยากาศลานเบียร์ในยามเย็น เป็นที่สังสรรค์มีผู้คนมากมาย ด้านหน้าเป็นสาวเชียร์เบียร์ ขณะกำลังเดินไปเสริฟเบียร์ และด้านขวาเป็น โต๊ะนักดื่มกำลังมองมาทางสาวเชียร์เบียร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าต่อไปเป็นหน้าสัมผัสเงาเชียร์เบียร์ โดยยังปรากฏบรรยากาศในลานเบียร์อยู่ แต่เห็นหน้าผู้สัมผัสชัดขึ้น นั่งยืมส่งสายตา ด้านซ้ายเป็นเหยือกเบียร์ และมีเนื้อหาสัมผัสเงา พร้อมภาพสิ่งของที่เอนนี้พูดถึง เช่น รดฮอนด้าแอส แป้งพับ เป็นต้น

แท็กซี่มิเตอร์ คนขับรถของคนกรุง

เป็นภาพบรรยากาศริมถนน มีคนกำลังรอเรียกแท็กซี่ มีแท็กซี่เขียว-เหลืองอยู่ด้านหน้า ด้านหลังเป็นแท็กซี่สีฟ้า มีรถทั่วไปจอดอยู่

หน้าถัดไปเป็นบรรยากาศภายในรถแท็กซี่ มีคนขับแท็กซี่หันมามองขณะกำลังคุยถามหลังบอกว่าอากาศร้อนจะเป็นลม มีเนื้อหาสัมผัสเงา และภาพสิ่งของที่ไฟส่องผู้เป็นคนขับแท็กซี่พูดถึง เช่น โทรศัพท์มือถือ 1,000บาท เป็นต้น

ทางเครื่องสามขา เสน่ห์ลูกทุ่งที่ขาดไม่ได้

เป็นภาพบรรยากาศบนเวทีของวงดนตรีลูกทุ่ง ภายในงานวัดประจำปี ด้านหน้าเป็นทางเครื่องแต่งชุดอั่งลึงการ มีเครื่องประดับต่างๆ ชนกก พร้อมแสงไฟสีส้มสวยงามกำลังสาธิตอั่งลึงการเข้ามา

หน้าต่อไปเป็นหน้าสัมผัสเงาทางเครื่อง ชื่อ นนนี่เป็นสาวประเภทสองที่หลงใหลการเต้น มีเนื้อหาสัมผัสเงา และภาพของสิ่งของที่นนี่พูดถึง เช่น ถู่น่อง ทาทายัง ขนตาปลอม เป็นต้น

บรรยากาศท้องถนนกรุงเทพฯ

ภาพบรรยากาศท้องถนนกรุงเทพฯยามค่ำคืน ร้านขายของริมฟุตบาท คนจรจัด ไร้ที่อยู่ การเดินขวักไขว่ของผู้คน

ภาพกรุงเทพมหานครยามค่ำคืน(มุมสูง)

เป็นภาพถ่ายบรรยากาศในกรุงเทพฯที่มีตึกสูงเรียงราย ในมุมสูง มีแสงไฟลอดมาจากหน้าต่างของอาคาร มองเห็นเป็นแดนศิวิไลซ์ ความสวย

บทที่ 6

การออกแบบ

การออกแบบภาพประกอบ

ภาพที่ 6.1 แนวทางการออกแบบภาพประกอบ

ภาพที่ 6.2 ส่วนหนึ่งของภาพถ่ายที่ได้จากการสัมภาษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพร่างที่พัฒนาตามแนวทางทั้งหมด

ภาพที่ 6.3 ภาพร่างของอาชีพแรงงานก่อสร้าง 1

ภาพที่ 6.4 ภาพร่างของอาชีพแรงงานก่อสร้าง 2

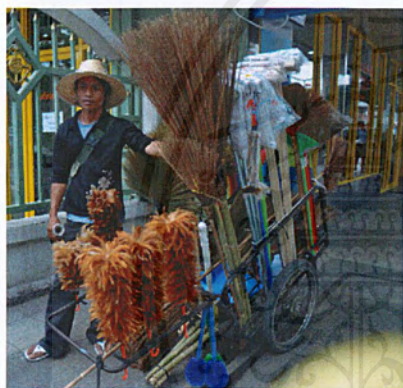

ภาพที่ 6.5 ภาพร่างของอาชีพแม่ค้าลอตเตอรี่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.6 ภาพร่างของอาชีพแม่ค้าลอตเตอรี่ 2

ภาพที่ 6.7 ภาพร่างของอาชีพหาบเร่

ภาพที่ 6.8 ภาพร่างของอาชีพหาบเร่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.9 ภาพร่างของอาชีพแม่บ้านทำความสะอาด 1

ภาพที่ 6.10 ภาพร่างของอาชีพแม่บ้านทำความสะอาด 2

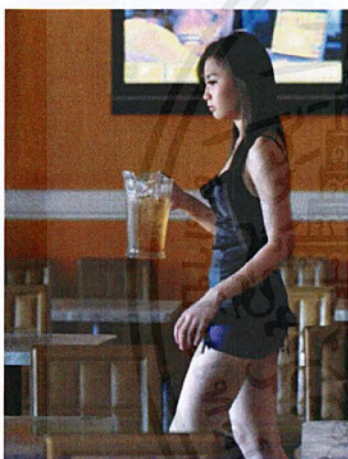

ภาพที่ 6.11 ภาพร่างของอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.12 ภาพร่างของอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย 2

ภาพที่ 6.13 ภาพร่างของอาชีพสาวเชียร์เบียร์ 1

ภาพที่ 6.14 ภาพร่างของอาชีพสาวเชียร์เบียร์ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.15 ภาพร่างของอาชีพคนขับแท็กซี่1

ภาพที่ 6.16 ภาพร่างของอาชีพคนขับแท็กซี่2

ภาพที่ 6.17 ภาพร่างของอาชีพหางเครื่อง 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.18 ภาพร่างของอาชีพทางเครื่อง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบ Lay Out

ภาพที่นำมาจัดในแต่ละภาพ มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบ และพยายามลดทอนข้อเสียที่เกิดขึ้นจากแนวทางก่อนหน้า

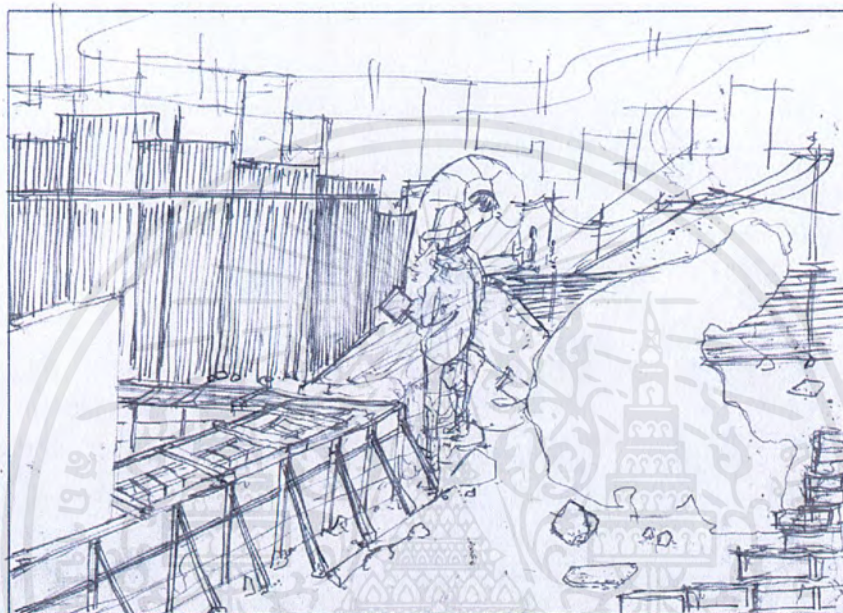
ภาพที่ 6.19 ภาพของแรงงานก่อสร้างและองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้ในการออกแบบ

แนวทางนี้ใช้การนำเอาภาพพื้นหลังที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้นๆ และมีการใช้กริดเดียวกันที่การวางแต่ละหน้า แต่ก็ไม่ได้อิงกริดจนเกินไป ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ก็ทำให้กระชับขึ้น ดูไม่รกจนเกินไป จะเน้นภาพมากกว่าข้อมูล ตามกลุ่มเป้าหมายซึ่งก็คือวัยรุ่น ที่มีลักษณะนิสัยชอบดูภาพ มากกว่าการอ่านตัวหนังสือเยอะๆ

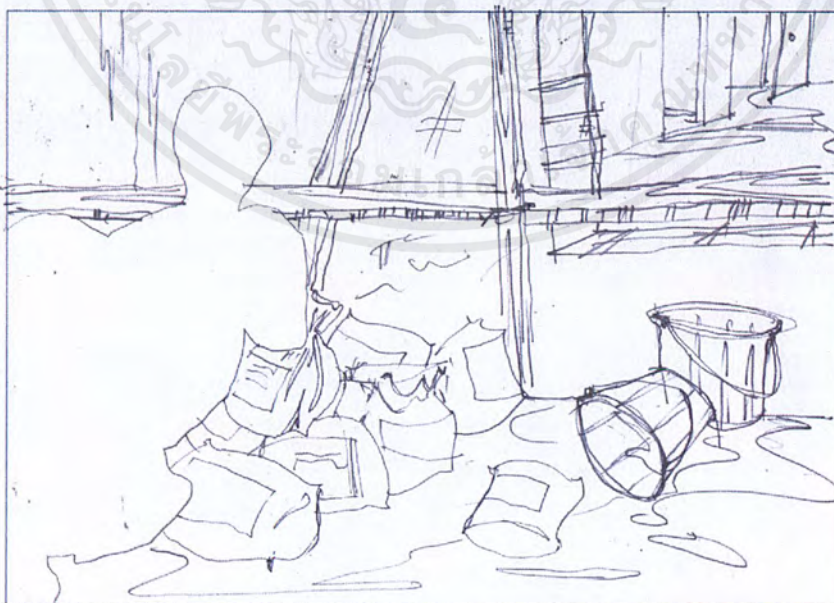
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง

แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง เนื่องจากเกิดปัญหาต่างๆ ในการวาด เช่น สัดส่วนผิดเพี้ยน มุมมองที่ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เริ่มออกนอก Art Direction ที่วางไว้ เป็นต้น

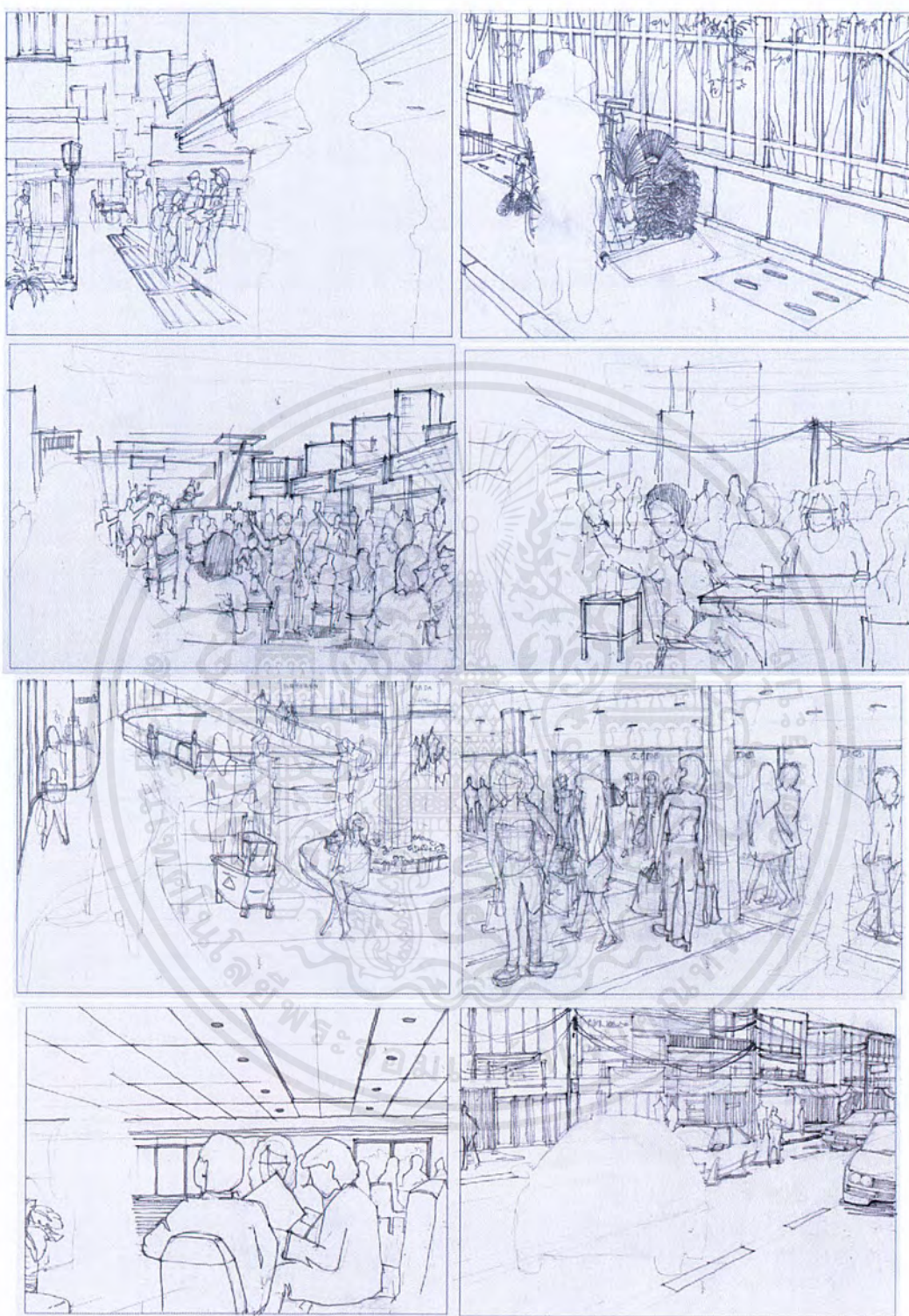

ภาพที่ 6.21 แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง 1

ภาพที่ 6.22 แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง 2

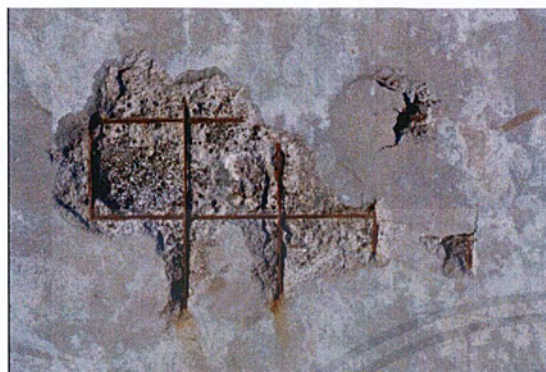
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.23 แบบร่างที่ไม่ได้นำมาใช้จริง 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบปก

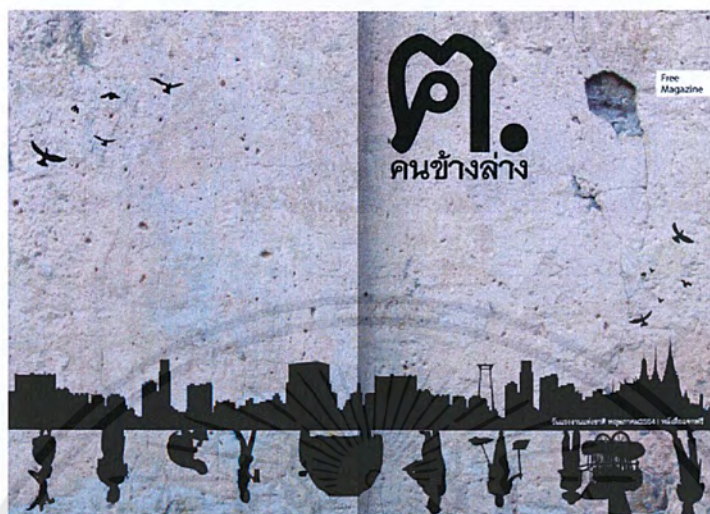
ภาพที่ 6.24 ภาพตัวอย่างที่ใช้เป็นแนวทางการออกแบบปก

ภาพที่ 6.25 แบบร่าง เพื่อหาแนวทาง 1, 2

แบบร่างที่1(ด้านซ้าย) ออกแบบให้มีอุปกรณ์แต่ละอาชีพเรียงกันล้อมรอบ ตรงกลางเป็นชื่อนิตยสาร ส่วนแบบร่างที่2(ด้านขวา) เป็นหน้าตาของบุคคลทั้ง 8 อาชีพที่สัมภาษณ์ ตรงกลางเป็นชื่อนิตยสาร และมีข้อความเกริ่น ส่วนแนวทางที่2 ออกแบบให้อุปกรณ์ของแต่ละอาชีพอยู่ด้านล่าง ด้านบนเป็นชื่อนิตยสาร

ภาพร่างปกที่พัฒนามาจากแนวทางทั้งหมด

ภาพที่ 6.26 ภาพปกนอก ที่พัฒนามาจากแนวทางทั้งหมด

ออกแบบปก มีลักษณะของแรงงาน ผืนปูนแตกๆ ผ่านร่องรอยการถูกใช้งานมากรูปภาพประกอบเป็นลักษณะของภาพกราฟิก ด้านบนเป็นรูปเซตดูเอทของกรุงเทพฯ (มีเสาชิงช้าและวัดพระแก้ว) และนกพิราบ(สื่อถึงสนามหลวง) ส่วนด้านล่างเป็นเซตดูเอทของอาชีพแรงงานในกรุงเทพฯ ในลักษณะที่กลับหัว อยู่ด้านล่าง ส่วนชื่อนิตยสารทำให้โดดเด่นด้วยสีดำและตัวอักษร ค. สร้างจุดสนใจได้เป็นอย่างดี

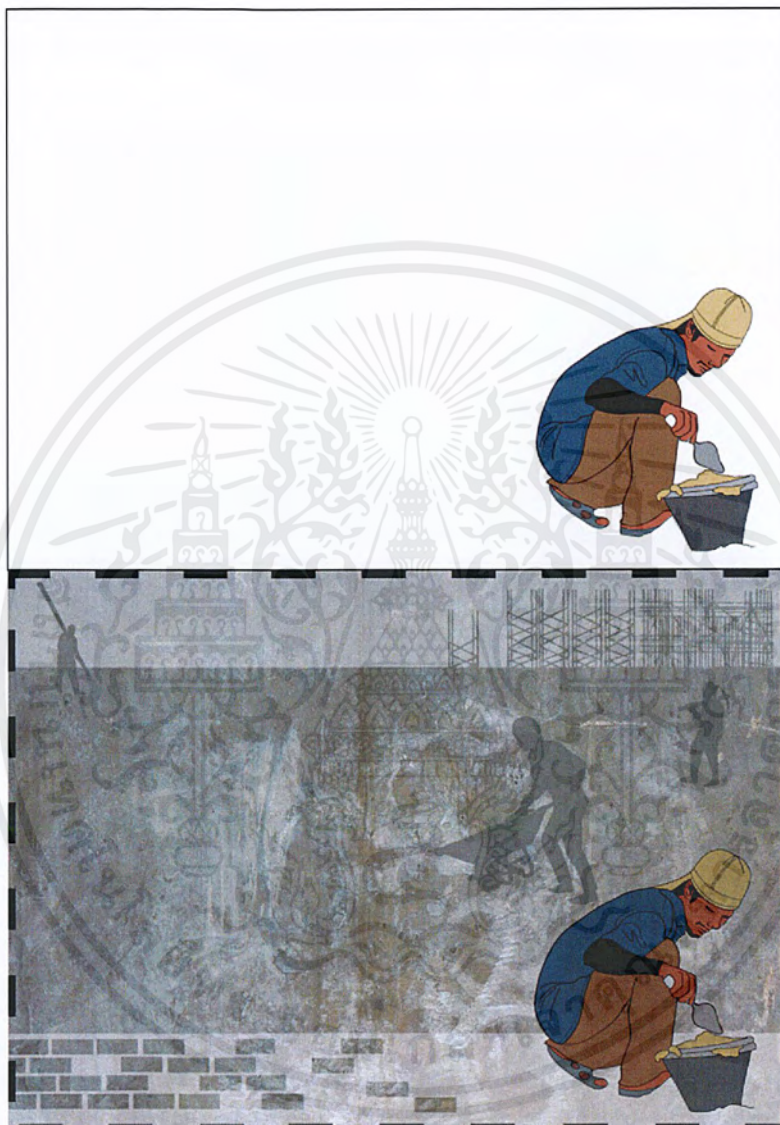
ภาพที่ 6.27 ภาพปกใน ที่พัฒนามาจากแนวทางทั้งหมด

ออกแบบปกใน มีลักษณะต่อเนื่องจากปกหน้า คือพื้นหลังเป็นผืนปูนแตกๆ แต่รูปเซตดูเอทของกรุงเทพฯ (มีเสาชิงช้า และวัดพระแก้ว) และนกพิราบ(สื่อถึงสนามหลวง)นั้น ถูกกลับหัวลงอยู่ด้านล่าง เหมือนได้เข้ามาในโลกของอาชีพแรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบร่างสุดท้าย และ งานที่พร้อมใช้งานจริง

แบบร่างภาพประกอบครั้งสุดท้าย เพื่อเตรียมจัดเรียงอักษร และพิมพ์

ภาพที่ 6.28 ภาพร่างสุดท้ายของแรงงานก่อสร้าง

การสัมภาษณ์นายทองคำ ใจกล้าหรือ พี่เปี้ยก ผู้ประกอบอาชีพแรงงานก่อสร้าง ออกแบบให้พื้นหลังเป็นปูนฉาบเรียบๆที่ยังไม่แห้งดี มีเหล็กเส้น นั่งร้าน และอิฐบล็อก เป็นส่วนประกอบ ภาพฟอรักราวเป็นที่เปียกกำลังนั่งผสมปูนในถังเก่าๆด้วยชุดที่มีดขีด ใส่หมวก เสื้อแขนยาวสีน้ำเงิน ปลอกแขนสีดำ กางเกงขาก๊วยสีน้ำตาล รองเท้าแตะหนา ภาพเซลลูลอยด้านหลังเป็นคนอื่นๆที่กำลังทำหน้าที่ของแต่ละคน เช่น เจ็นทราย เจาะพื้น แยกไม้ เป็นต้น มีกรอบเส้นประล้อมรอบให้ความรู้สึกรู้สึกของถนนในกรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่6.29 ภาพร่างสุดท้ายของแม่ค้าลอตเตอรี่

เป็นภาพที่อยู่ในเหตุการณ์ในซอยหนึ่งในกรุงเทพฯ ที่คนพลุกพล่าน แม่ค้าผู้นี้กำลังขายลอตเตอรี่ ให้กับลูกค้า ออกแบบให้ด้านหลังเป็นใบลอตเตอรี่ต่างๆ ฟอกราวเป็นแม่ค้าหมวกสีเหลือง ชุดเสื้อแขนยาวสีน้ำเงิน กางเกงขายาวสีดำ เปิดตลาดไม่แฉงลอตเตอรี่สะพายข้าง พื้นหลังเป็นใบลอตเตอรี่กระดาษย์ๆ สีสันถึงลอตเตอรี่ก่อนหน้านี้ที่โดนขยำเพราะไม่ถูกรางวัล แต่ก็ยังจะซื้อ มีกรอบเส้นประล้อมรอบให้ความรู้สึกของถนนในกรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่6.30 ภาพร่างสุดท้ายของหาบเร่

ภาพประกอบวาดในคอมพิวเตอร์ บรรยายาสตลาด ฟอ์กราวมีชายหาบเร่ไม้กวาดสารพัดชนิด กำลังมองหาลูกค้า แต่งกายมิดชิด เสื้อสีเขียวแขนยาว ใส่หมวกสานไม้ไผ่ และกำลังมองหาลูกค้า อยู่ในย่านชุมชน ย่านค้าขาย มีคนพลุกพล่าน พื้นหลังเป็นภาพถ่าย มีTexture ของกระดาษให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติและไม้แข็งจนเกินไป กรอบเส้นประล้อมรอบให้ความรู้สึกของถนนในกรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.31 ภาพร่างสุดท้ายของแม่บ้านทำความสะอาด

บรรยากาศภายในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งใจกลางเมืองหลวง ฟอรักราวเป็นแม่บ้านกำลังเดินไปทำความสะอาดด้านหน้า ในมือมีที่ตักผงและไม้กวาด โดยด้านขวามือคือพื้นที่เพิ่งถูกถูไป เป็นป้ายระวังพื้นเปียก ฉากหลังเป็นภาพถ่ายต่างๆ สื่อถึงบรรยากาศภายในห้างสรรพสินค้าหรู มี texture ของกระดาษให้ดูภาพไม่แข็งจนเกินไป แม่บ้านแต่งกายในชุดยูนิฟอร์มแม่บ้าน สีแดง พร้อมเขวนบัตรพนักงาน มีป้ายระวังพื้นเปียกอยู่ด้านขวา มีกรอบเส้นประล้อมรอบให้ความรู้สึกรอบๆ ในกรุงเทพฯ

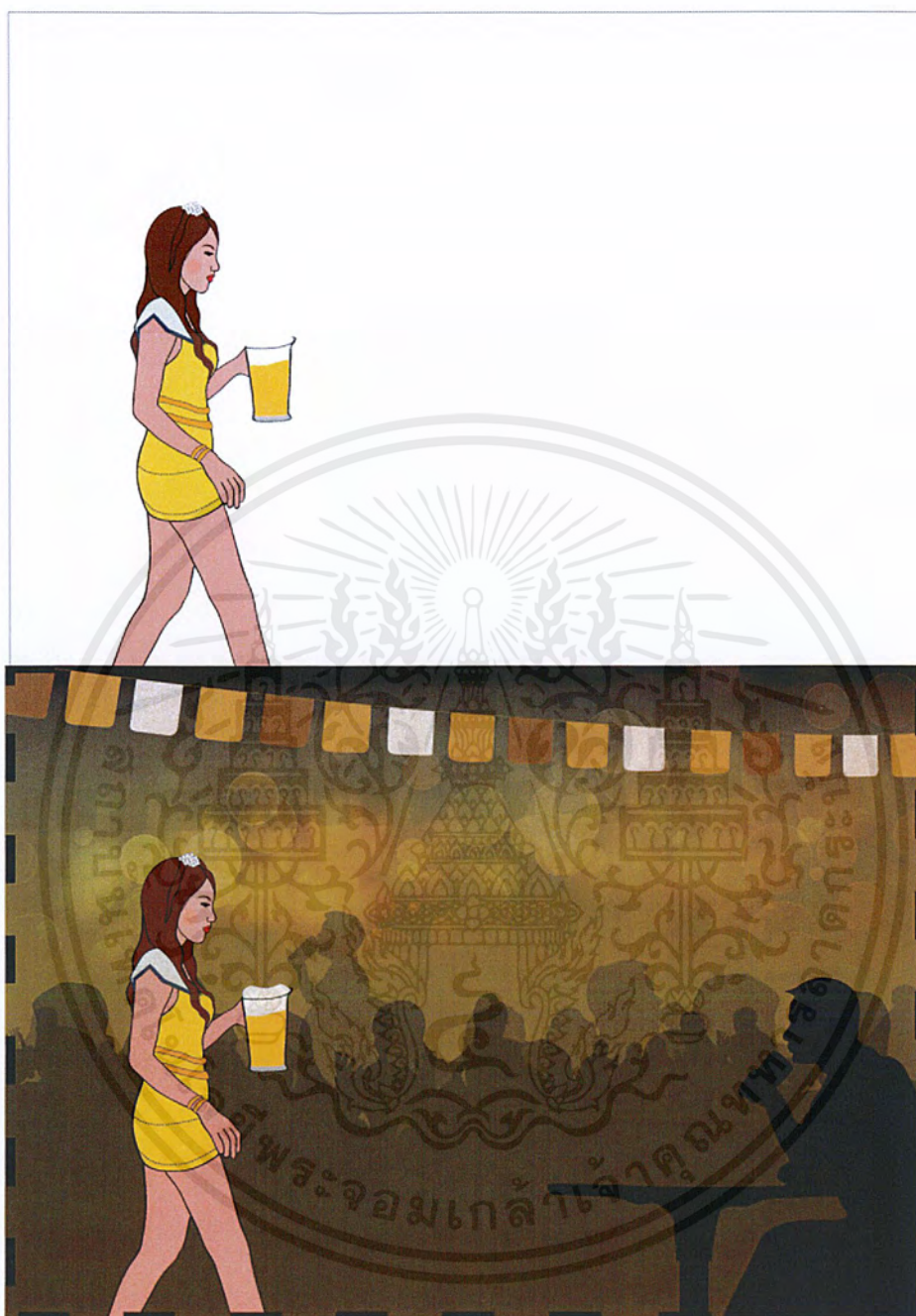
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.32 ภาพร่างสุดท้ายของพนักงานรักษาความปลอดภัย

เป็นภาพบรรยากาศภายในอาคารแห่งหนึ่ง มีร้านค้า และผู้คนเดินประปราย ด้านขวาเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยกำลังยืนทำหน้าที่อยู่ สังเกตการณ์รอบๆ ภายได้รูปแบบอันน่าเกรงขาม มีกรอบเส้นประล้อมรอบให้ความรู้สึกลึกซึ้งของถนนในกรุงเทพฯ

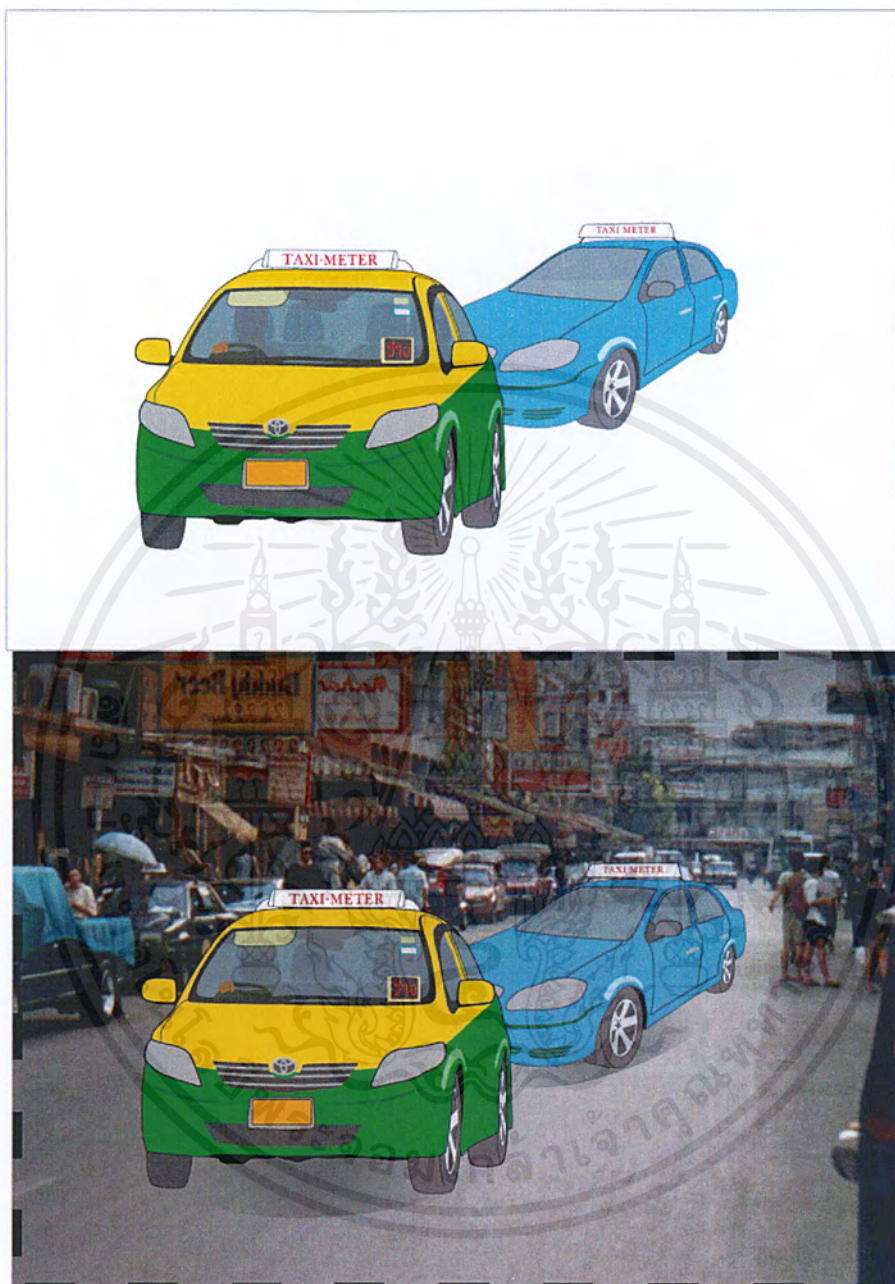
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.33 ภาพร่างสุดท้ายของสาวเชียร์เบียร์

เป็นภาพบรรยากาศลานเบียร์ในยามเย็น เป็นที่สังสรรค์มีผู้คนมากมาย ด้านหน้าเป็นสาวเชียร์เบียร์ขณะกำลังเดินไปเสิร์ฟเบียร์ด้วยชุดยูนิฟอร์มของยี่ห้ออื่นๆ สั้นและรัดรูป ข้างบนมีธงของยี่ห้อเบียร์ สือถึงลานเบียร์มากที่สุด และด้านขวาเป็น โต๊ะนักดื่มกำลังมองมาที่สาวเชียร์เบียร์ ส่วนด้านหลังเป็นเชลลอุเทของนักดื่มทั้งหลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.34 ภาพร่างสุดท้ายของอาชีพขับแท็กซี่

เป็นภาพถ่ายบรรยากาศริมถนนติดแถวที่มีคนเดินพลุกพล่าน มีคนกำลังรอเรียกแท็กซี่ ด้านหน้าเป็นแท็กซี่ เจียว-เหลืองกำลังขับรอรับผู้โดยสาร เปิดไฟว่าง ด้านหลังเป็นแท็กซี่สีฟ้า มีรถทั่วไปจอดอยู่ ดูเหมือนภาพประกอบแท็กซี่อยู่ในบรรยากาศนั้นๆ ได้อย่างกลมกลืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่6.35 ภาพร่างสุดท้ายของหางเครื่อง

ภาพประกอบวาดในคอมพิวเตอร์ บรรยายภาพบนเวทีของวงดนตรีลูกทุ่ง ภายในงานวัดประจำปี ด้านขวาเป็นหางเครื่องแต่งชุดอลังการกำลังเดินสู่กลางเวที มีเครื่องประดับต่างๆ ขนนกพร้อมแสงไฟสีส้มสวยงามกำลังสอดส่องเข้ามา พื้นหลังเป็นผ้าปักเลื่อมวับวาวสีม่วง ให้บรรยากาศตอนกลางคืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

ผลงานสำเร็จ

ภาพที่ 7.1 ภาพปกนอก จากรูปเล่มจริง

ภาพที่ 7.2 การเข้าเล่มแบบเย็บมือด้วยด้ายสีดำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.3 ภาพถ่ายในเล่มทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.4 ภาพปกนอก

ภาพที่ 7.5 ภาพในเล่ม หน้า 1 หน้า 2

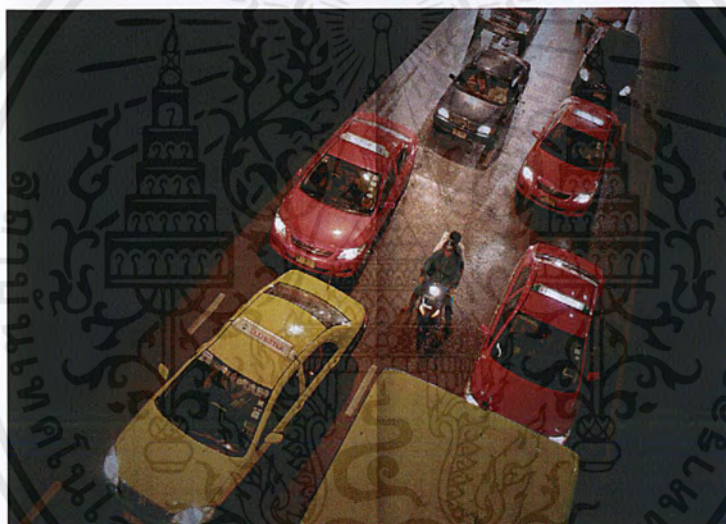

ภาพที่ 7.6 ภาพในเล่ม หน้า 3 หน้า 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่7.7 ภาพในเล่ม หน้า15 หน้า6

ภาพที่7.8 ภาพในเล่ม หน้า 7 หน้า8

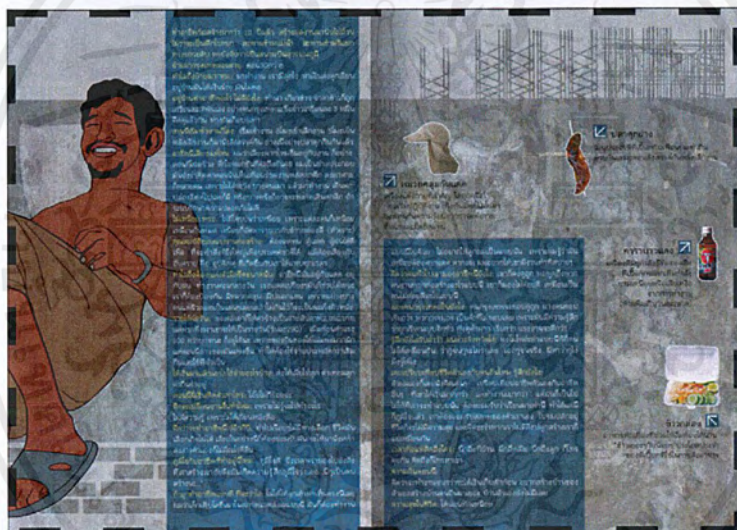

ภาพที่7.9 ภาพในเล่ม หน้า 9 หน้า10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.10 ภาพในเล่ม หน้า 11 หน้า 12

ภาพที่ 7.11 ภาพในเล่ม หน้า 13 หน้า 14

ภาพที่ 7.12 ภาพในเล่ม หน้า 15 หน้า 16

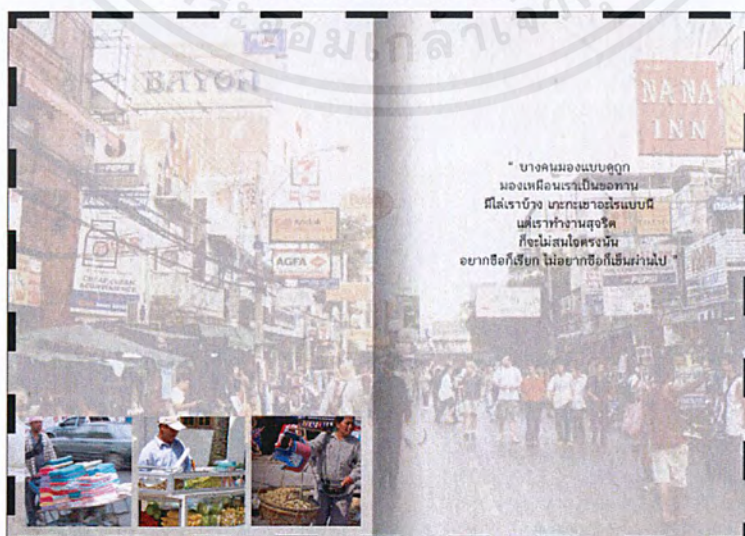
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่7.13 ภาพในเล่ม หน้า 17 หน้า18

ภาพที่7.14 ภาพในเล่ม หน้า 19 หน้า20

ภาพที่7.15 ภาพในเล่ม หน้า 21 หน้า22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.16 ภาพในเล่ม หน้า 23 หน้า 24

ภาพที่ 7.17 ภาพในเล่ม หน้า 25 หน้า 26

ภาพที่ 7.18 ภาพในเล่ม หน้า 27 หน้า 28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่7.19 ภาพในเล่ม หน้า 29 หน้า30

ภาพที่7.20 ภาพในเล่ม หน้า 31 หน้า32

ภาพที่7.21 ภาพในเล่ม หน้า 33 หน้า34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.22 ภาพในเล่ม หน้า 35 หน้า 36

ภาพที่ 7.23 ภาพในเล่ม หน้า 37 หน้า 38

ภาพที่ 7.24 ภาพในเล่ม หน้า 39 หน้า 40

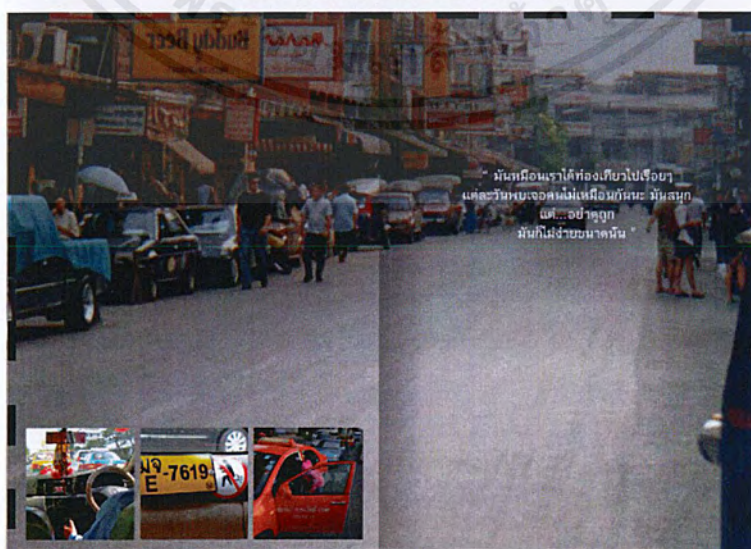
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่7.25 ภาพในเล่ม หน้า 41 หน้า142

ภาพที่7.26 ภาพในเล่ม หน้า 43 หน้า144

ภาพที่7.27 ภาพในเล่ม หน้า 45 หน้า146

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.28 ภาพในเล่ม หน้า 47 หน้า 148

ภาพที่ 7.29 ภาพในเล่ม หน้า 49 หน้า 150

ภาพที่ 7.30 ภาพในเล่ม หน้า 51 หน้า 152

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่7.31 ภาพในเล่ม หน้า 53 หน้า54

ภาพที่7.32 ภาพในเล่ม หน้า 55 หน้า56

ภาพที่7.33 ภาพในเล่ม หน้า 57 หน้า58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การเลือกทำนิตยสารเชิงสารคดีนั้น เป็นงานที่ทำทายยาก เนื่องจากต้องค้นคว้าและหาข้อมูลที่ไม่ได้มีอยู่แล้วในตำรา แต่เป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ต้องออกมาหาข้อมูลเองโดยตรง โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่ไม่เคยถูกสัมภาษณ์มาก่อน บุคคลที่ไม่ได้มีชื่อเสียง และนำข้อมูลเหล่านั้น มาจัดพร้อมกับเปลี่ยนรูปแบบให้ดูน่าสนใจ ด้วยภาพประกอบและเนื้อหา ด้านเนื้อหาข้อมูลที่น่าสนใจ รวบรวมในเล่มนั้นเป็นไปอย่างอย่างลำบากและสนุก เพราะนิตยสารเชิงสารคดีที่สัมภาษณ์บุคคลทั่วไปในอาชีพแรงงานนั้นแทบจะไม่มี จึงต้องอาศัยการออกเดินทางสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งก็มีอุปสรรคปัญหาระหว่างทางมากมาย ทั้งในแง่ของการเดินทาง และความกล้าที่จะเข้าไปพูดคุย ต้องมีการปรับตัวให้เข้าถึงพวกเขา กว่าจะได้ข้อมูลเชิงลึก ข้อมูลส่วนตัวของพวกเขาที่เป็นไปอย่างยากลำบาก บางครั้งเกิดการไม่ไว้วางใจ ต้องรู้วิธีการพูดคุยเปิดใจ ก่อนหน้านั้นจึงมีการศึกษาจากการสัมภาษณ์ของรายการโทรทัศน์เชิงสารคดี เกี่ยวกับคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ ถีหน้า ทำทาง การทำโครงการครั้งนี้จึงเป็นการฝึกฝนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การวางแผน อย่างหนึ่งเลยที่เดียว

ในส่วนของการออกแบบ ได้ทำการคิดและสร้างรูปแบบให้มีระบบ จัดเรียงข้อมูลได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาจากทฤษฎีหลักการออกแบบนิตยสาร การทำสารคดี กระบวนการทางการออกแบบ และความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ ในการหาแนวทางและรูปแบบของนิตยสารได้ แม้จะตรงกับแนวคิดแรก แต่ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนตามคำแนะนำ ทำให้ภาพรวมออกมาค่อนข้างพอใจ

ผลงานของรูปเล่มรวมทั้งภาพประกอบแม้จะตรงตามแนวคิดที่วางไว้ แต่ก็พบข้อบกพร่องในหลายๆส่วน เริ่มจากส่วนของรูปเล่มที่เย็บกลาง ทำให้ต้องมีวางแผน จัดการอาร์ตเวิร์คสลับหน้า-หลังไป เพื่อให้พิมพ์ออกมาตรงตามที่วางไว้ แต่ก็พบว่ากระดาษเลือนทำให้งานผิดพลาด ต้องจัดการพิมพ์ใหม่อีกครั้ง ส่วนปัญหาเรื่องหมึกพิมพ์มีความเข้มมาก ทำให้ภาพดูมืดและตัวอักษรที่เล็กอยู่แล้วทำให้อ่านได้ยากมากขึ้นอีก ในส่วนของการเย็บเล่มเป็นการเย็บมือด้วยด้าย ใช้เวลานานมาก และหากผิดพลาดเล็กน้อยก็ต้องทำใหม่ทั้งหมด ซึ่งปัญหาเกิดจากการที่ผู้จัดทำไม่ทำการพิมพ์ทดสอบก่อนพิมพ์จริงรวมทั้งปัญหาเรื่องของเวลา ที่มีไม่มากในส่วนของงานเย็บเล่มที่ขาดทักษะในด้านนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบนิตยสารแจกฟรี “ศ.คนข้างล่าง” เล่มนี้ สามารถตอบโจทย์และตรงตามจุดประสงค์ในการออกแบบได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจไม่คืบหน้า แต่สามารถแสดงถึงแนวทางการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ในรูปแบบที่แตกต่างจากของเดิมได้ นำเสนอข้อมูลที่ไม่น่าสนใจ ให้ออกมามีความน่าสนใจขึ้น ในส่วนของข้อมูลไม่สามารถจะนำทุกอาชีพมานำเสนอได้ เนื่องจากต้องจำกัดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลา ในการทำงาน และรูปแบบของงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน. รายงานเชิงวิเคราะห์สถิติ สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน 2547-2550. กรุงเทพมหานคร : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2547-2550.

ชะลอ รอดลอย. การเขียนสารคดี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

ปณัศย์ พุ่มริ้ว, “นที สรวารีกับบุญใจปัญหาชาตินามสนามหลวง.” ศ.คน จุดไฟชีวิต จุดความคิด ผู้คน, ฉบับที่ 7(2553) : 113-127.

มาลี บุญศิริพันธ์. การเขียนสารคดีสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

รายการคนค้นคน . ลุงเสรีหอมมาก ตอนที่1 (ออนไลน์). สืบค้น 6 ธ.ค.2554 . เข้าถึงได้จาก <http://www.youtube.com/watch?v=bTAzTVoslrw>

สันติ แต้พานิช. เล็กร่องไห้ [CD-Video]. บริษัทสหมงคลฟิล์มอินเตอร์เนชั่นแนล . กรุงเทพฯ : แมงป่อง, 2548.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2550- 2553 = The 2007-2010 migration survey. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ประเด็นสัมภาษณ์เรื่องแรงงานไทย กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551.

สัมภาษณ์ ขาว, พนักงานรักษาความปลอดภัย, 15 ธ.ค.2553

สัมภาษณ์ ชัยแสง, คนขับรถแท็กซี่, 16ธ.ค.2553

สัมภาษณ์ ทองคำ ใจกล้า, แรงงานก่อสร้าง, 12 ธ.ค. 2553

สัมภาษณ์ นนนี่, หางเครื่องลูกทุ่ง, 17ธ.ค.2553

สัมภาษณ์ พร, แม่ค้าล็อตเตอรี่, 9 ธ.ค.2553

สัมภาษณ์ ศร, หาบเร่ไม้กวาด, 15 ธ.ค.2553

สัมภาษณ์ สุดา, แม่บ้านทำความสะอาด, 13 ธ.ค.2553

สัมภาษณ์ แอนนี่, สาวเชียร์เบียร์, 18 ธ.ค.2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล สุกานดา สีนพูนภักดิ์
 เกิด 17 กุมภาพันธ์ 2533
 ที่อยู่ 18/69 หมู่ 1 ถนนลาดกระบัง แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง
 กรุงเทพมหานคร 10520
 Email dinolittle@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา

โรงเรียนศึกษาพัฒนา

ระดับมัธยม

โรงเรียนพรตพิทยพยัต

ระดับอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สาขาวิชานิเทศศิลป์

ประสบการณ์ฝึกงาน

กราฟฟิคดีไซน์เนอร์ บริษัท The Sunn ในเครือ JSL Global Media

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้